

बार्षिक प्रगति तथा तथ्याङ्क पुस्तिका

आ.व. २०७६/०७७

प्रदेश सरकार
भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय
बीउ विजन प्रयोगशाला
बागमती प्रदेश हेटौंडा

Web: www.seedlab.bagamati.gov.np

मेरो भनाइ

नेपालको संविधानको धारा ३६ मा प्रत्येक नेपाली नागरिकलाई खाद्य सम्बन्धि हक हुने; खाद्य बस्तुको अभावमा जीवन जोखिममा पर्ने अवस्थाबाट संरक्षित हुने तथा कानून बमोजिम खाद्य सम्प्रभुताको हक हुने जस्ता मौलिक अधिकारहरू उल्लेख गरिएको छ । यो संबैधानिक व्यवस्थाको कार्यन्वयनका घरेलु उत्पादन उल्लेख्य रूपमा वृद्धि गर्नु पर्ने हुन्छ र सोका लागि असल र गुणस्तरीय बिउ बिजन तथा बिरुवाहरूको आपूर्ति व्यवस्थालाई सुनिश्चित र दिगो बनाउनु आधारभूत आवश्यकता हो । वीउ बिजन प्रयोगशालाले स्थापना कालदेखि नै वीउको गुणस्तर प्रमाणिकरण गर्न प्रयोगशालामा बिउ परिक्षण, बिउ बाली खेत निरीक्षण, बिउ बजार अनुगमन गर्ने तथा उन्नत वीउको प्रयोगका लागि टेवा पुगाउने खालका क्रियाकलापहरू संचालन गर्दै आएको छ । बिगतमा रहेको केन्द्रकृत शासन व्यवस्थामा हरेक विकास क्षेत्रमा एक-एक वटा क्षेत्रीय बिउ बिजन प्रयोगशाला स्थापना भै सोहि अनुरूप बिउ उत्पादन तथा गुणस्तर नियन्त्रण कार्य सन्तुलित रूपमा रहेकोमा हाल संघीय व्यवस्था कार्यन्वयनसंगै यस प्रयोगशालाले आफ्नो कार्य नयाँ शिराबाट शुरुवात गर्नु पर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । जस्तो कि बिगतमा यस प्रयोगशालाको कार्य क्षेत्र मध्यमान्चल रहेँदा बिउ उत्पादनको ठुलो हिस्सा बारा, रौतहट, र सर्लाही क्षेत्र हुने गरेकोमा हाल आएर उक्त जिल्लाहरू प्रदेश २ अन्तर्गत परेको हुँदा बागमती प्रदेशमा बिउ उत्पादन र गुणस्तर नियन्त्रण कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखी अघि बढाउनु पर्ने देखिन्छ ।

अनुसन्धानबाट विकास भएका प्रविधिहरू पर्याप्त मात्रामा विस्तार नहुनु, उन्नत वीउको प्रतिस्थापन दर न्युन हुनु, वैज्ञानिक जनशक्तिको व्यवस्थापन कमजोर हुनु, अनुसन्धानका लागि प्रयोगशाला लगाएतका पुर्वाधारमा कमी हुनुले कृषिको दिगो रूपान्तरणमा अपेक्षाकृत उपलब्धि हासिल हुन सकेको छैन । फलस्वरूप देशमा एका तर्फ मल, बिउ बिजन, रसायन, उपकरण आदिको आयात तिब्र रूपमा बढिरहेको छ भने अर्को तर्फ सो कै अनुपातमा खाद्यान्नको आयात समेत बढी रहेको छ । वीउ बिजन क्षेत्रको दिर्घकालिन सोच २०१५-२५ प्रभावकारी रूपमा कार्यन्वयनमा आउन नसक्दा यसले परिलक्षित गरे अनुरूप अनुसन्धान निकाय, निजी क्षेत्र तथा कृषकहरूको समन्वय विकास र क्षमता अभिवृद्धि; उन्नत तथा वर्णशंकर जातहरूको स्वेदशमै विकास र प्रयोग तथा उत्पादकत्व सहित बालीहरूको वीउ प्रतिस्थापन दरमा उल्लेख्य वृद्धि जस्ता बृहत्तर उद्देश्यहरू हाँसिल भएका छैनन् ।

प्रस्तुत बार्षिक पुस्तिकामा वीउ बिजन प्रयोगशालाले संचालन गरेको वीउ परिक्षण, बाली निरीक्षण, बिउ भण्डारण निरीक्षण, वीउ प्रमाणिकरण तथा वीउ बजार अनुगमनका विविध क्रियाकलापहरूको विश्लेषणात्मक विवरण प्रस्तुत गरिएको छ । वीउ बिजन क्षेत्रसंग सम्बन्धित विद्यमान ऐन, नियमावली तथा निर्देशिकाहरू समेत समावेश गरिएको छ । प्रस्तुत प्रतिवेदनमा बागमती प्रदेशमा वीउ बिजन क्षेत्रसंग सम्बन्धित निकायहरूको जानकारी समेत संलग्न गरिएको छ । प्रस्तुत पुस्तिका वीउ उत्पादन, भण्डारण तथा वीउ परिक्षण सम्बन्धि आधारभूत विषयहरूमा प्राविधिक एवं वीउ बिजनको क्षेत्रमा चासो राख्ने सरोकारवालाहरूलाई जानकारी प्रवाह गर्न उपयोगि सिद्ध हुने अपेक्षा गरिएको छ । वीउ उत्पादन तथा व्यवसायमा संलग्न कृषक/व्यवसायीका अलावा स्थानिय तहमा कार्यरत कृषि प्राविधिकहरू, कृषिमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीहरू, कृषि क्षेत्रको विकास तथा अनुसन्धान एवं व्यवसायमा संलग्न निकायहरूका लागि महत्वपूर्ण श्रोत सामाग्रीको रूपमा रहने कुराको अपेक्षा गरिएको छ ।

अन्तमा, यस पुस्तिका तयारी तथा सम्पादन कार्यमा विशेष भूमिका निर्वाह गर्ने बाली विकास अधिकृत श्री कुल प्रसाद दवाडी तथा आवश्यक श्रोत सामाग्री संकलन गर्नमा सहयोग गर्ने प्राविधिक अधिकृत श्री सिर्मला योन्जनलगाएत प्रशासनिक कार्यमा आवश्यक सहयोग गर्ने कार्यालयका सबै कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस पुस्तिकामा रहेका कमी कमजोरीहरूलाई औल्याइ जानकारीमुलक एवं उपयोगि प्रकाशनका रूपमा परिमार्जनका लागि आवश्यक रचनात्मक सुझाव एवं पृष्ठ पोषणका लागि सम्पूर्ण पाठक वर्ग एवं प्रयोगकर्ताहरूमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

निर्मल गदाल

बरिष्ठ बाली विकास अधिकृत

विषय सूचि

१. प्रयोगशालाको पृष्ठभूमि र परिचय	७
१.१ परिचय:	७
१.२ उद्देश्य:	७
१.३ मुख्य-मुख्य कार्यहरू	८
१.४ संगठन तालिका	९
१.५ मौजूदा दरबन्दी र पदपूर्तिको सम्बन्धि विवरण	११
१.६ प्रादेशिक बिउ बिजन प्रयोगशालाको स्थापना देखि हाल सम्म रहनु भएका कार्यालय प्रमुखहरूको विवरण	११
१.७ प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारी विवरण	१२
२. कार्यक्रम र प्रगति	१४
२.१ आ.व. २०७६/७७ स्विकृत कार्यक्रम अनुसार एकमुष्ट प्रगति विवरण	१४
२.२ बीउ परिक्षण	१८
२.२.१ नियमित बीउ परिक्षण	१८
२.२ प्रोफीसियन्सी नमुना परिक्षण	२०
२.३ बीउ प्रमाणिकरण	२१
२.२.२ प्रमाणिकरण गरिएको धान बालीको विभिन्न जातहरूको परिमाण तथा उक्त बीउले ढाकिने क्षेत्रफल	२२
२.२.३ प्रमाणिकरण गरिएको गहुँ बालीको विभिन्न जातहरूको परिमाण तथा उक्त बीउले ढाकिने क्षेत्रफल	२३
२.२.४ प्रमाणिकरण गरिएको मकै बालीको विभिन्न जातहरूको परिमाण तथा उक्त बीउले ढाकिने क्षेत्रफल	२४
२.२.४ प्रमाणिकरण गरिएको तोरीका विभिन्न जातहरूको परिमाण तथा उक्त बीउले ढाकिने क्षेत्रफल	२६
२.२.६ पछिल्लो ५ वर्षको तुलनात्मक मुल बीउ प्रमाणिकरण विवरण (मे.टन.)	२७

२.२.७ पछिल्लो ५ बर्षको प्रमाणित बीउ प्रमाणिकरणको तुलनात्मक विवरण (मे.टन.)	२७
३. बीउ उत्पादन एवं परिक्षण संग सम्बन्धित प्रचार प्रसार कार्यक्रम	२८
३.१ स्थलगत घुम्टि तालिम	२८
३.२ बीउ उत्पादक/व्यवसायीहरुलाई बीउ विजन उत्पादन तथा गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम	२९
३.३ प्रविधि पुस्तिका प्रकाशन तथा वितरण	३०
३.४ बीउ बाली जातिय परिक्षण	३०
३.५ कर्मचारीहरुको अन्तर ल्याव भ्रमण	३०
४ बीउ गुणस्तर नियन्त्रण तथा नियमन	३०
४.१ बजारबाट नमुना बीउ संकलन तथा परिक्षण	३०
४.२ रेफ्री नमूना बीउ परिक्षण	३१
४.३. बीउ भण्डार निरिक्षण	३१
४.४ बीउ वाली खेत निरिक्षण	३१
५. वित्तिय तथा राजश्व सम्बन्धि विवरण	३२
५.१ वित्तिय प्रगति सम्बन्धि विवरण	३२
५.२ राजश्व सम्बन्धि विवरण	३२
६. प्रयोगशालामा उपलब्ध सामाग्री औजार तथा भौतिक पुर्वाधारहरु	३४
७. आ.व. ०७६/७७ को उल्लेखनिय कार्यहरु	३५
८. समस्या तथा समाधानका लागि सुझावहरु	३७

तालिका तथा चित्र

तालिका न. १ स्विकृत कार्यक्रम तथा प्रगति सम्बन्धि विवरण	१४
तालिका न २. विभिन्न बालीको नमुना परिक्षण तथा नतिजा स्तर	१९
चित्र न. १ नमुनाको श्रोत अनुसार वीउ परिक्षणको स्तर	२०
तालिका न. ३ प्रोफिसियन्सी नमुना परिक्षण सम्बन्धि विस्तृत विवरण	२१
चित्र न २. वीउ प्रमाणिकरण सम्बन्धि विवरण	२१
चित्र न. ३ प्रमाणिकरण गरिएको विभिन्न धानबालीको परिमाण मे.टन	२२
चित्र न. ४ प्रमाणिकरण गरेको धानको वीउले ढाकिने क्षेत्रफल हेक्टर	२३
चार्ट न. ५ प्रमाणिकरण गरिएको गहुको स्तर परिमाण तथा जातहरू	२३
चित्र न. ६ प्रमाणिकरण गरिएको गहुको विभिन्न स्तरका जातहरूले ढाकेको क्षेत्रफल	२४
चित्र न. ७ प्रमाणिकरण गरिएको मकैका वीउका विभिन्न स्तर परिमाण तथा जातहरू	२५
चित्र न. ८ प्रमाणिकरण गरिएको मकैको विभिन्न स्तरका जातहरूले ढाकेको क्षेत्रफल	२५
चित्र न. ९ प्रमाणिकरण गरिएको मकैका वीउका विभिन्न स्तर परिमाण तथा जातहरू	२६
चार्ट न. १० प्रमाणिकरण गरिएको तोरीको विभिन्न स्तरका जातहरूले ढाकेको क्षेत्रफल हे.	२६
चित्र न. ११: विभिन्न आ.व.मा प्रमाणिकरण गरिएको खाद्यान्नबालीको मुल वीउ मे.टन	२७
चित्र न. १२: विभिन्न आ.व.मा प्रमाणिकरण गरिएको खाद्यान्नबालीको मुल वीउ मे.टन	२८
तालिका न . ४ स्थलगत घुम्ति तालिम सम्बन्धि विवरण	२९
चित्र न. १२ वीउ विजन व्यवस्थापन सम्बन्धि प्रादेशिक तालिमका सहभागी विवरण	२९
चित्र न. १३ : विगत ३ आ.व.को विनियोजित तथा खर्च भएको बजेट सम्बन्धि विवरण	३२
तालिका न. ५ संकलन भएको राजश्व सम्बन्धि विवरण	३३
चित्र न. १४ विभिन्न आ.व. मा संकलन भएको राजश्व सम्बन्धि विवरण	३४

अनुसुचिहरु

अनुसुचि १. बजारबाट नमुना बीउ संकलन तथा परिक्षण प्रतिवेदन २०७७ असार	४०
अनुसुचि २. गहुँ बीउ बालीको जातिय परिक्षणको प्रतिवेदन २०७७	५१
अनुसुचि ३. बीउ बाली खेत निरिक्षण तथा बीउ प्रमाणिकरण सम्बन्धि विवरण	५६
अनुसुचि ४. बीउको न्यूनतम स्तर (Minimum Seed Standards)	६३
अनुसुचि ५. बालीको न्यूनतम स्तर (Minimum Field Standards)	६५
अनुसुचि ६. विभिन्न बालीहरुको लागि निर्धारित नमूनाको तौल	६७
अनुसुचि ७. न्यूनतम खेत निरिक्षण (Field Inspection) पटक र समय	७३
अनुसुचि ८. बागमती प्रदेश स्थित विभिन्न कार्यालय एवं बीउ विजन क्षेत्र संग सम्बन्धित कार्यालयहरुको विवरण	७५
अनुसुचि ९. बागमती प्रदेश स्थित मुल बीउ उत्पादनका लागि इजाजत पत्र प्राप्त कृषक समुह/कृषि सहकारी/कम्पनी /संस्थाहरु	७८
अनुसुचि १०. बागमती प्रदेश स्थित बीउ प्रशोधन कारखानाका लागि इजाजत पत्र प्राप्त कृषक समुह/कृषि सहकारी/कम्पनी /संस्थाहरु	७९
अनुसुचि ११. बागमती प्रदेशमा व्यावसायिक बीउ उत्पादनका लागि सम्भावित क्षेत्रहरु	८०

खण्ड क

प्रयोगशाला परिचय, उद्देश्य तथा दरवन्दी सम्बन्धि विवरण

१. प्रयोगशालाको पृष्ठभूमि र परिचय

१.१ परिचय:

"वीउ गुनाको बोट र बोट गुनाको फल" भन्ने नेपाली उखानले इंगित गरे झैं विज्ञानले समेत गुणस्तरीय बीउ विजनको प्रयोगले मात्र बाली उत्पादकत्व २०-२५ प्रतिशतले बृद्धि हुने तथ्य सिद्ध गरेको छ। तत्कालिन मध्यमाञ्चल विकास क्षेत्रका विभिन्न जिल्लाहरूमा गुणस्तरीय बीउ उत्पादनको सुनिश्चित गर्दै संकेत पत्र (ट्याग) सहितको बीउ उत्पादनलाई नियमन गर्ने उद्देश्यका साथ तत्कालको क्षेत्रिय सदरमुकाम हेटौँडाको औद्योगिक क्षेत्र भित्र अवस्थित यस प्रयोगशालाको स्थापना आ.व. ०३५/०३६ मा भएको हो। राज्य पुनर्चर्चासंरचना पश्चात देशमा तिन तहका सरकारहरू क्रमशः संघ, प्रदेश र स्थानिय तह रहेका छन्। नेपालको संविधानमा कृषि र पशुपंछीहरूको उत्पादन स्थानिय तहको अधिकार सुचिमा रहेको छ भने कृषि एवं पशु विकास संग सम्बन्धित क्रियाकलापहरू प्रदेश एवं संघिय सरकार अन्तरगत रहेका छन्। सोहि अनुरूप तत्कालिन क्षेत्रिय वीउ विजन प्रयोगशालाले सम्पादन गर्ने कार्यहरू राज्य पुनर्चर्चासंरचना पश्चात प्रादेशिक स्तरको वीउ विजन प्रयोगशालाले गर्ने गरि नेपाल सरकारको मिति २०७५/०६/१२ को निर्णयानुसार प्रादेशिक स्तरमा यस प्रयोगशालाको स्थापना भएको हो। प्रदेशस्तरमा वीउ विजन व्यवस्थापनको क्षेत्रमा नेतृत्व लिने सरकारी निकायको रूपमा रहेको यस प्रयोगशालाको मुख्य जिम्मेवारी वीउ बालीको निरीक्षण तथा वीउ परीक्षण गरि गुणस्तरीय वीउ विजनहरूको सहज आपूर्ति गर्न सहयोग पुर्याउने रहेको छ। यसका अलावा प्रदेश सरकारलाई वीउ विजनको क्षेत्रमा आवश्यक राय, सुझाव, उपलब्ध गराउने, वीउ विजन संग सम्बन्धित प्रादेशिक नीति, कार्यविधि एवं निर्देशिकाको मस्यौदा तयार गरि भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयमा आवश्यकताअनुसार पेश गर्न, प्रदेशका लागि आवश्यक गुणस्तरीय श्रोत वीउको परिमाण तथा श्रोतको आंकलन एवं प्रदेश वीउ विजन वासलात तयार गरि कार्यान्वयन गर्न एवं वागमती प्रदेशका कृषकहरूलाई आवश्यक परिमाणमा गुणस्तरीय श्रोत वीउ सहज एवं सुलभ तरिकाले उपलब्ध गराउनका लागि योजना तयारी देखि कार्यान्वयन तथा नतिजामुलक अनुगमन समेत गर्ने हेतुले वीउ विजन प्रयोगशालाको स्थापना गरिएको हो।

आर्थिक दृष्टिकोणले सक्रिय जनसंख्याको करिब ६०.४ प्रतिशत जनसंख्याको जीवनयापनको मूल आधार कृषि क्षेत्रको विकास नै नेपालीको आर्थिक उन्नतिको लागि कोशेढुङ्गा हो भन्दा अत्युक्ति नहोला। देशको कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कृषि क्षेत्रको योगदान करिब ३३ प्रतिशतले रहेको र औद्योगिकीकरणको लागि कच्चा पदार्थका साथै अधिकांश निकासी योग्य वस्तुहरूको उत्पादन यसै क्षेत्रबाट हुने भएकोले कृषि व्यवसाय नेपाली जनजीवनको माध्यम मात्र नभई समग्र आर्थिक विकासको आधारशिला पनि हो। यसरी नेपाली अर्थतन्त्रको मेरुदण्डको रूपमा अग्रणी भूमिका खेल्दै आएको कृषि क्षेत्रको विकास नभए सम्म बहुसंख्यक जनताको जीवन स्तरमा सुधार ल्याउन नसकिने तथ्य निर्विवाद छ।

यही वास्तविकतालाई हृदयंगम गरी द्रुत गतिमा कृषिको वृद्धि दर हासिल गरी गरिवी निवारण गर्ने उद्देश्य प्राप्तीका लागि नेपाल सरकारको कृषि विकास रणनितिको परिकल्पना र यसले अङ्गीकार गरेको पकेट प्याकेज रणनिति

अनुरूप तथा तुलनात्मक लाभको आधारमा वाली विविधिकरण गरी कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि हुनु अपरिहार्य छ। कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धिका लागि आवश्यक उत्पादन सामग्रीहरू मध्ये उन्नत बीउको प्रयोगले मात्र पनि १५-२५ प्रतिशत कृषि उत्पादन वृद्धि गर्न सकिने तथ्य सावित भै सकेको छ। करिब ८८ प्रतिशत कृषकहरूले प्रयोग गर्दै आइरहेका उन्नत जातका नयाँ बीउहरू भए तापनि उत्पादनको शिलशिलामा विभिन्न कारणहरूबाट सम्मिश्रण भई बीउको गुणस्तर हास हुन गई स्थानीय जात सरहनै भई कम उत्पादन दिने बीउलाई गुणस्तरीय बीउले प्रतिस्थापन गर्न सके मात्र पनि समग्र कृषि उत्पादनमा १५-२५ प्रतिशतले वृद्धि गर्न सकिन्छ। तसर्थ: उन्नत जातको गुणस्तरयुक्त बीउलाई हास हुन वाट जोगाउन व्यवस्थित प्रणालीबाट बीउ उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरी बीउको गुणस्तर नियन्त्रण गर्न अति आवश्यक छ।

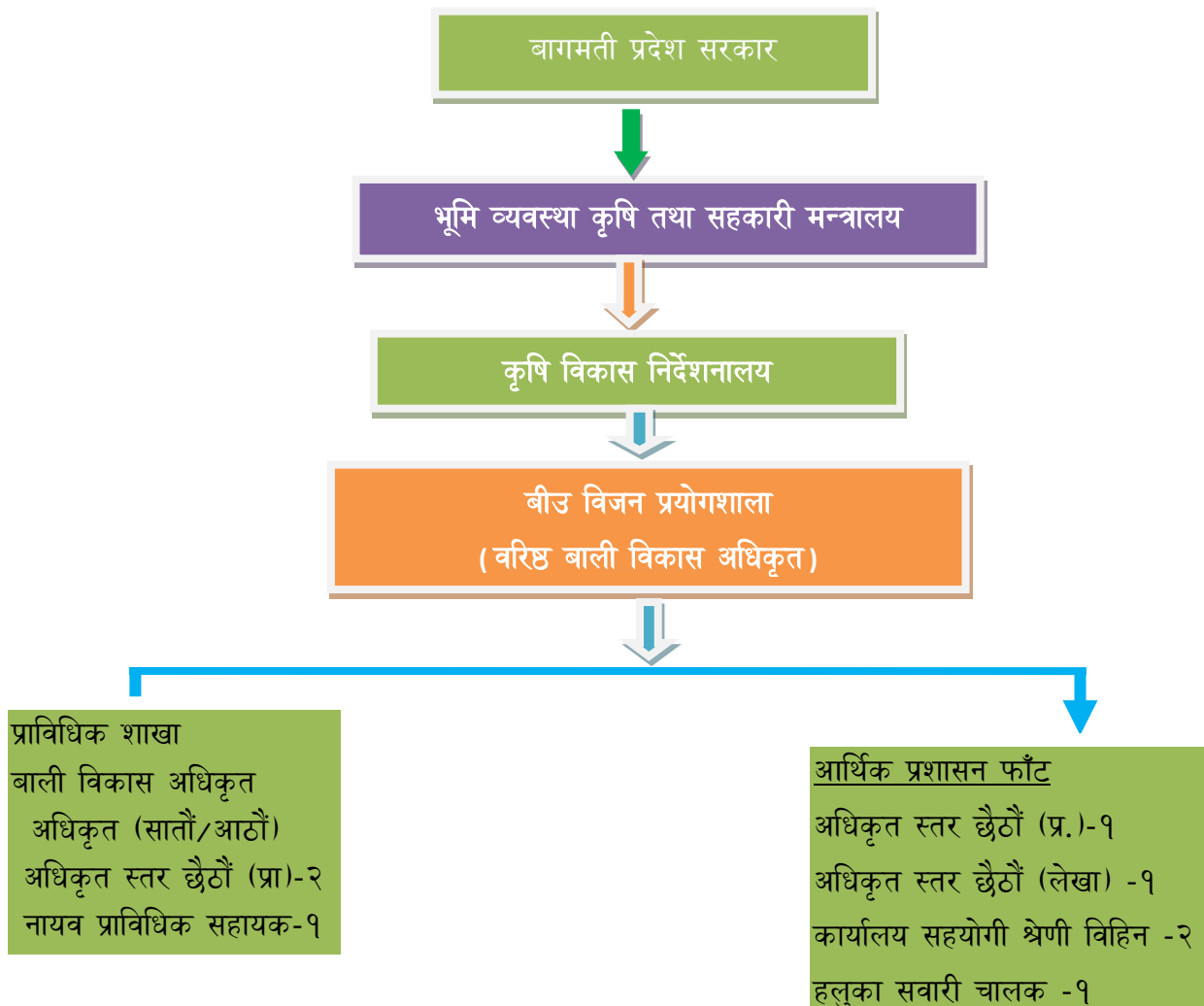
१.२ उद्देश्य:

- प्रमाणिकरण पद्धती अनुसार बीउ उत्पादन गर्ने कृषक वा संस्थाहरूको बीउ वाली निरीक्षण, बीउ नमूना संकलन र बीउ परीक्षण गरी तोकिएको मापदण्ड पाइएमा संकेत पत्र जारी गर्ने।
- यथार्थ संकेत पत्र पद्धती अनुसार बीउ उत्पादन गर्ने कृषक वा संस्थाहरूको बीउ परीक्षण गरी गुणस्तर बीउ बिजनको प्रमाण जारी गर्ने।
- विभिन्न स्तरका बीउ बिजनको उत्पादन तथा उपलब्धताको लागि प्राविधिक एवम् समन्वयात्मक सहयोग गर्न।
- बीउ बिजन सम्बन्धी नीति, ऐन र नियमावली अनुसार निर्देशिका तथा कार्यविधि तयार पारी कार्यान्वयन गर्न अन्य बीउ बिजनका सरोकारवाला निकायहरूसँग समन्वय गर्ने तथा परामर्श दिने/लिने।
- प्रदेशस्तरमा बीउ बिजनको वासलात तयार गरी बीउ बिजन व्यवस्थापन सहित गुणस्तरयुक्त बीउ बिजन उपलब्ध गराउने कार्यमा आवश्यक सहयोग गर्ने।
- विभिन्न तालिम/गोष्ठीका माध्यमबाट सरोकारवाला निकायहरू संग समन्वय गरी गुणस्तरिय बीउ उत्पादन, व्यवस्थापन एवं विक्री वितरण वारे आवश्यक जनचेतना फैलाउने ।
- स्थानियस्तर तथा प्रदेश भित्र बीउ उत्पादन तथा संकेत पत्र (ट्याग) जारी गर्न प्राविधिक सहयोग गर्ने।

१.३ मुख्य-मुख्य कार्यहरू

१. बीउ प्रमाणीकरणका लागि बीउ वाली खेत निरीक्षण, बीउ परिक्षण, बीउ प्रशोधन तथा भण्डारण निरीक्षण एवं अनुगमन तथा पृष्ठपोषण प्रदान
२. यथार्थ संकेतपत्र प्रयोजनका लागि बीउ परिक्षण
३. बीउ बजारको गुणस्तर प्रवर्दनका लागि नियमित रूपमा बीउ बजारको अनुगमन एवं विश्लेषण
४. गुणस्तरिय बीउको प्रयोगका लागि बीउ उत्पादन, व्यवस्थापन एवं वजारीकरण सम्बन्धी तालिम/गोष्ठी आदि संचालन
५. विभिन्न निकायहरूबाट संचालित बीउ उत्पादन कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा निरीक्षण
६. बीउ बजार गुणस्तर अध्ययन
७. प्रमाणीकरण गरिएको वालीको जातीय परीक्षण गर्ने ।

१.४ संगठन तालिका

प्राविधिक शाखा

- परिक्षणका लागि प्राप्त बीउ विजनको रजिष्टर गरि रेकर्ड राख्ने
- बीउको खडाबाली निरिक्षणको लगत राख्ने
- बीउ प्रमाणिकरण कार्यका लागि नमुना संकलन, भण्डारण एव प्रशोधन कक्ष निरिक्षण गर्ने
- समय समयमा बीउ बजारको अनुगमन गरि प्रतिवेदन पेश गर्ने
- बीउ परिक्षण कार्य गर्ने
- गुणस्तरिय बीउको प्रवर्दन सम्बन्धमा विभिन्न प्रकारका तालिम तथा गोष्ठीहरु सञ्चालन गर्ने
- प्रदेश स्तरमा प्रयोगहुने बालीहरुको विभिन्न स्तरका बीउ सम्बन्धि तथ्याङ्क अध्यावधिक राख्ने
- प्राविधिक प्रतिवेदन तयार गर्ने
- वार्षिक योजना तयार गर्ने तथा तदनुरूपका प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने

आर्थिक प्रसाशन शाखा

लेखा फाँट

- कार्यालयको विनियोजन राजस्व तथा धरौटीको लेखा राख्ने
- मासिक तथा वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने
- आन्तरिक तथा अन्तिम लेखा परिक्षण गर्ने गराउने

प्रसाशन फाँट

- कार्यालयका कर्मचारीहरूको दैनिक प्रसाशिनक व्यवस्थापन गर्ने
- कार्यालयको जिन्सी सामाग्री व्यवस्थापन गर्ने
- कार्यालयको नियमित मासिक बैठक संचालन गर्ने
- कार्यालयमा प्राप्त एवं प्रेषण गरिएका पत्रहरूको अभिलेख राख्ने

१.५ बीउ विजन संग सम्बन्धित नीति, ऐन, नियम निर्देशिका तथा कार्यविधिहरू

- राष्ट्रिय बीउ विजन निति, २०५६
- बीउ विजन ऐन, २०४५ पहिलो संसोधन २०६४
- बीउ विजन नियमावली, २०६९
- बीउ विनजको दिर्घकालिन राष्ट्रिय सोच, २०१५-२०२५
- बीउ विजनको नमुना संकलन गर्ने कार्यविधि, २०७३
- बीउ विजनको प्रयोगबाट हुने हानी नोक्सानीको क्षतिपुर्ति सम्बन्धि निर्देशिका, २०७३
- जफत गरिएको बीउ विजन मुल्याङ्कन तथा नष्ट गर्ने निर्देशिका, २०७३
- नीजि क्षेत्रमा बीउ विजन उत्पादन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७३
- बीउ विजनको अनुमोदन उन्मोचन र दर्ता सम्बन्धि निर्देशिका, २०७३
- बाली निरिक्षक बीउ विजन नमुना संकलक तथा बीउ विजन बिश्लेषकको नियुक्ती अनुमतिपत्र दिने व्यवस्था र अनुगमन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७३
- बीउ विजन प्रमाणिकरण निर्देशिका, २०७४
- बीउ विजन परीक्षण निर्देशिका, २०७४
- बीउ विजन प्रयोगशाला संचालन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७४
- बीउ विजन उत्पादनको प्राविधिक परीक्षण निर्देशिका, २०७५
- बीउ विजन व्यवसायी एवम् अनुगमन निर्देशिका, २०७५

१.५ मौजूदा दरबन्दी र पदपूर्ति सम्बन्धि विवरण

क्र.स	पद	तह	समूह	दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति संख्या	रिक्त संख्या	कैफियत
१.	अधिकृत स्तर	दशौं (प्रा.)	बाली विकास	१	१	-	
२.	अधिकृत स्तर	आठौं (प्रा.)	बाली विकास	२	१	१	
३.	अधिकृत स्तर	छैठौं (प्रा.)	बाली विकास	२	२		
४.	नायव प्राविधिक सहायक	रा.प.अनं.द्वि.प्रा.	बाली विकास	१	१		
५.	अधिकृत स्तर	छैठौं (प्रा.)	लेखा प्रशासन	१	१		
६.	अधिकृत स्तर	छैठौं (प्रा.)	सामान्य प्रशासन	१	१		
७.	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	सामान्य प्रशासन	२	१		१ जना करार
८.	सवारी चालक	श्रेणी विहिन	सामान्य प्रशासन	-	१	-	करार
	जम्मा			१०	८	१	

१.६ प्रादेशिक बिउ बिजन प्रयोगशालाको स्थापना देखि हाल सम्म रहनु भएका कार्यालय प्रमुखहरुको विवरण

क्र.स.	कार्यालय प्रमुखको नाम, थर	अवधि		कैफियत
		देखि	सम्म	
१.	श्री निर्मल गदाल	२०७७/०५/३१	हाल सम्म	
२.	श्री कुल प्रसाद दवाडी	२०७७/०२/०५	२०७७/०५/ ३१	निमित्त प्रमुख
३.	श्री जगदीश यादव	२०७६/३/२६	२०७६/१२/३०	निमित्त प्रमुख
४.	श्री भरत प्रसाद देवकोटा	२०७५/८/२३	२०७६/०३/२५	

१.७ प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारी विवरण

क्र.स.	कर्मचारीको नाम थर	पद	श्रेणी	सेवा	समूह	हालको पदमा नियुक्ति मिति	शैक्षिक योग्यता	स्थायी ठेगाना
१.	श्री निर्मल गदाल	बरिष्ठ बाली विकास अधिकृत	अधिकृत स्तर दशौं	कृषि	बाली विकास	२०६६/०१/१९	M.sc.Ag,M.A.(sociology)	फिक्कल बजार-६, इलाम
२.	श्री कुल प्रसाद दवाडी	बाली विकास अधिकृत	अधिकृत स्तर आठौं	कृषि	बाली विकास	२०६७/०६/१४	M.sc.Ag , M.A.(sociology)	र.न.पा.-३, चितवन
३.	श्री राम चन्द्र भट्टराई	अधिकृत	छैठौं	कृषि	बाली विकास	२०७६/३/०५	B.Sc. Ag.	बुद्धभूमी न.पा.२ कपिलवस्तु
४.	श्री सिर्मला योन्जन	अधिकृत	छैठौं	कृषि	बाली विकास	२०७६/३/०५	जे.टी.	हेटौडा उप.महा.न.पा.-५
५.	श्री गोपाल प्रसाद अर्याल	अधिकृत	छैठौं	प्रशासन	प्रशासन	२०७५/११/३०	कानुन स्नातक	हेटौडा उप.महा.न.पा.- १७
६.	श्री डोर बहादुर खड्का	अधिकृत	छैठौं	प्रशासन	लेखा	२०७५/१२/२२	स्नातक (मानविकी)	हेटौडा उप.महा.न.पा.-९ पशुपतिनगर,मकवानपुर
७.	श्री रामकुमार अगस्ती	नायव प्राविधिक सहायक	रा.प.अनं.द्वि.प्रा.	कृषि	बाली विकास	२०७६/०३/२२	जे.टी.ए. तालिम	कालिका गा.पा.-३, रसुवा
८.	श्री बसुन्धरा कार्की	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन (रा.प.अनं. पाचौं)	प्रशासन	प्रशासन	२०७६/०२/१२	साधारण लेखपढ	हेटौडा उप.महा.न.पा.-९
९.	श्री निर्मला चौधरी	कार्यालय सहयोगी	श्रेणी विहिन	प्रशासन	प्रशासन	-	साधारण लेखपढ	चन्द्रपुर न.पा.-१०, रौतहट
१०.	श्री राम बहादुर थारु	हल्का सवारी चालक	श्रेणी विहिन	प्रशासन	प्रशासन	-	साधारण लेखपढ	वैजनाथ गा.पा.-५, बाँके

खण्ड ख
वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति

२. कार्यक्रम र प्रगति

२.१ आ.व. २०७६/७७ स्विकृत कार्यक्रम अनुसार एकमुष्ट प्रगति विवरण

यस वर्ष जम्मा विनियोजन बजेट १ करोड ७२ लाख ९ हजार रहेकोमा पुँजीगत तर्फ रु २३ लाख ९० हजार तथा चालु तर्फ जम्मा रु १ करोड ४८ लाख १९ हजार रहेको थियो । जसमध्ये जम्मा १ करोड ४ लाख ९० हजार खर्च अर्थात कुल विनियोजन रकमको जम्मा ६०.९६ प्रतिशत तथा भारित प्रगति ६५.८१ प्रतिशत रहेको छ । यस वर्ष मुख्यतया विश्वव्यापी कोभिड -१९ को विश्वव्यापी महामारीका कारण कृषक तालिम, अन्तरप्रदेश भ्रमण तथा प्रयोगशालाको लागि जर्मिनेटर खरिद जस्ता क्रियाकलापहरू संचालन गर्न नसक्दा वित्तिय प्रगति न्युन भएको देखिन्छ । कार्यक्रम तथा प्रगति सम्बन्धि विस्तृत विवरण तालिका न. १ मा देखाइएको छ ।

तालिका न. १ स्विकृत कार्यक्रम तथा प्रगति सम्बन्धि विवरण

क्र.स.	कार्यक्रम	इकाई	वार्षिक लक्ष			प्रतिवेदन अवधि सम्म यस आ.व. / वार्षिक प्रगति		कैफियत
			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	
(अ)	पुँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू							
१.१	मोटर साइकल (सवारी खरिद)	वटा	१	१.४५	२५०	१	१.४५	
१.२	ल्यापटप खरिद (कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धि यन्त्र, उपकरण तथा मेशिन)	सेट	१	०.५८	१००	१	०.५८	
१.३	जेनेरेटर खरिद (कार्यालय संचालनसंग सम्बन्धि यन्त्र, उपकरण तथा मेशिन औजार)	संख्या	१	२.९१	५००	१	२.९१	
१.४	भ्याकुम क्लिनर (उपकरण तथा मेशिन औजार)	संख्या	१	०.२३	४०	१	०.२३	
१.५	बीउ नमुना गार्ड रुम र जर्मिनेटर रुम निर्माण तथा संचालनको अधुरो काम सम्पन्न (अन्य सार्वजनिक सुधार)	पटक	१	७.५५	१३००	०	०	
१.६	रिभल्भीड कुर्सी (कार्यालयको लागि फर्निचर फिक्चर्स)	संख्या	५	०.२९	५०	५	०.२९	
१.७	सोफासेट (कार्यालयको लागि फर्निचर फिक्चर्स)	संख्या	२	०.४६	८०	२	०.४६	
१.८	कम्प्युटर टेबल (कार्यालयको लागि फर्निचर फिक्चर्स)	संख्या	२	०.१७	३०	२	०.१७	
१.९	फाईल रयाक खरिद (कार्यालयको लागि फर्निचर फिक्चर्स)	संख्या	१	०.२३	४०	१	०.२३	
(क)	पुँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा		१५	१३.८७	२३९०	१४	६.३२	
(आ)	चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू							

क्र.स.	कार्यक्रम	इकाई	वार्षिक लक्ष			प्रतिवेदन अवधि सम्म यस आ.व. / वार्षिक प्रगति		कैफियत
			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	
२.१	अधिकृतस्तर दशौं (स्थायी कर्मचारी)	जना	१	४.२४	७३०	०	०	
२.२	अधिकृतस्तर आठौं (स्थायी कर्मचारी)	जना	२	७.३३	१२६१	१	३.६७	
२.३	अधिकृतस्तर छैठौं (स्थायी कर्मचारी)	जना	४	१३.५३	२३२९	४	१३.५३	
२.४	सहायकस्तर पाँचौं (स्थायी कर्मचारी)	जना	१	२.७४	४७१	१	२.७४	
२.५	का.स. पाचौं (स्थायी कर्मचारी)	जना	२	४.७९	८२४	१	२.४०	
२.६	स्थायी कर्मचारीको महंगी भत्ता (महंगी भत्ता)	जना	१०	१.३९	२४०	७	०.९७	
२.७	कर्मचारी बैठक भत्ता (शिशु स्याहार भत्ता)	पटक	६	०.३५	६०	६	०.३५	
२.८	अन्य विविध भत्ता (अतिरिक्त समय भत्ता)	पटक	१०	०.५२	९०	०	०.००	
२.९	स्थायी कर्मचारीहरुको पोशाक खर्च (कर्मचारी पोशाक)	जना	११	०.६४	११०	७	०.४१	
२.१०	स्थायी कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष (कर्मचारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च)	संख्या	१०	०.२८	४८	७	०.२०	
२.११	बिजुली महशुल (बिजुली महशुल)	पटक	१	१.७४	३००.०	१	१.७४	
२.११	जारको पिउने पानी (पिउने पानी)	जार	१	०.३१	५४	१	०.३१	
२.१२	टेलिफोन महशुल (टेलिफोन महशुल)	पटक	९.५	०.३	५१	९.५	०.३०	
२.१३	ईमेल/ इन्टरनेट/वेवसाईट महशुल शुल्क (इन्टरनेट/वेवसाईट)	पटक	१.६	०.८९	१५४	०.८	०.४५	
२.१४	हुलाक/कुरियर खर्च (हुलाक/कुरियर खर्च)	जना	९	०.२८	४९	६	०.१९	
२.१६	कार्यालय प्रयोजनका लागि टेलिफोन इन्टरनेट वेवसाईट (सुधार सेवा जडान खर्च)	पटक	१०	०.५९	१०२	४	०.२४	
२.१७	पेट्रोल दुई पाडग्रे (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	लीटर	६००	०.३५	६०	६००	०.३५	
२.१८	मोविल (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	लीटर	३६	०.२१	३६	३६	०.२१	
२.१९	कार्यालयको गाडीको डिजेल (इन्धन कार्यालय प्रयोजन)	लीटर	३६००	१.९९	३४२	२५००	१.३८	
२.२	ग्याँस (इन्धन अन्य प्रयोजन)	संख्या	१२	०.१	१८	१२	०.१०	
२.२१	इन्भर्टरको लागि इन्धन (इन्धन अन्य प्रयोजन)	लीटर	१४३	०.८३	१४३	१९	०.११	
२.२२	हलुका सवारी साधन मर्मत खर्च (सवारी साधन मर्मत)	वटा	१	२.३२	४००	१	२.३२	

क्र.स.	कार्यक्रम	इकाई	वार्षिक लक्ष			प्रतिवेदन अवधि सम्म यस आ.व. / वार्षिक प्रगति		कैफियत
			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	
२.२३	दुई पांग्रे सवारी साधन मर्मत (सवारी साधन मर्मत)	वटा	५	०.५८	१००	५	०.५८	
२.२४	कम्प्युटर फोटोकपी तथा उपकरणहरू मर्मत (मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा संचालन खर्च मर्मत)	पटक	१०	०.५८	१००	१०	०.५८	
२.२५	प्रयोगशाला उपकरणहरू मर्मत सम्भार (मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा संचालन खर्च मर्मत)	पटक	३	१.३९	२४०	३	१.३९	
२.२६	अन्य सम्पतिको नियमित संचालन तथा सम्भार सम्बन्धित खर्च (अन्य)	पटक	२	०.४९	८५	२	०.४९	
२.२७	कार्यालयमा दैनिक प्रयोगमा आउने मसलन्द सामाग्री तथा सेवा (कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	महिना	१२	१.७४	३००	१२	१.७४	
२.२८	प्रयोगशालाको लागि एप्रोन (कार्यालय मसलन्द खर्च)	संख्या	१०	०.०९	१५	१०	०.०९	
२.२९	कार्यालय भवनको लागि पर्दा र कार्पेटिङ (कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	संख्या	१	१.१६	२००	१	१.१६	
२.३०	स्टेशनरी (कार्यालय मसलन्द खर्च)(कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	पटक	१२	०.३५	६०	१२	०.३५	
२.३१	छपाई खर्च (छपाई खर्च) (कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	पटक	१२	०.३५	६०	१२	०.३५	
२.३२	पत्रपत्रिका तथा पुस्तिका खरिद (पत्रपत्रिका तथा पुस्तिका) (कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	महिना	१२	०.२४	४२	१२	०.२४	
२.३३	विज्ञापन तथा सुचना प्रकाशन (विज्ञापन तथा सुचना प्रकाशन) (कार्यालय मसलन्द सामान खर्च)	पटक	३	०.२८	४८	३	०.२८	
२.३४	कार्यालय सहयोगी करार (व्यक्ति करार)	संख्या	१	१.४९	२५६	१	१.४९	
२.३५	ह.स.चा. करारमा (व्यक्ति करार)	संख्या	१	१.६७	२८७	१	१.६७	
२.३६	सरसफाई सेवा करार (व्यक्ति करार)	संख्या	१	०.३५	६०	१	०.३५	
२.३७	कार्यालय परिसर तथा बगैचा व्यवस्थापन (व्यक्ति करार)	जना	१	०.२९	५०	१	०.२९	

क्र.स.	कार्यक्रम	इकाई	वार्षिक लक्ष			प्रतिवेदन अवधि सम्म यस आ.व. / वार्षिक प्रगति		कैफियत
			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	
२.३८	करारका कर्मचारीहरूका लागि पोशाक (अन्य सेवा)	जना	२	०.९२	२०	२	०.९२	
२.३९	बीउ उत्पादक / व्यवसायीहरूलाई बीउ विजन उत्पादन तथा गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम (उद्यमशीलता /रोजगारीमुलक/सशक्तिकरण/सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम)	पटक	३	५.२३	९००	१	१.७४	
२.४	बीउ विजन उत्पादन / गुणस्तर सम्बन्धि स्थलगत घुम्ती शिविर (उद्यमशीलता /रोजगारीमुलक/सशक्तिकरण/सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिम)	पटक	१०	२.९१	५००	३	०.८७	
२.४१	बीउ उत्पादन तथा गुणस्तर नियन्त्रण, भण्डारण सम्बन्धि प्रविधि पुस्तिका प्रकाशन तथा वितरण	पटक	१	१.९६	२००	१	१.९६	
२.४२	बीउ नमुना परिक्षण (गुणस्तर परिक्षण)	संख्या	१२००	१.७४	३००	१२००	१.७४	
२.४३	बजारबाट नमुना बीउ संकलन तथा परिक्षण (गुणस्तर परिक्षण)	संख्या	३०	०.९६	२७	३०	०.९६	
२.४४	रेफ्री नमुना बीउ परिक्षण (गुणस्तर परिक्षण)	संख्या	३	०.०७	१२	१	०.०२	
२.४५	बीउ प्रमाणिकरण (गुणस्तर परिक्षण)	मे.टन.	७००	१.३९	२४०	२४२.०१	०.४८	
२.४६	प्रयोगशालामा रसायन तथा जर्मिनिशन पेपर व्यवस्थापन (अन्य)	पटक	३	१.४५	२५०	३	१.४५	
२.४७	वार्षिक पुस्तिका प्रकाशन (अन्य)	पटक	१	०.५८	१००	१	०.५८	
२.४८	बीउ परिक्षण तथा गुणस्तर सम्बन्धि प्रचार प्रसार (अन्य)	पटक	२	०.२९	५०	२	०.२९	
२.४९	प्रादेशिक बीउ विजन आपूर्ति तथा बीउ वासलात तयारी गोष्ठी	पटक	१	१.७४	३००	०	०.००	
२.५	प्राविधिक तथा प्रशासनिक कर्मचारीहरूको अन्तर ल्याव भ्रमण (अन्य)	पटक	१	०.५८	१००	१	०.५८	
२.५१	संघ/प्रदेश/स्थानिय निकायमा हुने प्रदर्शनी मेला आदिमा सहयोग तथा सहभागी (अन्य)	पटक	२	०.५८	१००	०	०.००	
२.५२	बीउ उत्पादक कृषक / व्यवसायिक / प्राविधिकहरूको अन्तर प्रदेश भ्रमण (अन्य)	पटक	१	२.९१	५००	०	०.००	

क्र.स.	कार्यक्रम	इकाई	वार्षिक लक्ष			प्रतिवेदन अवधि सम्म यस आ.व. / वार्षिक प्रगति		कैफियत
			परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भारित	
२.५३	बीउ बाली जातिय परिक्षण (अन्य)	(अन्य)	१	०.२९	५०	१	०.२९	
२.५४	बीउ भण्डार निरिक्षण (अनुगमन मुल्यांकन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	पटक	९	०.८७	१५०	७	०.६८	
२.५५	बीउ वाली निरिक्षण (अनुगमन मुल्यांकन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	पटक	९०	३.४९	६००	७९	३.०६	
२.५६	बजार बीउ निरिक्षण तथा अनुगमन (अनुगमन मुल्यांकन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च)	पटक	१५	०.५८	१००	१३	०.५०	
२.५७	सरुवा भएर जाँदाको भ्रमण खर्च (आन्तरिक भ्रमण)	पटक	५	०.५८	१००	२	०.२३	
२.५८	कार्यालयको सवारी साधन बीमा गर्ने (बीमा सवारी साधन)	वटा	५	०.२६	४५	४	०.२१	
२.५९	कार्यालय दैनिक चिया खर्च तथा अन्य भैपरी आउने कार्यको लागि खर्च (अन्य विविध खर्च)	पटक	४०	१.१६	२००	४०	१.१६	
२.६०	हेटौडा औधोगिक क्षेत्रलाई जग्गा भाडा (जग्गाको भाडा)	महिना	१२	१.१६	२००	१२	१.१६	
(ख)	चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा		६७०४	८६.०७	१४८१९	४९५५.३	५९.४९	
	कुल जम्मा		६७१९	९९.९४	१७२०९	४९६९.३	६५.८१	

२.२ बीउ परिक्षण

२.२.१ नियमित बीउ परिक्षण

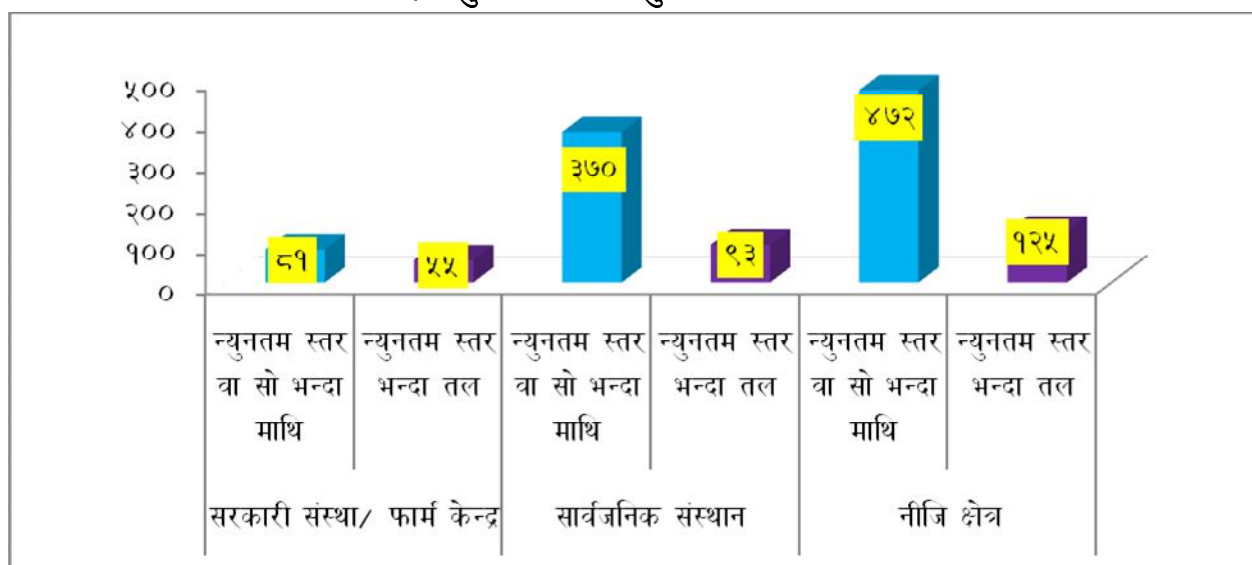
यस वर्ष उमारशक्ति परिक्षण तथा सम्पूर्ण विश्लेषण गरि जम्मा १२०० नमुनाहरूको परिक्षण सम्पन्न भएको थियो । सम्पन्न भएका नमुना परिक्षणले प्रतिनिधित्व गर्ने लट अनुसार करिव १३ हजार ७ सय ७५ मे.टन वरावर विभिन्न बालीको बीउको गुणस्तर कायम भएको छ जस्का कारण बीउ प्रतिस्थापन दर वृद्धि भइ बालीको उत्पादन वृद्धिमा समेत प्रत्यक्ष प्रभाव पर्ने देखिन्छ । बाली अनुसार क्रमशः धान- २३३, गहुँ- ६९५, मकै -३४, तरकारी- १९४, तेलहन- २३ तथा घाँसबाली- २१ वटा नमुनाको परिक्षण सम्पन्न गरिएको थियो । विभिन्न बालीअनुसार नमुना तथा परिक्षण नतिजाको स्तर तालिका न. २ मा देखाइएको छ ।

तालिका न २. विभिन्न बालीको नमुना परिक्षण तथा नतिजा स्तर

क्रस	बाली	जम्मा नमुना संख्या	एउटा मात्र विश्लेषण			सम्पूर्ण विश्लेषण									कैफियत
			उमार शक्ति (%)			उमारशक्ति (%)			शुद्धता (%)			चिस्यान (%)			
			नमुना	न्युनतम स्तर वा सो भन्दा माथि	न्युनतम स्तर भन्दा तल	नमुना	न्युनतम स्तर भन्दा माथि	न्युनतम स्तर भन्दा तल	नमुना	न्युनतम स्तर भन्दा माथि	न्युनतम स्तर भन्दा तल	नमुना	न्युनतम स्तर भन्दा माथि	न्युनतम स्तर भन्दा तल	
१	धान	२३३	४६	३९	७	१८७	१८३	४	१८७	१८७	०	१८७	६७	१२०	
२	गहु	६९०	३७२	२९५	७७	३१८	२१७	१०१	३१८	३१७	१	३१८	१३२	१८६	
३	मकै	३४	१०	१०	०	२४	२४	०	२४	२४	०	२४	८	१६	
४	तरकारी	१९४	१९३	१०९	८४	१	१	०	१	१	०	१	०	१	
५	तेलहन	२३	११	११	०	१२	११	१	१२	१२	०	१२	११	१	
६	घाँस	२६	४	३	१	२२	२०	२	२२	१९	३	१	१	०	
जम्मा		१२००	६३६	४६७	१६९	५६४	४५६	१०८	५६४	५६०	४	५४३	२१९	३२४	

यसरी परिक्षण गरिएका नमुनाहरूको प्राप्ति श्रोतको आधारमा सरकारी संस्था, फार्म केन्द्रहरूबाट जम्मा १४० सार्वजनिक संस्थानबाट ४६८ तथा निजी क्षेत्रहरूबाट जम्मा ५९२ वटा नमुनाहरू प्राप्त भइ विश्लेषण गरिएको थियो। विभिन्न श्रोतहरूबाट प्राप्त नमुनाहरूको विश्लेषण गर्दा निर्धारित मापदण्ड अर्थात न्यूनतम स्तर वा सो भन्दा माथि रहने नमुनाहरूमा क्रमशः सरकारी फार्म संस्थाको ८५ वटा त्यसैगरी सार्वजनिक संस्थानको ३७५ तथा निजी क्षेत्रका ४६८ वटा नमुनाहरू रहेका थिए साथै परिक्षण प्रतिवेदन अनुसार न्यूनतम स्तरभन्दा तल जम्मा २७२ वटा नमुनाहरू रहेका थिए। प्रयोगशालामा प्राप्त हुने नमुना मध्ये करिब २३ प्रतिशत नमुनाहरूको स्तर न्यूनतम स्तरभन्दा तल रहेको देखिन्छ। परिक्षण प्रतिवेदन अनुसार विभिन्न स्तरका नमुनाहरूको विवरण चित्र न. १ मा देखाइएको छ।

चित्र न. १ नमुनाको श्रोत अनुसार वीड परिक्षणको स्तर

२.२ प्रोफिसियन्सी नमुना परिक्षण

प्रयोगशालामा नियमित वीड परिक्षणका अलावा विभिन्न प्रयोगशालाहरूबाट प्राप्त नमुनाहरूको क्रस चेक परिक्षण तथा केन्द्रिय वीड विजन प्रयोगशालाबाट प्राप्त हुने प्रोफिसियन्सी नमुना परिक्षण समेत हुने गर्दछ। यस वर्ष केन्द्रिय वीड विजन परिक्षण प्रयोगशाला हरिहरभवन ललितपुरबाट जम्मा २ पटक धान तथा गहुँको विभिन्न ६ वटा जातहरूको नमुना प्राप्त भएको थियो। प्राप्त नमुनाहरूको विश्लेषण गर्दा प्रयोगशालाको परिक्षणलाई केन्द्रिय वीड विजन प्रयोगशालाले Rating गर्दा A निर्धारण गरेको छ। प्रोफिसियन्सी नमुना परिक्षण सम्बन्धि विस्तृत विवरण तल तालिका न. ३ मा देखाइएको छ।

तालिका न. ३ प्रोफिसियन्सी नमुना परिक्षण सम्बन्धि विस्तृत विवरण

क्रस	बाली	नमुना	नमुना प्राप्त मिति	जात	उमारशक्ति परिक्षण (%)					CSTL rating	Purity Aalysis (%)				CSTL rating
					N	Ab.	D	F	H		P	OCS	W	IM	
१	गहु	लट न १	२०७६.०५.२२	धौलागिरी	८९	५	६	०	०	A	९९.२	०	Traces	१	A
	गहु	लट न २	२०७६.०५.२३	स्वर्गद्वारी	८९	६	५	०	०		९९.९	०	०	०	
	गहु	लट न ३	२०७६.०५.२४	डव्लु के 1204	९५	३	२	०	०		९९.९	०	०	०	
२	धान	लट न १	२०७६.१०.०९	खुमल 4	९०	५	५	०	०						
	धान	लट न २	२०७६.१०.०९	खुमल 10	८८	६	६	०	०						
	धान	लट न ३	२०७६.१०.०९	खुमल 11	८५	७	८	०	०						

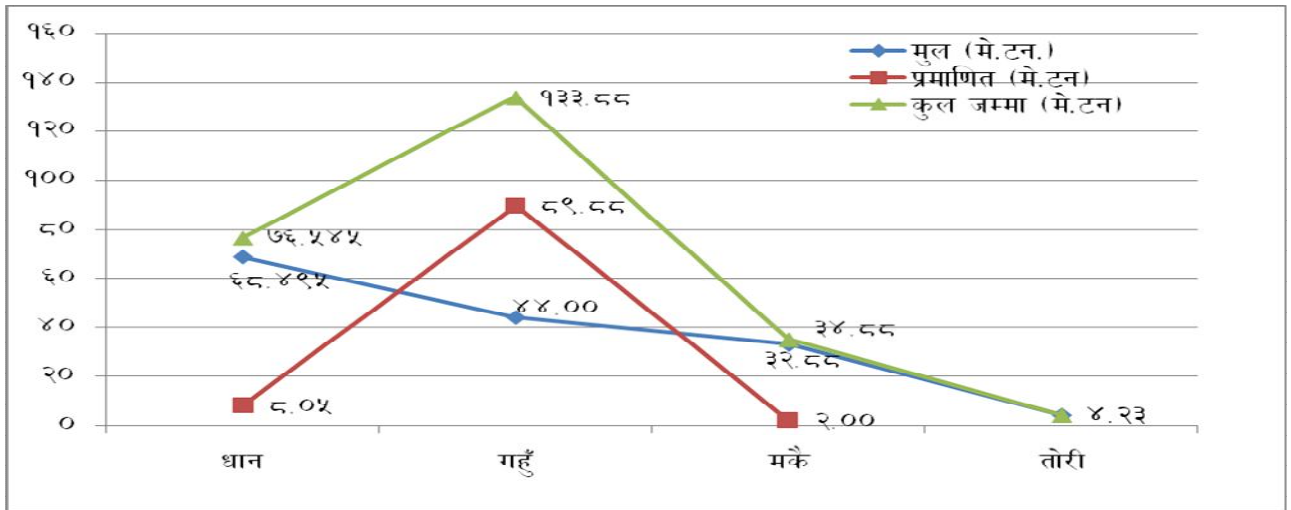
Note	N	Normal	P	Pure seed
	Ab.	Abnormal	OCS	Other crop seed
	D	Dead seed	W	Weed seed
	F	Fresh seed	IM	Inert matter
	H	Hard seeds	CSTL	Centrral Seed Testing Laboratory

२.३ बीउ प्रमाणिकरण

२.३.१ आ.व. २०७६/७७ मा बाली अनुसार स्रोत बीउ प्रमाणिकरणको विवरण

आ.व. २०७६/०७७ मा धानको ७६.५४ मे.टन गहुको १३३.८८ मे. टन मकै ३४.८८ तथा तोरी ४.२३ गरि जम्मा २४९.५३५ मे.टन वरावरको बीउको प्रमाणिकरण गरिएको थियो जस्बाट क्रमशः धान, गहु, मकै तथा तोरीको १९१४ हेक्टर, १११६ हेक्टर, ११६३ हेक्टर तथा ३५२ हेक्टर क्षेत्रफलका लागि श्रोत विउ तयार हुने अपेक्षा गरिएको छ ।

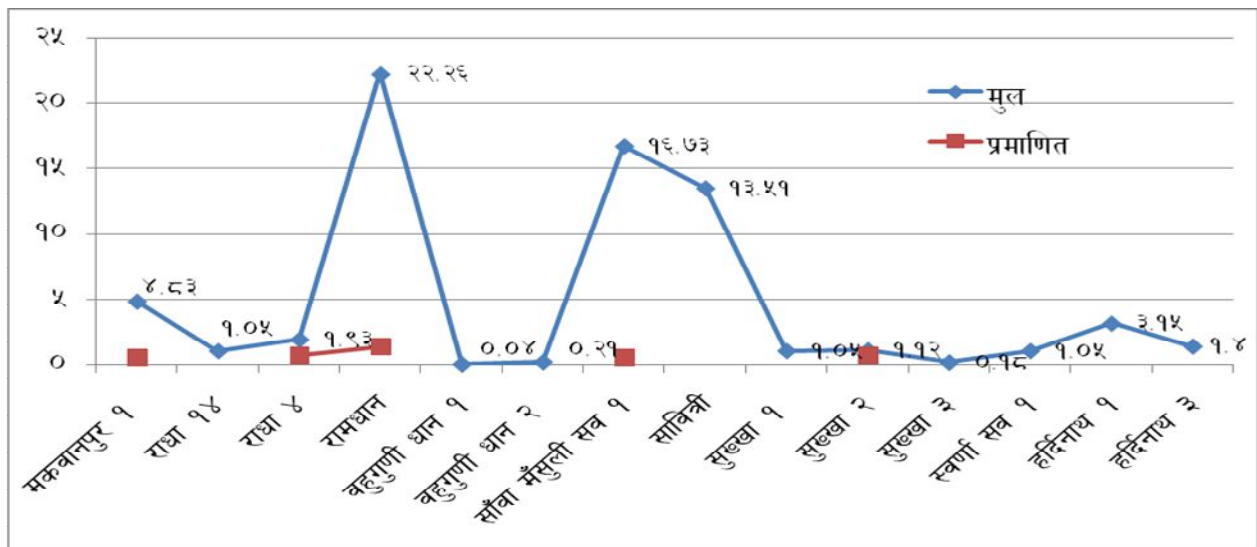
चित्र न २. बीउ प्रमाणिकरण सम्बन्धि विवरण

२.२.२ प्रमाणिकरण गरिएको धान बालीको विभिन्न जातहरूको परिमाण तथा उक्त वीउले ढाकिने क्षेत्रफल

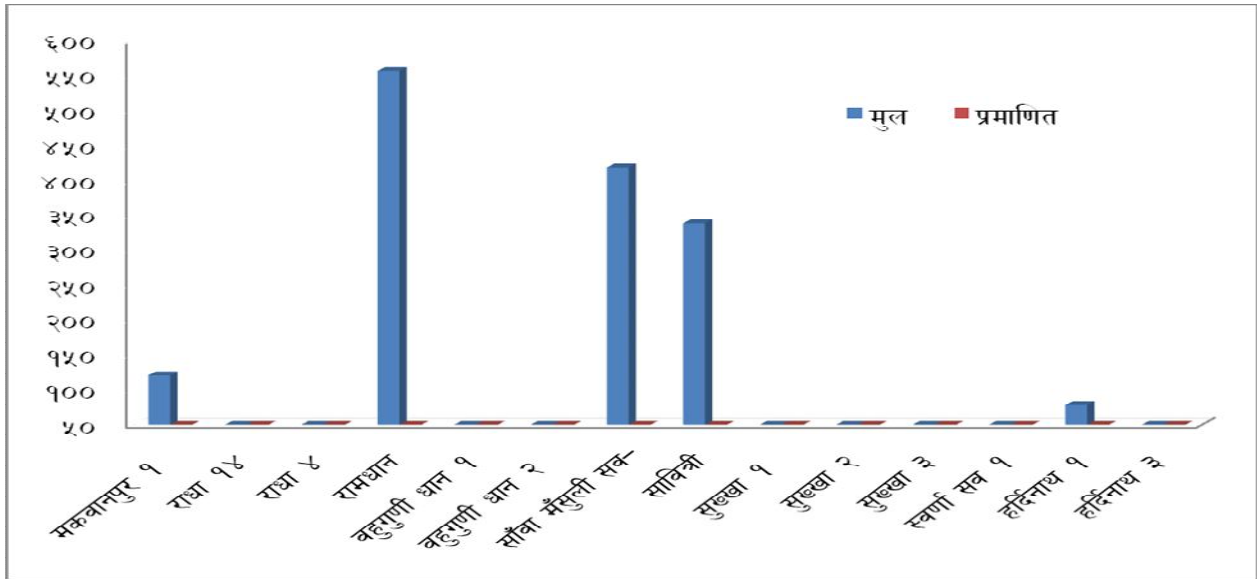
यस वर्ष प्रयोगशालाबाट धान बालीका विभिन्न १४ वटा जातहरूको मुल तथा प्रमाणित गरि जम्मा ७२.३७ मे.टन धानको वीउको प्रमाणिकरण भएको थियो जसमध्ये रामधान २२.२६ मे.टन साँवा सव १ को १६.७३ तथा सावित्री १३.५१ मे.टन मुल स्तरको प्रमाणित भएको थियो । त्यसैगरी प्रमाणित स्तरमा रामधान तथा साँवा मसुली सव १ को धान प्रमाणिकरण गरिएको थियो । प्रमाणिकरण सम्बन्धि विस्तृत विवरण तल चित्रमा देखाइएको छ ।

चित्र न. ३ प्रमाणिकरण गरिएको विभिन्न धानबालीको परिमाण मे.टन

प्रमाणिकरण गरिएको धानको वीउबाट मुल स्तरमा १७१२.८ तथा प्रमाणित स्तरमा ९६.५ गरि जम्मा १८०९ हेक्टर क्षेत्रफलमा श्रोत वीउ उत्पादन हुने प्रक्षेपण गरिएको छ । रामधानले ढाकिने क्षेत्रफल ५५६.५ त्यसै गरि साँवा मसुली सव १ ले ढाकिने क्षेत्रफल ४१८.२५ तथा सावित्री ३३७.७५ हेक्टर क्षेत्रफलमा वीउ उत्पादन गरिने अनुमान गरिएको छ । वीउले ढाकिने क्षेत्रफल सँग सम्बन्धित विस्तृत विवरण चित्र न. ४ मा देखाइएको छ ।

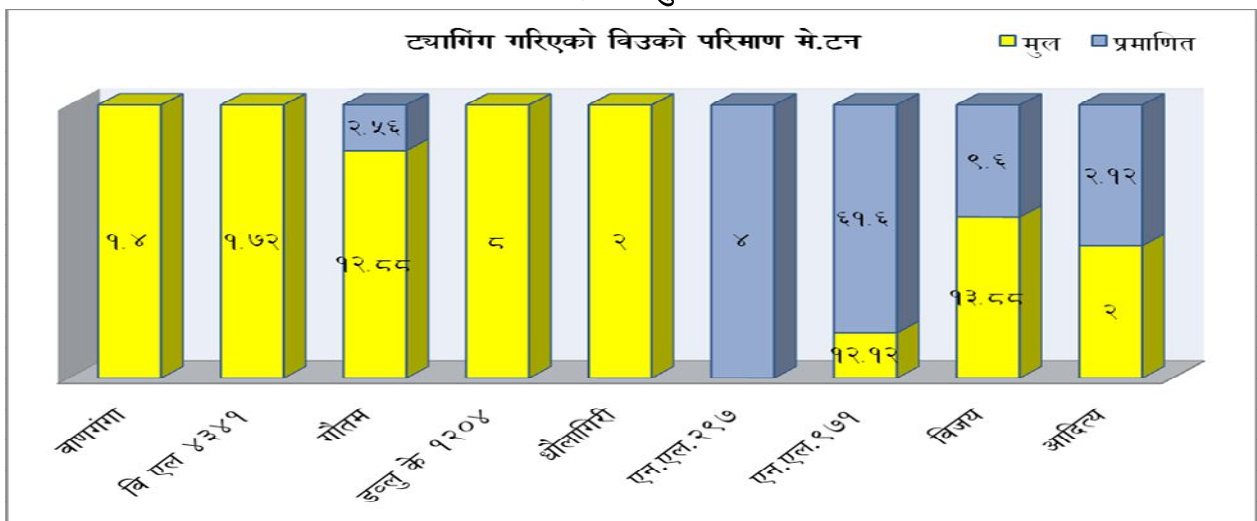
चित्र न. ४ प्रमाणिकरण गरेको धानको वीउले ढाकिने क्षेत्रफल हेक्टर

२.२.३ प्रमाणिकरण गरिएको गहुँ बालीको विभिन्न जातहरूको परिमाण तथा उक्त वीउले ढाकिने क्षेत्रफल

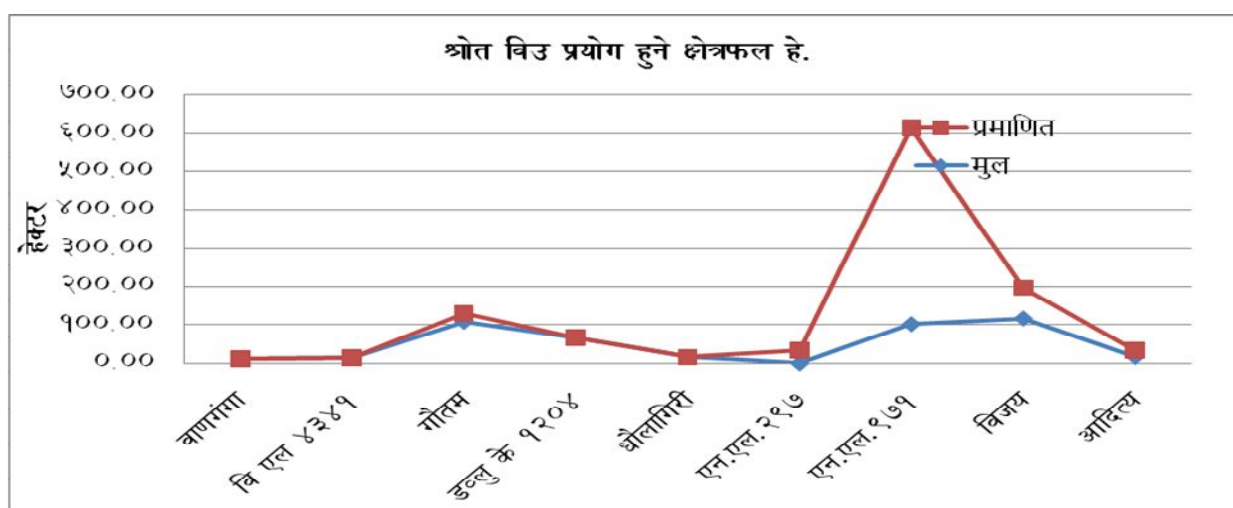
यस वर्ष गहुँका विभिन्न जातहरू क्रमशः विजय, गौतम, डब्लु. के. १२०४, एन.एल. ९७१, आदित्य, धौलागिरी लगाएत जम्मा ९ वटा जातहरूको ५४ मे.टन मुल तथा ७९.८८ मे.टन प्रमाणित गरि जम्मा १३३.८८ मे.टन वीउको प्रमाणिकरण गरिएको थियो। प्रमाणिकरण गरिएका जातहरूमध्ये विजयको १३.८८ मे. टन गौतम १२.८८ मे.टन तथा एन.एल.-९७१ को १२.१२ मे.टन को प्रमाणिकरण गरिएको थियो। प्रमाणिकरण गरिएको वीउको परिमाण सम्बन्धि विवरण चित्र न. ५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

चार्ट न. ५ प्रमाणिकरण गरिएको गहुँको स्तर परिमाण तथा जातहरू

त्यसै गरि प्रमाणिकरण गरिएका विभिन्न जातहरूले ढाकिने क्षेत्रफल मध्ये मुल वीउबाट ४५० हेक्टर तथा प्रमाणित वीउबाट ६६५.६६ गरि जम्मा १११५.६७ हेक्टर क्षेत्रफल रहेको छ । सबै भन्दा बढि एन.एल. ९७१ ले ढाकेको क्षेत्रफल ६१४.३३ हेक्टर, विजयको क्षेत्रफल १९५.६७ तथा गौतमको १२८.६७ रहेको छ। वीउले ढाकेको क्षेत्रफल सम्बन्धि विस्तृत विवरण चार्ट न. ६ मा देखाइएको छ। समग्र प्रदेशबाट प्राप्त पुर्व जानकारी फाराम एंव खडाबाली निरिक्षणको प्रतिवेदन अनुसार एन.एल.-९७१, विजय तथा गौतम जस्ता जातहरू कृषक माझ लोकप्रिय रहेको देखिन्छ ।

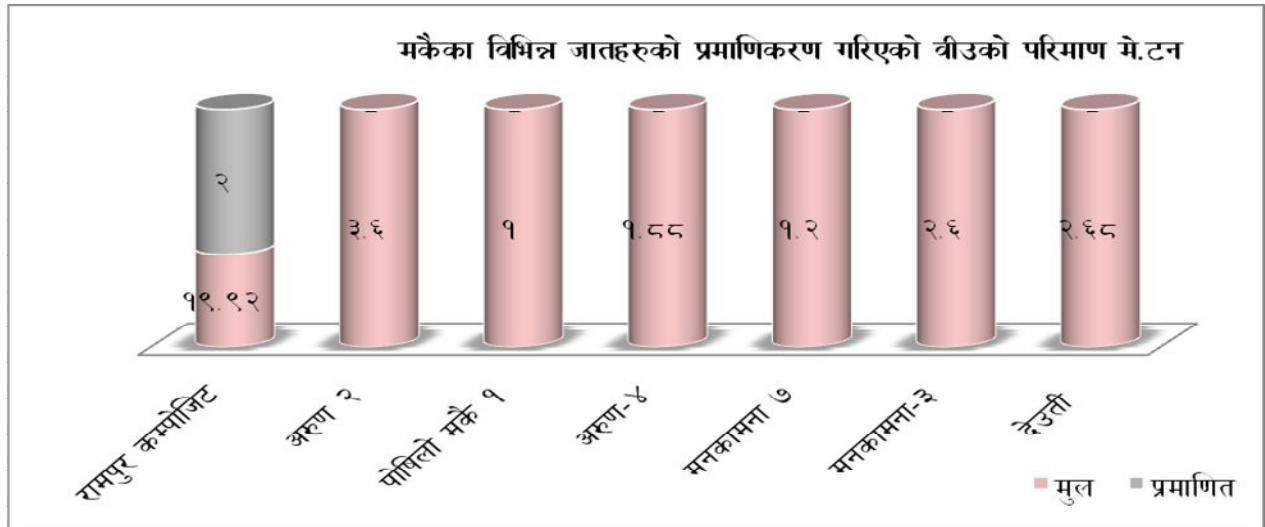
चित्र न. ६ प्रमाणिकरण गरिएको गहुँको विभिन्न स्तरका जातहरूले ढाकेको क्षेत्रफल

२.२.४ प्रमाणिकरण गरिएको मकै बालीको विभिन्न जातहरूको परिमाण तथा उक्त वीउले ढाकिने क्षेत्रफल

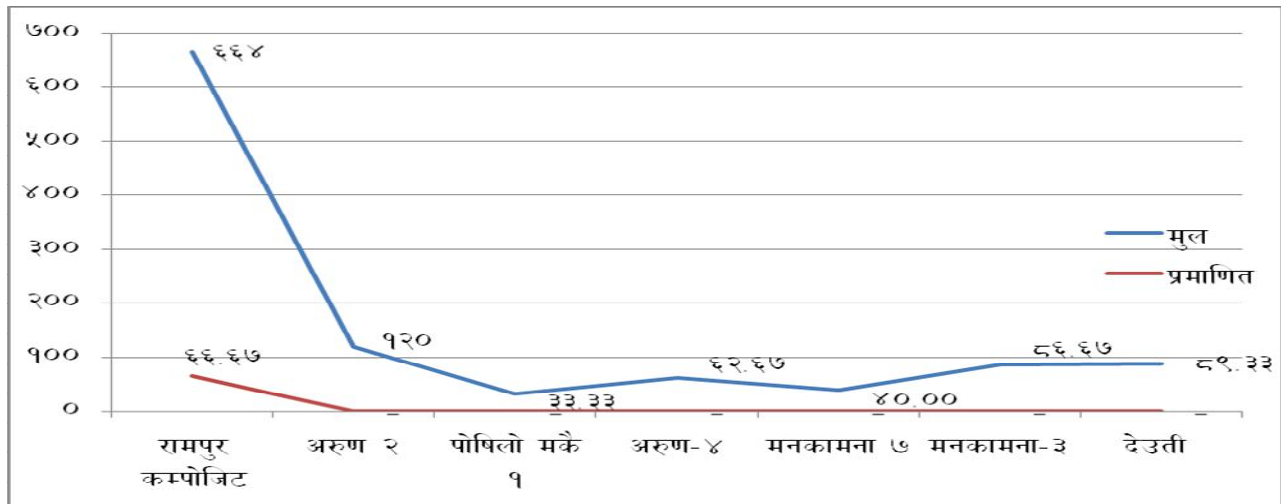
यस वर्ष रामपुर कम्पोजिट, अरुण -२, अरुण -४, मनकामना, देउति लगाएतका जम्मा ७ वटा जातहरूको मुल तथा प्रमाणित गरि जम्मा ३४.८८ मे.टन वीउको प्रमाणित गरिएको थियो। वीउ उत्पादक कम्पनी, कृषक समुह तथा सहकारी एंव एग्रीभेट हरूबाट प्राप्त पुर्व जानकारी फाराम, विभिन्न समयमा भएका खडा बाली निरिक्षण अनुसार रामपुर कम्पोजीटको २१.९२ मे.टन, अरुण -२ को ३.६ मे. टन तथा देउतिको २.६८ मे.टन मकैको वीउ प्रमाणिकरण गरिएको थियो। प्रमाणिकरण गरिएको मकैको वीउको परिमाण सम्बन्धि विवरण चित्र न. ७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

चित्र न. ७ प्रमाणिकरण गरिएको मकैका बीउका विभिन्न स्तर परिमाण तथा जातहरू

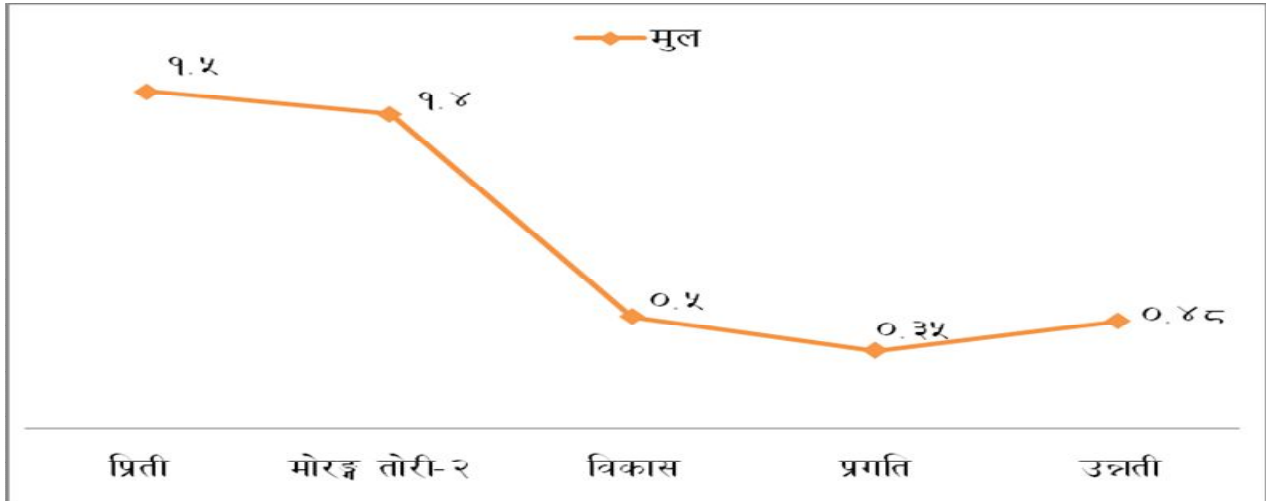
यसै गरि प्रमाणिकरण गरिएका मकैका विभिन्न जातहरूले ढाकेको क्षेत्रफल मूल बीउबाट १०९६ हेक्टर तथा प्रमाणित बीउबाट ६६.६७ हेक्टर गरि जम्मा ११६२.६७ हेक्टर क्षेत्रफल ढाकिएको छ। ढाकिएको क्षेत्रफलमध्ये सबै भन्दा बढि रामपुर कम्पोजिटबाट ७३०.६७ हेक्टर, अरुण २ बाट १२० हेक्टर तथा देउतीबाट ८९.३३ हेक्टर रहेको छ। प्रमाणिकरण गरिएको बीउबाट ढाकिएको क्षेत्रफल सम्बन्धि विवरण तल चित्र न. मा देखाइएको छ ।

चित्र न. ८ प्रमाणिकरण गरिएको मकैको विभिन्न स्तरका जातहरूले ढाकेको क्षेत्रफल

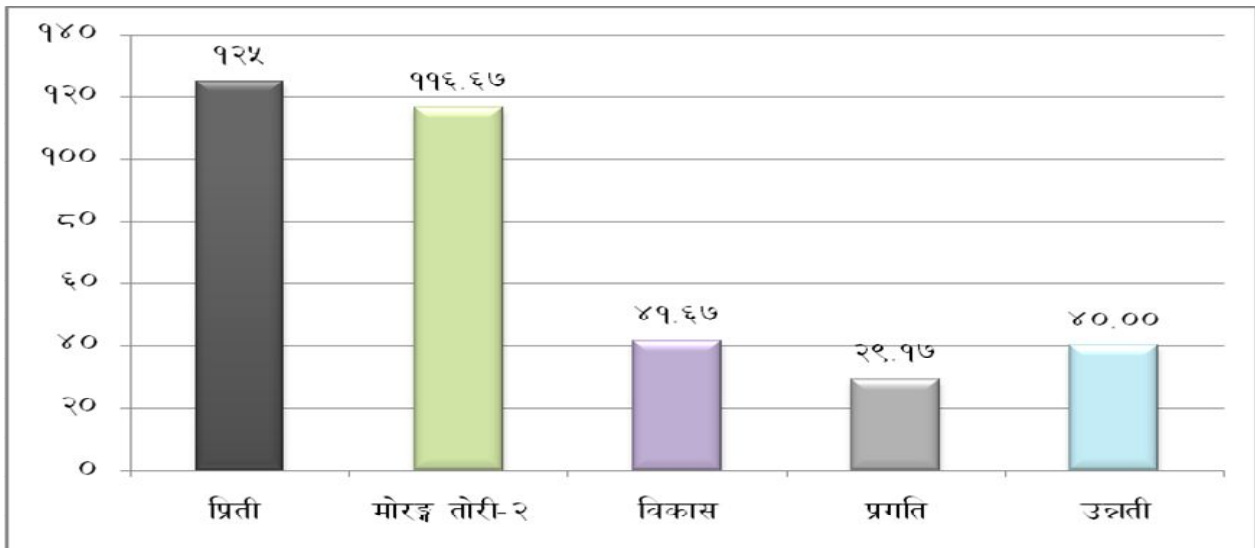
२.२.४ प्रमाणिकरण गरिएको तोरीका विभिन्न जातहरूको परिमाण तथा उक्त वीउले ढाकिने क्षेत्रफल यस वर्ष तोरीको जम्मा ४.२३ मे टन बराबरको वीउ प्रमाणिकरण गरिएको थियो। प्रमाणिकरण भएका विभिन्न जातहरूमध्ये सबैभन्दा बढि प्रति १.५ मे.टन, मोरङ्ग तोरी २ को १.४ मे.टन तथा विकास को ०.५ मे.टन रहेको थियो । प्रमाणिकरण भएका विभिन्न जातका तोरीहरूको परिमाण सम्बन्धि विस्तृत रूपमा चित्रमा देखाइएको छ ।

चित्र न. ९ प्रमाणिकरण गरिएको मकैका वीउका विभिन्न स्तर परिमाण तथा जातहरू

प्रमाणिकरण गरिएका विभिन्न जातका तोरीहरूले ढाकेको क्षेत्रफल ३५२.५० हेक्टर रहेको छ । सबैभन्दा बढि क्षेत्रफल प्रितिको १२५ हेक्टर, मोरङ्ग तोरीको ११७ हेक्टर तथा विकास तोरीको ४२ हेक्टर रहेको छ। विभिन्न जातका तोरीहरूले ढाकेको क्षेत्रफल सम्बन्धि विवरण तल चित्र न. १० मा उल्लेख गरिएको छ ।

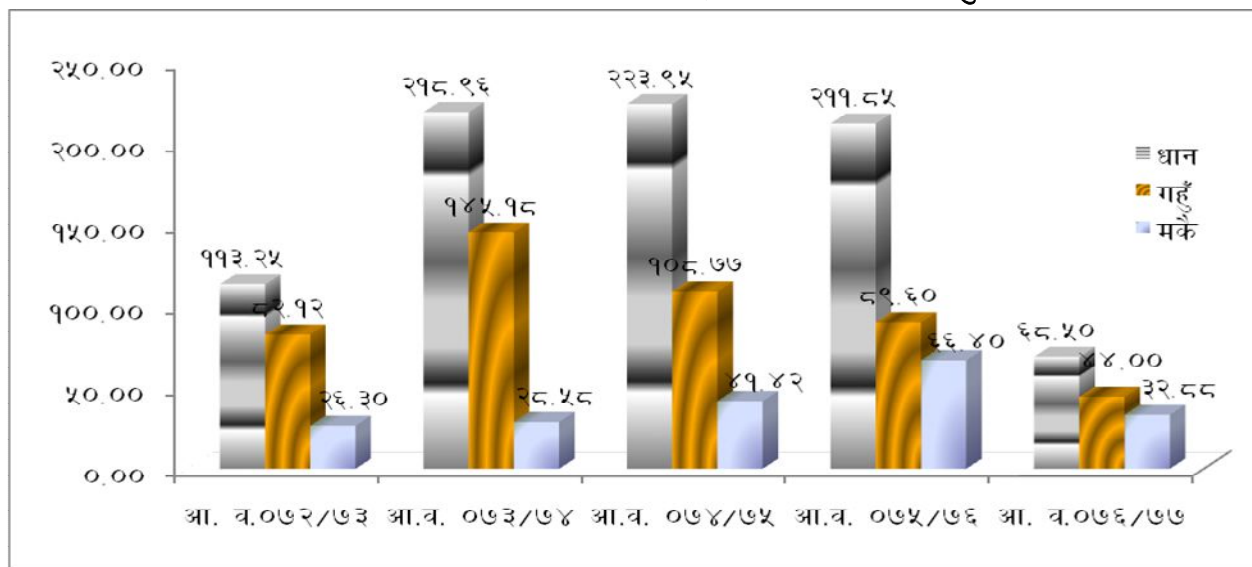
चार्ट न. १० प्रमाणिकरण गरिएको तोरीको विभिन्न स्तरका जातहरूले ढाकेको क्षेत्रफल हे.

२.२.६ पछिल्लो ५ वर्षको तुलनात्मक मुल बीउ प्रमाणिकरण विवरण (मे.टन.)

यस प्रयोगशालाबाट विभिन्न बालीहरु विशेष गरि खाद्यान्न बालीको प्रमाणिकरण वढि हुने गरेको छ । बीउ प्रमाणिकरण समेत नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद अन्तरगतका अनुसन्धान कार्यक्रम तथा मुल बीउ उत्पादनका लागि इजाजत पत्र प्राप्त बीउ उत्पादक कम्पनी, कृषक समुह, कृषि सहकारीहरुमार्फत उत्पादित बीउको प्रमाणिकरण हुने गरेको छ। आ.व. २०७५/०७६ सम्म हालको २ न . प्रदेशका जिल्लाहरु समेत यस प्रयोगशालको कमाण्ड एरिया भएका कारण उल्लेख्य मात्रामा बीउ प्रमाणिकरण हुने गरेकोमा प्रादेशिक संरचना पश्चात २ न. प्रदेश अन्तरगतका अनुसन्धान कार्यक्रम, समुह, सहकारी तथा कम्पनीहरुको बीउ प्रमाणिकरण यस प्रयोगशालाबाट नहुने हुँदा परिमाण सेमत घटेको देखिन्छ। आ.व. २०७४/७५ मा प्रमाणिकरण गरिएको मुल बीउको परिमाण ३७४.१३ मे.टन भएकोमा यस आ.व. मा जम्मा १४५.३८ मे.टन भएको छ । मुल बीउको प्रमाणिकरण सम्बन्धि विवरण तल चित्र न. ११ मा देखाइएको छ ।

चित्र न. ११: विभिन्न आ.व.मा प्रमाणिकरण गरिएको खाद्यान्नबालीको मुल बीउ मे.टन

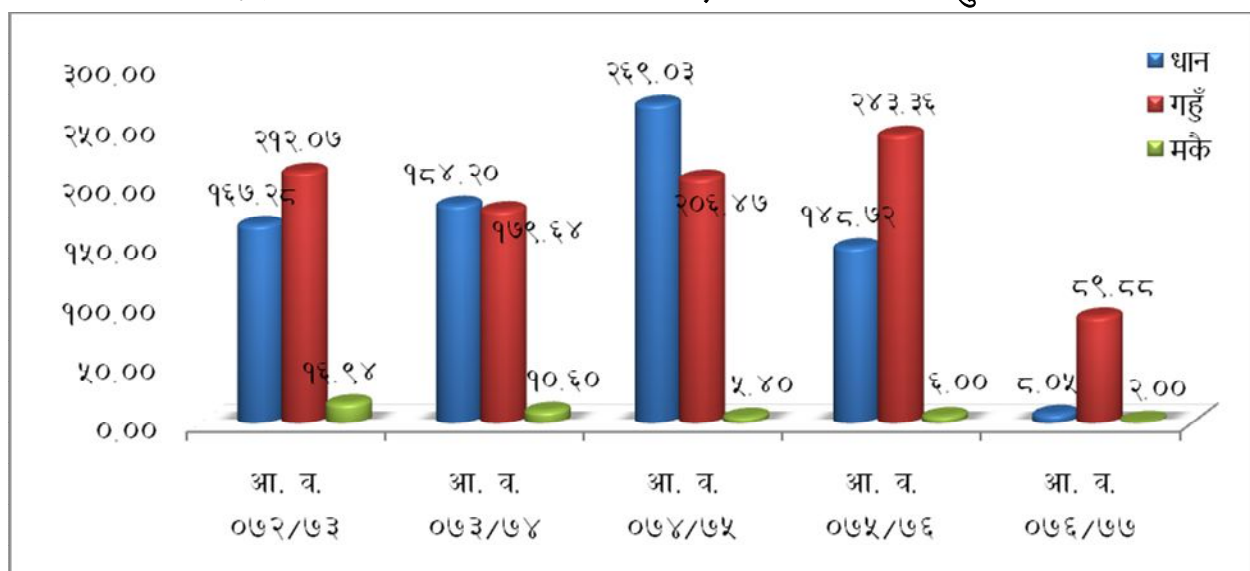

२.२.७ पछिल्लो ५ वर्षको प्रमाणित बीउ प्रमाणिकरणको तुलनात्मक विवरण (मे.टन.)

प्रमाणिकरण पद्धतिबाट बीउको गुणस्तर नियन्त्रण तथा कारोवार गर्नका लागि मुख्यतया यस प्रयोगशालाबाट मुल र प्रमाणित स्तरको बीउको प्रमाणिकरण गर्ने गरिन्छ । सरकारी फार्म, नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद अन्तरगतका अनुसन्धान केन्द्र तथा इजाजत पत्र वाहक बीउ उत्पादक कृषक समुह, सहकारी तथा कम्पनीहरुले मुल स्तरको बीउ उत्पादन गर्ने गरेका छन । बीउको

चक्रको यथोचित प्रयोग गरि गुणस्तरियता कायम गर्दै खाद्यान्न बालीको प्रमाणित स्तरको वीउ समेत उत्पादन एवं प्रमाणिकरण गर्ने गरिएको छ । यस प्रयोगशालाबाट यस आ.व. मा जम्मा ९९.९३ मे.टन प्रमाणित स्तरको वीउ प्रमाणिकरण गरिएको थियो जसमध्ये धानको ८.०५ मे.टन, गहुँको ८९.८८ मे.टन तथा मकैको जम्मा २ मे.टन रहेको छ । विभिन्न आ.व.मा प्रमाणिकरण गरिएको प्रमाणित स्तरको खाद्यान्न बालीको वीउ सम्बन्धि विवरण तल चित्रमा उल्लेख गरिएको छ ।

चित्र न. १२: विभिन्न आ.व.मा प्रमाणिकरण गरिएको खाद्यान्नबालीको मुल वीउ मे.टन

३. वीउ उत्पादन एवं परिक्षण संग सम्बन्धित प्रचार प्रसार कार्यक्रम

३.१ स्थलगत तालिम

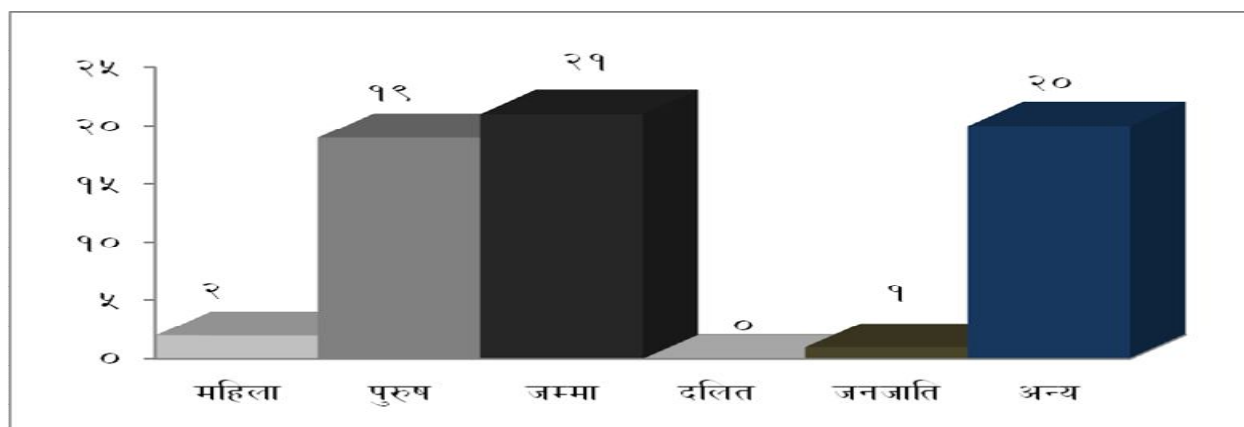
कृषकहरुलाई उत्पादन स्थलमा नै वीउ उत्पादनका विविध प्रविधिहरु हस्तान्तरण गर्ने उद्देश्य अनुरूप यस वर्ष जम्मा ३ वटा स्थलगत तालिमहरु संचालन गरिएका थिए । उक्त स्थलगत तालिमबाट ११४ जना कृषकहरुले वीउ उत्पादनमा वीउ छनौटको भुमिका तथा महत्व, वीउ बालीमा रगिङ्ग तथा गर्ने समय र विधि, वीउ बालीमा देखा पर्ने विभिन्न प्रकारका रोग, किरा तथा खाद्य तत्व सम्बन्धि समस्या र तिनका निदान एवं वीउ भण्डारण सम्बन्धि विविध पक्षहरुमा जानकारी प्रवाह गरिएको थियो । तालिमका सहभागि एवं संचालन स्थल सम्बन्धि विस्तृत विवरण तल तालिका न.४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका न . ४ स्थलगत घुम्ति तालिम सम्बन्धि विवरण

क्र.स.	तालिम संचालन गरिएको समुह /सहकारीको नाम	ठेगाना	मिति	सहभागी विवरण					
				महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाती	अन्य
१	नमूना बहुउद्देश्यीय कृषक समुह	दुधैली- ९, सिन्धुली	२०७६/०७/०६	११	२८	३९	३	२१	१५
२	साइपाल बिजबृद्धि कम्पनी लि.	भरतपुर -२१, चितवन	२०७६/०९/०७	२२	१३	३५	०	१	३४
३	साना किसान कृषि सहकारी संस्था लि.	राप्ती न.पा.- विरेन्द्रनगर चितवन	२०७६/११/०१	२९	११	४०	१	८	३१
जम्मा				६२	५२	११४	४	३०	८०

३.२ बीउ उत्पादक/व्यवसायीहरूलाई बीउ विजन उत्पादन तथा गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धि तालिम बीउ उत्पादक तथा व्यावसायीहरूलाई गुणस्तरिय बीउ उत्पादन प्रमाणिकरण पद्धति गुणस्तर नियन्त्रण तथा भण्डारण एवं बीउ विजन सम्बन्धि विद्यमान नीति, ऐन नियमका वारेमा सैदान्तिक एवं व्यावहारिक पक्षहरूमा ज्ञान तथा सिप प्रवाह गर्न प्रादेशिक स्तरिय तालिम कृषि विकास बैंकको तालिम केन्द्र विरेन्द्रनगर चितवनमा २०७६ कार्तिक २७ देखि मंसिर १ गते सम्म संचालन गरिएको थियो। तालिमलाई फलदायि र परिणाममुलक बनाउनका लागि श्रोत व्यक्तिहरू समेत अनुसन्धान केन्द्र, कृषि ज्ञान केन्द्र एवं बीउ सम्बन्धि नियामक निकाय बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्रबाट आमन्त्रण गरिएको थियो। उपस्थित सहभागीहरूको अनुसार तालिमले गुणस्तरिय बीउ उत्पादन, बीउको कारोवार एवं बीउ प्रमाणिकरणका विविध पक्षहरूमा सरल एवं व्यावहारिक ज्ञान प्रवाह भएको थियो तालिमका सहभागी सम्बन्धि विस्तृत विवरण तल चित्र न. १२ मा देखाइएको छ ।

चित्र न. १२ बीउ विजन व्यवस्थापन सम्बन्धि प्रादेशिक तालिमका सहभागी विवरण

३.३ प्रविधि पुस्तिका प्रकाशन तथा वितरण

गुणस्तरिय बीउ उत्पादन प्रमाणिकरण बीउ प्रशोधन तथा भण्डारण एवं प्रयोगशालामा संचालन गरिने विभिन्न किसिमका बीउ परिक्षणका विधिहरू समावेश गरि बीउ संग सम्बन्धित सबै सरोकारवालाहरू क्रमशः बीउ उत्पादक, कृषक बीउ व्यावसायीहरू, कृषिका विद्यार्थीहरू, विकास कार्यमा संलग्न अभियन्ताहरू सबैलाई लक्षित गरि मुख्य खाद्यान्न एवं तरकारी बालीको बीउ उत्पादन भण्डारण तथा गुणस्तर नियन्त्रण विधि नामक प्रविधि पुस्तक प्रकाशन गरि सबै प्रदेश स्थित कृषि संग सम्बन्धित सरकारी एवं गैह सरकारी निकायहरूमा समेत पठाइएको थियो। उक्त पुस्तकले बीउ उत्पादनका क्षेत्रमा लाग्ने कृषक एवं व्यावसायीहरूलाई हाते प्रविधि पुस्तिकाको रूपमा काम गर्ने अपेक्षा समेत गरिएको छ।

३.४ बीउ बाली जातिय परिक्षण

कृषकको फिल्डमा नै बीउ उत्पादन गर्ने र सिफारिश विभिन्न जातहरूको जातिय गुणहरूको तुलनात्मक अध्ययन गर्ने उद्देश्य अनुरूप हेटौँडा उपमहानगरपालिका स्थित हटियामा गंहुबालीमा जातिय परिक्षण गरिएको थियो। उक्त जातिय परिक्षणको नतिजाबाट कृषकहरू एन. एल. ९७१ तर्फ वढि आकर्षण भएको देखिएको छ। बीउ बाली जातिय परिक्षण संग सम्बन्धित विस्तृत प्रतिवेदन अनुसुचि २ मा संलग्न रहेको छ।

३.५ कर्मचारीहरूको अन्तर ल्याव भ्रमण

अन्य ल्यावहरूमा गरिने विभिन्न प्रकारका परिक्षणहरू, ल्यावमा रहेका औजार, उपकरण एवं सामाग्रीहरूको प्रयोग, प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धि आपसी छलफल तथा अनुभव आदान प्रदानका लागि अन्तर ल्याव भ्रमण आयोजना गरिएको थियो। उक्त भ्रमण टोलिमा प्राविधिकका अलावा प्रशासनिक कर्मचारीहरूको समेत उपस्थिति रहेको थियो। भ्रमणका क्रममा ५ न. प्रदेश अन्तरगतका भैरहवा तथा नेपालगंजका बीउ विजन प्रयोगशालाहरू तथा कर्णाली प्रदेश स्थित बीउ विजन प्रयोगशालाको भ्रमण गरि उक्त प्रयोगशालामा रहेका ल्याव उपकरण यन्त्रहरूको बारेमा जानकारी लिइएको थियो साथै संधियता कार्यान्वयन पश्चात प्रयोगशालाहरूको भुमिका तथा जिम्मेवारीहरूको बारेमा समेत अनुभव आदान प्रदान गरिएको थियो।

४ बीउ गुणस्तर नियन्त्रण तथा नियमन

४.१ बजारबाट नमुना बीउ संकलन तथा परिक्षण

बजारमा विक्री हुने बीउको विभिन्न स्तर पहिचान तथा मापदण्ड अनुरूपका बीउ विक्री वितरण भएका छन वा छैनन सो पत्ता लगाउन साथै विक्री वितरण हुने बीउहरू नेपाल सरकारबाट सुचिकृत वा

सिफारिश गरिएका हुन वा होइनन पत्ता लगाउनका लागि वजारबाट वीउको नमुना संकलन तथा परिक्षण गरिएको थियो। विशेष गरि मकवानपुर एंव चितवन जिल्लाको पुर्व पश्चिम राजमार्गमा अवस्थित विभिन्न विक्रेताहरूकोबाट वीउ खरिद गरि परिक्षण गरिएको थियो। परिक्षण अनुरूपको प्रतिवेदन कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित विक्रेता एंव सम्बन्धित जिल्ला स्थित कृषि ज्ञान केन्द्रहरूलाई समेत पत्राचार गरिएको थियो । उक्त कार्यबाट वजारमा अनाधिकृत वीउको बेच विखनमा नियमन हुने अपेक्षा गरिएको छ। वजारबाट वीउ संकलन तथा परिक्षण सम्बन्धि विस्तृत प्रतिवेदन अनुसुचि १ मा समावेश गरिएको छ ।

४.२ रेफ्री नमूना वीउ परिक्षण

अन्य ल्यावबाट प्राप्त वीउको परिक्षण गरि परिक्षणमा एकरूपता कायम गर्दै वीउको गुणस्तर प्रवर्दनका लागि केन्द्रिय वीउ विजन प्रयोगशाला एंव अन्य प्रयोगशालाबाट प्राप्त वीउका नमुनाहरूको परिक्षण गरि प्रतिवेदन समेत पठाइएको थियो ।

४.३ वीउ भण्डार निरिक्षण

वीउको गुणस्तर कायम गर्नमा भण्डारणको महत्वपूर्ण भुमिका हुने हुँदा वीउ प्रमाणिकरणका वखत सम्बन्धित वीउ प्रमाणित कर्ताको वीउ भण्डार निरिक्षण गरिएको थियो । विशेष गरि मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम रामपुर चितवन, उन्नत वीज वृद्धि कृषक समुह पटिहानी, चितवन, साइपाल वीज वृद्धि कम्पनी पार्वतिपुर चितवन, विज वृद्धि कम्पनी प्रा.लि. चितवन, कृषि सामाग्री कम्पनी लि. हेटौँडा, साल्ट ट्रेडिंग कम्पनी लि. हेटौँडा, गुप्तेश्वरी कृषि सहकारी संस्था लि. पदमपोखरी मकवानपुरको भण्डारण निरिक्षण गरि भण्डारणमा सरसफाइ, स्वच्छ हावाको प्रवाह, वीउको लट व्यवस्थापन संग सम्बन्धित विविध पक्षहरूमा सुझाव प्रदान गरिएको थियो ।

४.४ वीउ बाली खेत निरिक्षण

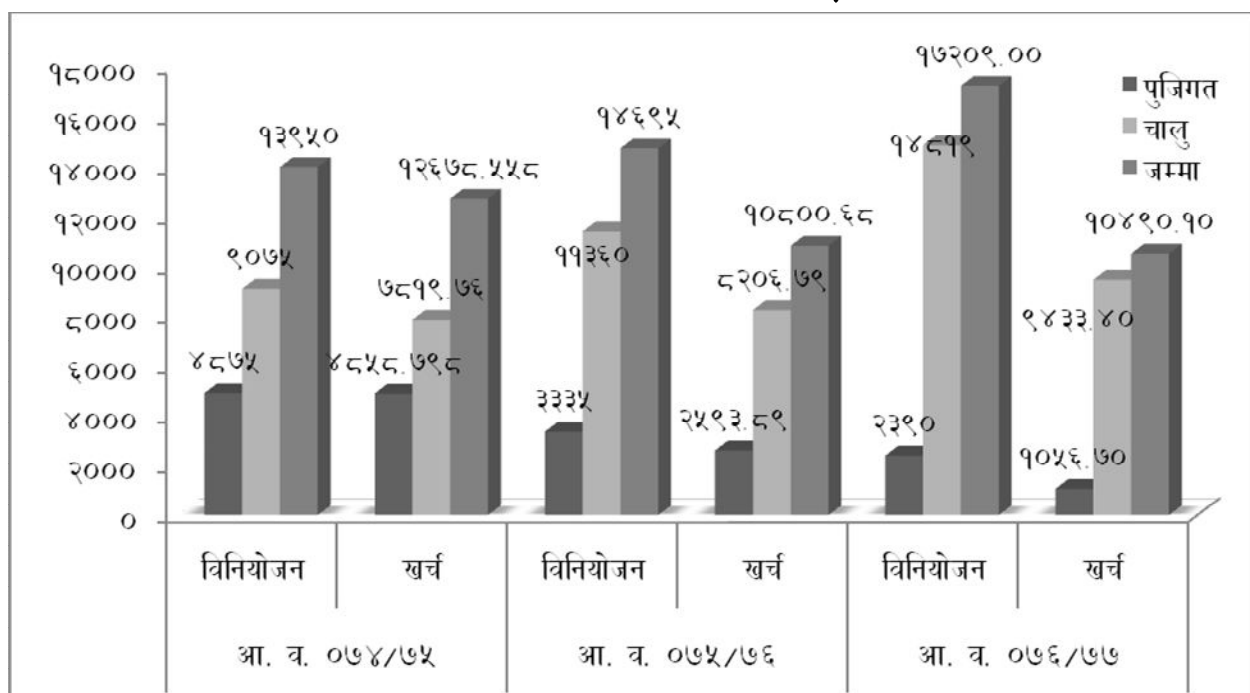
वीउ प्रमाणिकरणका लागि विभिन्न वीउ उत्पादक कम्पनी तथा समुह/सहकारीबाट प्राप्त पुर्व जानकारी फाराम अनुसार यस वर्ष जम्मा १४ वटा वीउ उत्पादकहरूले उत्पादन गरेका धान, गहुँ एंव मकैको गरि जम्मा २१० हेक्टर क्षेत्रफलमा वीउ बिजन प्रमाणिकरण निर्देशिका २०७४ बमोजिम खेत निरिक्षण गरि रगिङ्ग, वेजातका बालीहरू हटाउने, खेतमा चिस्यान व्यवस्थापन, खाद्य तत्व व्यवस्थापन एंव रोग किरा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक सुझाव प्रदान गरिएको थियो। वीउ बाली खेत निरिक्षण सम्बन्धि विस्तृत विवरण अनुसुचि ३ मा उल्लेख गरिएको छ।

५. वित्तिय तथा राजस्व सम्बन्धि विवरण

५.१ वित्तिय प्रगति सम्बन्धि विवरण

विगत ३ वर्षको तुलनामा यस वर्ष विनियोजित बजेट १ करोड ७२ लाख रहेको मा १ करोड ४ लाख ९० हजार खर्च भएको छ। विगत वर्षको तुलनामा यस वर्ष बजेट विनियोजनमा बढोत्तरी भएता पनि विश्व व्यापी रूपमा फैलिएको कोभिड -१९ का कारण पुँजिगत कार्य विशेष गरि जर्मिनेटर खरिद तथा चालु तर्फका केहि तालिम, प्रादेशिक विउ विजन वासलात तयारी सम्बन्धि गोष्ठी एवं कृषक प्राविधिकहरुको अन्तर प्रदेश भ्रमण सम्पन्न हुन नसक्दा वित्तिय प्रगति समेत कमि भएको छ। विगत ३ वर्षको विनियोजन एवं खर्च सम्बन्धि विस्तृत विवरण तल चित्र न.१३ मा उल्लेख गरिएको छ।

चित्र न. १३ : विगत ३ आ.व.को विनियोजित तथा खर्च भएको बजेट सम्बन्धि विवरण

५.२ राजस्व सम्बन्धि विवरण

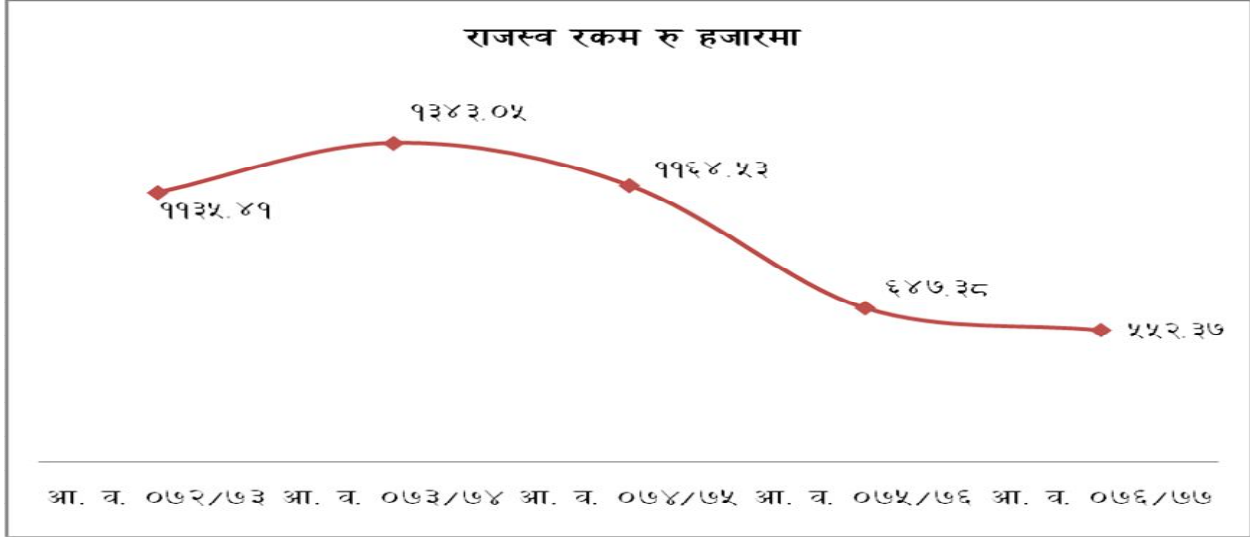
प्रयोगशालाले प्रवाह गर्ने बीउ परिक्षण एवं प्रमाणिकरण संग सम्बन्धित क्रियाकलापहरु सशुल्क रूपमा प्रवाह हुने गर्दछन। प्राप्त बीउको नमुना परिक्षण एवं पुर्व जानकारी फाराम अनुरूप प्रमाणिकरणबाट जम्मा रु ५ लाख ५२ हजार ३ सय ६६ रुपैया मात्र संकलन भएको छ। विभिन्न परिक्षण अनुसार संकलन भएको राजस्व सम्बन्धि विवरण तल तालिका मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका न. ५ संकलन भएको राजस्व सम्बन्धि विवरण

क्र.स.	आम्दानीको विवरण	राजस्व शिर्षक	कुल आम्दानी
१	उमारशक्ति परीक्षण	१४२११	१,२१,७०४।-
२	सम्पूर्ण विल्लेषण	१४२११	२,९९,७९३-
३	चिस्यान	१४२११	-
४	शुद्धता	१४२११	३६५४।-
५	खेत निरिक्षण	१४२११	७३,४४६।-
६	प्रमाणिकरण	१४२११	२५,१७७।-
७	नमुना संकलन	१४२११	१५,४०८।-
८	बेरुजु	१५१११	१३,१८४।-
जम्मा			५,५२,३६६।-

राजस्व संकलन विगत ५ वर्षको तुलना गर्दा आ.व. २०७४/७५ पुर्व हालका प्रदेश २ अन्तरगतका जिल्लाहरुको समेत उल्लेख्य परिमाणमा वीउ परिक्षण हुने गरेको तथा सोहि मात्रामा वीउ प्रमाणिकरण हुँदै आएकोमा आ.व. २०७५/०७६ पछि प्रादेशिक स्तरमा वीउ विजन प्रयोगशाला स्थापना भइ कार्य क्षेत्र घटन गइ बीउको नमुना एवं प्रमाणिकरण समेत घटेका कारण राजस्व संकलन घटन गएको छ । प्रयोगशालाले अबका दिनमा पहाडी क्षेत्रहरु विशेष गरि व्यावसायिक वीउ उत्पादनका लागि सम्भावना बोकेका जिल्लाहरु क्रमशः सिन्धुपाल्चोक, दोलखा नुवाकोट, काभ्रे, धादिंग लगाएतका जिल्लाहरुमा वीउ उत्पादन एवं प्रमाणिकरण संग सम्बन्धित जानकारी प्रवाह गर्ने तालिम/गोष्ठिका माध्यमबाट सुचना प्रवाह गरि कार्य क्षेत्र विस्तार गर्नुपर्ने आवश्यकता समेत देखिएको छ। विगत ५ वर्षमा प्रयोगशालामा राजस्व वापत संकलन भएको रकम सम्बन्धि विवरण तल चित्र न. १४ मा देखाइएको छ ।

चित्र न. १४ विभिन्न आ.व. मा संकलन भएको राजस्व सम्बन्धि विवरण

६. प्रयोगशालामा उपलब्ध सामाग्री औजार तथा भौतिक पुर्वाधारहरु

यस वीउ विजन प्रयोगशालामा संचालन हुने नियमित परिक्षण, क्रस चेक नमुना परिक्षण तथा प्रोफीसियन्सी नमुना परिक्षणका लागि स्तरिय प्रयोगशाला सेवा रहेको छ । वीउ परिक्षणका लागि अन्तरराष्ट्रिय संस्था International Seed Testing Association का अनुसार वीउ परिक्षणका लागि अलगगै Dry Room, Wet Room , Seed Registration room and Sample Storage room हरू रहेका छन् । प्रयोगशालामा कार्यरत कर्मचारीहरु समेत बिगत लामो समयदेखि प्रयोगशालामा कार्य गरेका अनुभव प्राप्त कर्मचारीहरु रहेका छन्। प्रयोगशालामा Water Distillation Plant, Water Bath, Incubator/Oven लगाएतका अत्यावश्यक सामाग्रीहरु समेत उपलब्ध छन्। प्रयोगशालामा उपलब्ध भौतिक सुविधा तथा सामाग्रीहरुको विवरण तल तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका न. ६ प्रयोगशालामा रहेका मेशिनरी औजार सम्बन्धि विवरण

क्र सं	मेशिनरी/ यन्त्र उपकरणको नाम	स्पेशिफिकेशन	प्राप्तिको श्रोत	संख्या	कैफियत
१	जर्मिनेटर	Coltan Double chamber	बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र	१	
२	जर्मिनेटर	Coltan Single chamber	बाली विकास निर्देशनालय	१	
३	जर्मिनेटर	BPL-134	सिचाई तथा जलस्रोत व्यवस्थापन आयोजना	१	
४	जर्मिनेटर	Accumax India	सिचाई तथा जलस्रोत व्यवस्थापन आयोजना	१	

क्र सं	मेशिनरी/ यन्त्र	स्पेशिफिकेशन	प्राप्तिको श्रोत	संख्या	कैफियत
५	Oven	Accumax India	बाली विकास निर्देशनालय	१	
६	Oven	Esco Isotherm	सिचाई तथा जलस्रोत व्यवस्थापन आयोजना	१	
७	Oven		कृषि सेवा विभगा	१	
८	Oven		खरिद मिति ०३८-९-६	१	
९	Grinder	Laboratory Mill 3310	खरिद मिति ०७१-३-६	१	
१०	Grinder	2HP (SIP)	खरिद मिति ०६१-७-३०	१	
११	Electric balance		खरिद मिति २०५९-८-३९	१	
१२	Electric balance		खरिद मिति ०७१-३-६	१	
१३	Electric balance		खरिद मिति ०७३-१२-२४	१	
१४	Microscope		खरिद मिति ०७१-३-६	१	
१५	रफ्रिजेरेटर		खरिद मिति ०६८-१०-२७	१	
१६	रफ्रिजेरेटर		खरिद मिति ०७१-८-१९	१	
१७	रफ्रिजेरेटर		खरिद मिति ०७३-६-१६	१	
१८	डि फ्रिज	डिपको	खरिद मिति ०६२-०६-०६	१	
१९	बाटर बाथ		खरिद मिति ०६६-१०-१४	१	
२०	Distillation machine		खरिद मिति ०६७-१२-३१	१	

७. आ.व. ०७६/७७ को मुख्य मुख्य प्रतिफलहरु

- विभिन्न बालीको जम्मा १३७७५ मे. टन वरावर लटको वीड परिक्षण भइ बीउको गुणस्तर कायम गर्न सहयोग पुगेको ।
- करिव २१० हे क्षेत्रफलमा लगाइएको विभिन्न बालीको फिल्ड निरीक्षण मार्फत गुणस्तर प्रवर्द्धनमा टेवा पुगेको ।
- विभिन्न बालीको करिव २५० मे. टन बीउको ट्यागिंग भइ आगामी वर्ष गुणस्तरिय रुपमा मुल वीड तथा प्रमाणिकरण वीड उत्पादनमा टेवा पुग्ने ।
- प्रदेशका ३ वटा विभिन्न जिल्लाका करिव ९० जना वीड उत्पादक अगुवा कृषकहरुले गुणस्तरिय वीड उत्पादन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि प्राविधिक जानकारी हासिल गरेका ।

- प्रदेश स्तरका व्यावसायिक रूपमा वीउ उत्पादन गर्ने जम्मा २५ जना कृषकहरूको वीउ उत्पादन तथा व्यवस्थापनको विविध पक्षहरूमा ज्ञान तथा सिप वृद्धि भइ वीउ व्यवसाय संचालनमा थप टेवा पुगेको ।
- चितवन तथा मकवानपुर जिल्लाका विभिन्न १० वटा एग्रीभेटहरू बाट सिजन अनुसारको विभिन्न बालीको वीउको संकलन गरि गरिएको परिक्षण जसबाट बजारमा विक्री वितरण हुने वीउको गुणस्तर कायम राख्न सहज भएको ।
- मुख्य खाद्यान्न एवं तरकारी बालीको वीउ उत्पादन भण्डारण तथा गुणस्तर नियन्त्रण प्रविधि पुस्तक मार्फत कृषक प्राविधिकहरूको वीउका विविध पक्षहरूमा रहेको ज्ञान सिप तथा क्षमतालाई परिष्कृत गर्न सहज पुगेको ।
- कृषक स्तरमा संचालित सहभागितात्मक जातिय परिक्षणका कारण उत्कृष्ट जातको छनौट गरि गुणस्तरिय वीउ उत्पादन गर्न अभिप्रेरणा प्रदान
- अन्तर प्रदेश स्तरिय भ्रमणका कारण अन्य प्रयोगशालामा संचालन हुने परिक्षण प्रयोग गरिने विधिहरू प्रतिवेदन तयारी सम्बन्धि विविध पक्षहरूमा अनुभव आदान प्रदान भइ कर्मचारीहरूको दक्षतामा अभिवृद्धि भएको छ ।
- संचालित वीउ बाली खेत निरिक्षण मार्फत गुणस्तरिय वीउ उत्पादनमा टेवा पुगेको छ ।
- वीउ प्रमाणिकरणका कारण वीउ चक्रको पुर्ण प्रयोगमा सुनिश्चितता कायम भएको छ साथै सम्बन्धित बालीहरूको वीउ प्रतिस्थापन दरमा वृद्धि भएको छ ।
- प्रोफीसियन्सी नमुना परिक्षणका माध्यमबाट यस प्रयोगशालाले प्रवाह गर्ने वीउ परिक्षण संग सम्बन्धित क्रियाकलापहरू गुणस्तरयुक्त तवरबाट सम्पादन हुने गरेको तथ्यलाई पुष्टि गरेको छ ।

८. समस्या तथा समाधानका लागि सुझावहरू

क्र.स.	कार्यक्रम कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य मुख्य समस्याहरू	समस्या देखापर्नुका कारणहरू	समस्या समाधान गर्न गरिएका प्रयासहरू	मन्त्रालयमा प्रस्तुत गर्नु पर्ने देखिएका समस्याहरू	समस्या समाधानको लागि सुझाव
१	केन्द्रिय प्रयोगशाला तथा वीड विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्रसंगको सिधा सम्पर्क तथा समन्वय	संघिय संरचनाका कारण सिधा सम्पर्कमा कठिनाइ	मन्त्रालय/निर्देशनालय मार्फत समन्वय गर्ने गरिएको	अर्को व्यवस्था नभएसम्मका लागि गुणस्तर नियन्त्रणका सन्दर्भमा वीड विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र संग सिधा सम्पर्क एवं समन्वयको व्यवस्थाका लागि आवश्यक पहल	
२	वीड व्यवसायीहरूलाई तालिम तथा वीडका कारण उत्पन्न हुने समस्या समाधानमा व्यवधान	प्रदेशस्तरिय वीड विजन ऐन तथा नियमावलीको अभाव	संघिय मन्त्रालय तथा वीड विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र संग समन्वय गरि गरिने गरिएको	प्रादेशिक वीड विजन ऐन तथा नियमावलीको अभाव	प्रदेश स्तरमा वीड विजन ऐन तथा नियमावलीको मस्यौदा तयारी गरिनुपर्ने
३	वीड परिक्षण प्रमाणिकरण तथा गुणस्तर नियन्त्रण संग सम्बन्धित परिमार्जित एवं परिष्कृत अन्तराष्ट्रिय स्तरको मापदण्डहरूको प्रयोगका लागि सिधा समन्वय नभएको	वीड विजन प्रयोगशालाले अन्तराष्ट्रिय वीड परिक्षण संस्थाको संस्थाको सदस्यता प्राप्त नगरेको	वीड विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र संग समन्वय गरि प्रचलित अन्तराष्ट्रिय मापदण्ड एवं अन्य Documents हरु प्रयोग गर्ने गरिएको	प्रयोगशाला स्वयंले सदस्यता सम्बन्धि कार्य गर्न प्राविधिक एवं प्रशासनिक कठिनाइ	अन्तराष्ट्रिय वीड परिक्षण संस्थाको सदस्यताका लागि मन्त्रालयले आवश्यक पहल गरिदिनुपर्ने
४	समयमा नै वीड उत्पादन क्षेत्रको खडा बाली निरीक्षणमा समस्या	कार्यालयको चारपाग्रे गाडी अति नै पुरानो तथा मर्मत गरिरहनुपर्ने अवस्था	अन्य निकायहरु संग समन्वय गरि बाली निरीक्षण गर्ने गरिएको		चारपाग्रे गाडीको व्यवस्थापनमा आवश्यक सहज

क्र.स.	कार्यक्रम कार्यान्वयनमा देखिएका मुख्य मुख्य समस्याहरू	समस्या देखापर्नुका कारणहरू	समस्या समाधान गर्न गरिएका प्रयासहरू	मन्त्रालयमा प्रस्तुत गर्नु पर्ने देखिएका समस्याहरू	समस्या समाधानको लागि सुझाव
५	न्युन बाली निरिक्षण तथा प्रमाणिकरण	बीउ उत्पादन तथा व्यवस्थापन कार्यमा स्थानिय तहहरूको न्युन प्राथमिकता	स्थानिय तहहरूलाई बीउ उत्पादन तथा प्रमाणिकरण संग सम्बन्धित कार्यका लागि मौखिक अनुरोध गर्ने गरिएको	बीउ उत्पादन तथा प्रमाणिकरण कार्य वजेट कार्यक्रममा न्युन प्राथमिकता पाउने गरेको	कृषि ज्ञान केन्द्रहरूले व्यावसायिक विज वृदि कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता साथ वार्षिक कार्यक्रममा समावेशका लागि आवश्यक सहजिकरण

अनुसुचिहरु

अनुसुचि १. बजारबाट नमुना वीउ संकलन तथा परिक्षण प्रतिवेदन २०७७ असार

भूमिका

कृषि जीवनको मूल आधार हो। आर्थिक दृष्टिकोणले सक्रिय जनसंख्याको करिब ६६ प्रतिशत जनसंख्याको जीवनयापनको मूल आधार नै कृषि क्षेत्र रहेको छ। कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धिका लागि आवश्यक उत्पादन सामग्रीहरू क्रमशः सिंचाई, बाली संरक्षण, उन्नत प्रविधिको अलावा उन्नत विउको प्रयोगले मात्र पनि १५ देखि २५ प्रतिशत सम्म कृषि उत्पादन वृद्धि गर्न सकिने तथ्य विभिन्न अध्ययन अनुसन्धानबाट पुष्टि भइसकेको छ। बहुसंख्यक कृषकहरूले प्रयोग गर्दै आईरहेका विभिन्न बालीका उन्नत जातका नयाँ वीउहरू, बजारमा विक्री वितरण भई रहेका वीउहरूको गुणस्तरमा एकरूपता छ छैन, विक्री हुने वीउ सुचिकृत वा पञ्जिकृत हुन होइनन्, वीउमा हुनु पर्ने न्यूनतम स्तरहरू रहेका छन छैनन जस्ता तथ्यहरूको एकिन गर्नका लागि वीउ विजन प्रयोगशाला बागमती प्रदेशले आफ्नो कार्य क्षेत्र भित्रका वीउ विजन आपूर्तिकर्ता एवं विक्रेताहरूको बाट नियमित रूपमा वीउ संकलन गरि परिक्षण मार्फत विक्री वितरण गरिने/हुने गरेका वीउको गुणस्तर जाँच गर्ने गरेको छ ।

नमुना संकलन तथा परिक्षण अवधि २०७७ असार

उद्देश्य

- बजारमा विक्री वितरण भएका वीउको गुणस्तर परिक्षण गर्ने ।
- बजारमा विक्री भइरहेको /हुने वीउको गुणस्तर नियन्त्रण गर्ने ।
- बजारबाट संकलन गरिएका वीउहरूको परिक्षण पश्चात सम्बन्धित व्यवसायीहरूलाई परिक्षणबाट प्राप्त नतिजा अनुसारको स्तर सहितको प्रतिवेदन उपलब्ध गराउने ।

अपेक्षित उपलब्धि

- बजारमा विक्री वितरण भइरहेका सिजन अनुसारका विभिन्न बालीको वीउको गुणस्तर परिक्षण भएको हुने छ ।
- कमसल एवं अनुपयुक्त वीउ विक्री वितरणमा न्युनिकरण हुने छ ।
- कृषकहरूले बजारबाट खरिद गर्ने वीउको गुणस्तरमा एकरूपता कायम भइ कमसल वीउको प्रयोग मा न्युनिकरण भएको हुने छ ।

नमुना संकलन गरिएका स्थान तथा विधि

- वीउ विजनको नमुना संकलन कार्यविधि २०७३ बमोजिम मकवानपुर र चितवन जिल्लाका देहायका बजारमा अवस्थित आपूर्तिकर्ता/वीउ विक्रेताकहाबाट सम्बन्धित व्यवसायीको

उपस्थितिमा वीउ बजार अनुगमन प्रयोजनका लागि बिक्री बितरणको लट बाट वीउ संकलन गरिएको थियो। संकलन गरिएका विभिन्न बालीका विभिन्न वीउहरूको परिमाण अनुसुचि १ बमोजिम रहेका छन् ।

वीउ संकलन गरिएका आपूर्तिकर्ता /विक्रेता सम्बन्धि विवरण

क्र.स.	आपूर्तिकर्ता/विक्रेता	ठेगाना	सम्पर्क न.	बिल नं./मिति	कैफियत
१	हाम्रो खेति किसान पसल	हेटौडा -१० बसपार्क मकवानपुर	९८४५१६५३१६	४४० २०७७/३/२०	
२	विकास बिज भण्डार	मेन रोड हेटौडा-१० मकवानपुर	०५७-५२३३८१	६३९७ २०७७/३/२१	
३	किसान खेति सेवा पसल	कान्तिराजपथ हेटौडा- ३ मकवानपुर	०५७-५९०४९८	४०८२ २०७७/३/२१	
४	पशुपंक्षी औषधि तथा खेती सेवा पसल	मेनरोड हेटौडा-४, मकवानपुर	०५७-५२३२७८	४०० २०७७/३/२१	
५	ज्यामिरे कृषि एण्ड भेटेरीनरी पसल	मनहरी-७ मनहरी मकवानपुर	९८४५४८७९७१	१४२० २०७७/३/२३	
६	प्रशान्त एग्रो भेट	राप्ती न.पा.-८ खुरखुरे चितवन	९८५५०६६३२८	३३७२ २०७७/३/२३	
७	चितवन भेट फर्म	रत्ननगर टाँडी चितवन	०५६-५६०७६०	२३७३ २०७७/३/२३	
८	साझा एग्रो भेट सेवा	मेनरोड टाँडी चितवन	०५६-५६१५५१	८४२ २०७७/३/२३	

वीउ परिक्षणको विधि

वीउ विजन परिक्षण निर्देशिका २०७४ को नियम ७ को उपनियम ५ को ख बमोजिम जर्मिनिसन पेपरको बिचमा राखेर गरिने परिक्षण (विटवीन द पेपर) तथा फिल्टर पेपरको माथि राखेर गरिने परिक्षण (टप अफ द पेपर) विधि मार्फत उमारशक्ति परिक्षण गरिएको थियो। विभिन्न बालीका वीउहरूको वीउको उमारशक्तिको नतिजा निर्देशिकाको अनुसुचि १९ बमोजिम तयार गरि सम्बन्धित वीउ विक्रेताहरूलाई पठाइएको छ। उमारशक्ति सम्बन्धि विस्तृत प्रतिवेदन अनुसुचि २ बमोजिम रहेको छ ।

नतिजा तथा निश्कर्ष

बीउ वजार अनुमगनका लागि संकलन गरिएका जम्मा ७ वटा बीउ विक्रेताको बाट विभिन्न तरकारी बालीका जम्मा ३० वटा नमुनाहरू संकलन गरिएको थियो। संकलित नमुनाहरू सबैको बीउ उमारशक्ति परिक्षण गर्दा चितवन भेट फर्मा रत्ननगर चितवनबाट संकलन गरिएको गोलभेडा वि. एल. ४१०, गोलभेडा एन.सि.एल.१, प्रशान्त एग्रोभेट खुरखुरे चितवन बाट संकलन गरिएको गाँजर न्यु कुरोदा, विकास बीज भण्डार हेटौँडाबाट संकलन गरिएको टमाटर वि.एल. ४१०, पशुपन्ध्री औषधि तथा खेति सेवा पसल हेटौँडाबाट संकलन गरिएको गाँजर एस.के. ३, किसान खेति सेवा पसल कान्तिराजपथ हेटौँडाबाट संकलन गरिएको प्याज रेड क्रियोल, हाम्रो खेति किसान पसल बसपार्क हेटौँडाबाट संकलन गरिएको रायो मार्फा तथा खुर्सानी अकवरेको उमारशक्ति सम्बन्धित बालीको लागि आवश्यक पर्ने न्यूनतम उमारशक्ति भन्दा पनि कम देखियो।

न्यूनतम उमारशक्ति भन्दा कम उमारशक्ति भएका उपरोक्त बालीका विभिन्न जातहरूको विक्री वितरण नगर्न हुन साथै नेपाल सरकारबाट सूचिकृत जातहरूको मात्र विक्री वितरण तथा आपूर्ति हुनु पर्ने देखिन्छ। कतिपय बीउहरू नेपाल सरकारबाट सुचिकृत नभएको देखिएको हुँदा सुचिकृत जातहरूको मात्र औपचारिक तवरमा विक्री वितरण गर्नु पर्ने देखिन्छ। विक्री वितरण भएको बीउको वारेमा कुनै प्रकारका गुनासो एवं उजुरी पर्न आएको खण्डमा बीउ विजन ऐन २०४५ को दफा १९ तथा बीउ विजन नियमावली २०६९ को नियम ३६ बमोजिम कारवाहीको प्रक्रिया अगाडी बढाउन सकिने प्रावधान हुँदा सबै विक्रेता एवं आपूर्तिकर्ताहरूले उच्च गुणस्तका एवं सिफारशि तथा सूचिकृत जातहरूको बीउको मात्र विक्री वितरण गर्दा कृषकहरूलाई प्रतिकुल असर नपर्ने तथा सम्बन्धित बालीको उत्पादनमा हुने वृद्धिका कारण कृषकको आयश्रोत तथा समग्र रूपमा खाद्य एवं पोषण सुरक्षा समेतमा प्रभाव पर्ने देखिन्छ।

अनुसुची १.१ बजारबाट खरिद गरिएका बीउको नाम र स्तर

क्र.स.	बाली	जात	परिमाण	स्तर	बिउ बिक्रेता	कैफियत
१	बोडी	मालेपाटन	५०० ग्राम	उन्नत	हाम्रो खेति किसान पसल, हेटौंडा -१०, बसपार्क, मकवानपुर	सूचिकृत
२	रायो	मार्फा चौडापाते	२० ग्राम	उन्नत		सूचिकृत
३	खुर्सानी	अकवरे	१० ग्राम	उन्नत		सूचिकृत नभएको
४	धनिया	अमेरिकन लंग स्ट्यान्डीड	२०० ग्राम	उन्नत		सूचिकृत
५	चम्सुर	स्थानिय	५० ग्राम	उन्नत		सूचिकृत नभएको
६	सिमि	चौमासे	५०० ग्राम	उन्नत	बिकास बिज भण्डार मेन रोड, हेटौंडा-१०, मकवानपुर	सूचिकृत
७	टमाटर	बि.एल.४१०	१० ग्राम	उन्नत		सूचिकृत
८	मुला	४० दिने	४० ग्राम	उन्नत		सूचिकृत
९	ग्याठ गोभी	स्थानिय	२० ग्राम	उन्नत		सूचिकृत नभएको
१०	मुला	४० दिने	६० ग्राम	उन्नत	किसान खेति सेवा पसल, कान्तिराजपथ हेटौंडा-३, मकवानपुर	सूचिकृत
११	प्याज	रेड क्रियोल	४० ग्राम	उन्नत		सूचिकृत
१२	बन्दा	वाइ.आर.होनाम	१० ग्राम	F1		सूचिकृत
१३	बकुल्ला सिमी	स्थानिय	१००० ग्राम	उन्नत		सूचिकृत नभएको
१४	गाजर	एस.के.३	१० ग्राम	F1	पशुपंक्षी औषधि तथा खेती सेवा पसल, मेनरोड हेटौंडा- ४, मकवानपुर	सूचिकृत नभएको
१५	केराउ	आर.एस २१००	१०००ग्राम	F1		सूचिकृत नभएको
१६	काउली	सिल्भर कप ६०	१० ग्राम	F1		सूचिकृत
१७	मुला	मिनोअर्लि	४० ग्राम	उन्नत	ज्यामिरे कृषि एण्ड भेटेरीनरी पसल, मनहरी- ७, मनहरी मकवानपुर	सूचिकृत
१८	भटमास	स्थानिय	१०००ग्राम	उन्नत		सूचिकृत नभएको
१९	काँक्रो	कामिनि	२० ग्राम	F1	प्रशान्त एग्रो भेट रासनी न.पा.-८, चितवन	सूचिकृत नभएको
२०	काँक्रो	नेपा टुसि ००५	२० ग्राम	F1		सूचिकृत नभएको
२१	घिउ सिमि	मन्दिर	४०० ग्राम	OP		सूचिकृत
२२	खुर्सानी	एन.एस.११०१	५ ग्राम	F1		सूचिकृत
२३	बोडी	सुर्य	१०००ग्राम	उन्नत		सूचिकृत
२४	गाजर	न्यु कुरोदा	१००ग्राम	OP		सूचिकृत
२५	गोलभेडा	बि.एल.४१०	१०ग्राम	उन्नत	चितवन भेट फर्म, रत्ननगर, चितवन	सूचिकृत
२६	गोलभेडा	एन.सि.एल.१	१० ग्राम	उन्नत		सूचिकृत
२७	भान्टा	७०४	१० ग्राम	F1		सूचिकृत नभएको
२८	बन्दा	एन.टि.७६६	१० ग्राम	F1	साझा एग्रो भेट सेवा, रत्ननगर, चितवन	सूचिकृत नभएको
२९	रामतोरीया	विनस	२५०ग्राम	F1		सूचिकृत नभएको

अनुसुचि १.२ वीउको उमारशक्ति परिक्षण नतिजा

भूमि व्यवस्था, कृषि विकास तथा शक्ति परिक्षणको कार्यालय
कृषि विकास विभाग, काठमाडौं

भूमि व्यवस्था, कृषि विकास तथा शक्ति परिक्षणको कार्यालय
कृषि विकास विभाग, काठमाडौं

बागमती प्रदेश हेटोडा, मकवानपुर
वीउको उमार शक्ति परिक्षणको प्रतिवेदन

परिक्षण नं.	नमुना पराउनेको नाम र ठेगाना	नमुनाको प्रकार, जात, स्तर, तथा संकेत नम्बर	नमुना प्राप्त मिति	परिक्षण अवधि	वीउ परिक्षणको तरिका/तापक्रम	परिक्षण समान मिति	उत्पादन बर्ष	उम्ने शक्तिको विहारेषण (प्रतिशत)				कैफियत/लट को परिमाण (मि.ट.)
								सामान्य वेर्ना	कडा वीउ	स्वच्छ वीउ	विकृत वेर्ना वीउ	
११६७	श्री उमा शक्ति परिक्षणको प्रतिवेदन	काको /कासिनी/४२२९२६	२०७७-०३-२४ ५ दिन	वि.पि. २०° से.	२०७७-०४-०९	-	९७	०	०	१	२	-
११६८		काको /नेगा टुमी ००५/उन्नत/४२ XS	२०७७-०३-२४ ७ दिन	वि.पि. २०° से.	२०७७-०४-११	-	९५	०	०	१	४	-
११६९		सिमी/मन्दिर/उन्नत/४२०००९०९४६	२०७७-०३-२४ ५ दिन	वि.पि. २०° से.	२०७७-०४-११	-	९४	०	०	२	४	-
११७०		खुसिनी/ NS 1101/उन्नत/४१६०४/३७	२०७७-०३-२४ १७ दिन	टि.पि. २०° से.	२०७७-०४-१८	-	९६	०	०	०	४	-
११७१		बोडी/ सूर्य/उन्नत/	२०७७-०३-२४ ५ दिन	वि.पि. २०° से.	२०७७-०४-११	-	९१	०	०	२	७	-
११७२		गाजर/ न्यु क्रोरोदा/उन्नत/८६६५	२०७७-०३-२४ ११ दिन	टि.पि. २०° से.	२०७७-०४-१३	-	९०	०	०	२	३८	-

नोट

- यो प्रतिवेदनमा समावेश भएका नतिजाहरु नमुनामा आधारित छन । अतः यो नतिजा काममा ल्याउदा मुनाले वीउको सम्पूर्ण परिक्षणलाई प्रतिनिधित्व गर्ने हुमाईन्छ ।
- वीउको गुणस्तर सन्तोषजनक भएपनि वीउ भाडारा अवस्था, वीउमा हुनसक्ने चिन्यनको घटबढको मात्रा, किराको प्रकोप, विभिन्न बातावरणमा निर्भर गर्दछ । अतः यी विभिन्न अवस्था र बातावरणबाट वीउ जोडाउने उतरदायित्व वीउ बेच्ने वा किन्नेहरुको हुन्छ । कुनै हालतमा पनि यो परिक्षणको नतिजा ६ महिना भन्दा बढि प्रयोगमा ल्याउनु हुँदैन ।
- वीउको उमारशक्ति प्रमाणिकरण / यथार्थ संकेतनको लागि तोकिएको न्युनतम स्तर भन्दा कम आएमा गोली (०) चिन्ह लगाई कैफियतमा जनाइने छ ।

प्रतिवेदन तयार गर्ने

वीउ विभागीय

आधिकारीक दस्तखत

प्रदेश सरकार
भूमी व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास/सिर्जना कृषि विकास/उप-विभाग
बीउ विज्ञान/सिर्जना कृषि विकास/उप-विभाग
बागमती प्रदेश हेटौडा, मकवानपुर
बीउको उमर शक्ति परिक्षणको प्रतिवेदन

परिक्षण नं.	समुना पठाउनेको नाम र ठेगाना	समुनाको प्रकार, जात, स्तर, तथा संकेत नम्बर	समुना प्राप्त मिति	परिक्षण अवधि	बीउ परिक्षणको तरिका/तापक्रम	परिक्षण समान मिति	उत्पादन वर्ष	उमर शक्तिको विरलेपण (प्रतिशत)					बीउ उपचार	कैफियत/लट को परिमाण (मि.ट.)
								सामान्य वेर्ना	कडा बीउ	स्कच्छ बीउ	विकृत वेर्ना	मरेको बीउ		
११७३	विश्वन शेर टोल फार्म रत्नगर विराट	टमाटर/BL 410/०३७७८८३३	२०७७-०३-२४ १६ दिन	२०° से. २०° से.	२०७७-०४-१८	-	०	०	०	४९	-	बीउ बजार		
११७४		टमाटर/एम.सि.एल.१/उन्नत/३७२२४३३	२०७७-०३-२४ १६ दिन	२०° से. २०° से.	२०७७-०४-१८	-	०	०	०	९८	-	बीउ बजार		
११७५		भान्टा/ DS 407/उन्नत/०८२४४६	२०७७-०३-२४ ६ दिन	२०° से. २०° से.	२०७७-०४-०८	-	९६	०	०	१	३	-	बीउ बजार	

नोट

- यो प्रतिवेदनमा समावेश भएका नतिजाहरू समुनामा आधारित छन । अतः यो नतिजा काममा ल्याउदा समुनाले बीउको सम्पुर्ण परिमाणलाई प्रतिनिधित्व गर्ने हुनुपर्दछ ।
- बीउको गुणस्तर सन्तोषजनक भएपनि बीउ भण्डारण अवस्था, बीउमा हुनसक्ने विरुयानको घटबढको मात्रा, किराको प्रकोप, विभिन्न जालावरणमा निर्भर गर्दछ । अतः यी विभिन्न अवस्था र जालावरणबाट बीउ जोगाउने उदारदायित्व बीउ वेच्ने वा किन्नेहरूको हुन्छ । कुनै हालतमा पनि यो परिक्षणको नतिजा ६ महिना भन्दा बढि प्रयोगमा ल्याउनु हुँदैन ।
- बीउको उमरशक्ति प्रमाणिकरण / यथार्थ संकेतपत्रको लागि तोकिएको न्युनतम स्तर भन्दा कम आएमा गोलो (०) चिन्ह लगाइ कैफियतमा जनाइने छ ।

प्रतिवेदन तयार गर्ने
बीउ विज्ञानक

बीउ विज्ञानक

अधिकारीक: दस्तखत

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कृषि विकास, शिक्षा मन्त्रालय

बीउ विज्ञान प्रयोगशाला

बागमती प्रदेश, कैलाली जिल्ला, मन्थली

बीउको उमाशक्ति परिक्षणको प्रतिवेदन

परिक्षण नं.	नमुना पठाउनेको नाम र ठेगाना	नमुनाको प्रकार, जात, स्तर, तथा संकेत संख्या	नमुना प्राप्त मिति	परिक्षण अवधि	बीउ परिक्षणको तरिका/तापक्रम	परिक्षण समाप्त मिति	उत्पादन बर्ष	उम्ने शक्तिको विश्लेषण (प्रतिशत)				बीउ उपचार	कैफियत/लाट को परिमाण (मि.ट.)
								सामान्य केर्ना	कडा बीउ	स्वच्छ बीउ	विकृत केर्ना		
११५४		सिमी/चौगासे/उन्नत/	२०७७-०३-२४	५ दिन	बि.पि. २०° से.	२०७७-०४-११	-	९३	०	०	३	४	बीउ बजार
११५५	वि.पि. २०° से. १६ दिन	गोल्मडा/बि.एल.४१०/उन्नत/०३७६०७	२०७७-०३-२४	१६ दिन	बि.पि. २०° से.	२०७७-०४-१६	-	९१	०	०	०	९१	बीउ बजार
११५६		मुला/४० दिने/उन्नत/०६७६	२०७७-०३-२४	५ दिन	बि.पि. २०° से.	२०७७-०४-११	-	९६	०	०	१	३	बीउ बजार
११५७		र्याड क्रोबि/स्थानीय/उन्नत/KTM 6	२०७७-०३-२४	११ दिन	बि.पि. २०° से.	२०७७-०४-१३	-	७२	०	०	२	२६	बीउ बजार

नोटः

- यो प्रतिवेदनमा समावेश भएका नतिजाहरू नमुनामा आधारित छन । अतः यो नतिजा काममा ल्याउदा नमुनाले बीउको सम्पूर्ण परिमाणलाई प्रतिनिधित्व गर्ने हुनुपर्दछ ।
- बीउको गुणस्तर सन्तोषजनक भएपनि बीउ भाडाराग अवस्था, बीउमा हुनसक्ने चिस्यानको घटवढको मात्रा, किराको प्रकोप, विभिन्न बातावरणमा निर्भर गर्दछ । अतः यी विभिन्न अवस्था र बातावरणबाट बीउ जोगाउने उतरदायित्व बीउ बेच्ने वा किन्नेहरूको हुन्छ । कुनै हालतमा पनि यो परिक्षणको नतिजा ६ महिना भन्दा बढि प्रयोगमा ल्याउनु हुँदैन ।
- बीउको उमाशक्ति प्रमाणिकरण / यथाथ संकेतपत्रको लागि लोकियको न्युनतम स्तर भन्दा कम आएमा गोले (०) विन्हा लगाइ कैफियतमा जनाइने छ ।

प्रतिवेदन तयार गर्ने

बीउ विश्लेषक

आधिकारिक दस्तखत

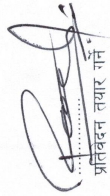

प्रदेश सरकार
भूमी व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास निर्देशनालय
बीउ विजन प्रयोगशाला
बागमती प्रदेश हेटौडा, मकवानपुर
बीउको उमार शक्ति परिक्षणको प्रतिवेदन

परिक्षण नं.	नमुना पठाउनेको नाम र ठेगाना	नमुनाको प्रकार, जात, स्तर, तथा संकेत नम्बर	नमुना प्राप्त मिति	परिक्षण अवधि	बीउ परिक्षणको तरिका/तापक्रम	परिक्षण समाप्त मिति	उत्पादन वर्ष	उम्रने शक्तिको विश्लेषण (प्रतिशत)				बीउ उपचार	कैफियत/लट को परिमाण (मे.ट.)
								सामान्य वेर्ना	कडा बीउ	स्कन्ध बीउ	विकृत वेर्ना		
११७६	सिन्धी/खिन्स/उन्नत/१७२९१३	बन्दा/NT 766/उन्नत/C9AGDK55	२०७७-०३-२४	६ दिन	टि.पि. २०° से.	२०७७-०४-०८	-	१४	०	१	५	-	बीउ बजार
११७७	सिन्धी/खिन्स/उन्नत/१७२९१३	सिन्धी/खिन्स/उन्नत/१७२९१३	२०७७-०३-२४	५ दिन	बि.पि. २०° से.	२०७७-०४-११	-	८४	०	४	१२	-	बीउ बजार

नोट

- यो प्रतिवेदनमा समावेश भएका नतिजाहरू नमुनामा आधारित छन् । अतः यो नतिजा काममा ल्याउदा नमुनाले बीउको सम्पूर्ण परिमाणलाई प्रतिनिधित्व गर्ने हुनुपर्दछ ।
- बीउको गुणस्तर सन्तोषजनक भएपनि बीउ भण्डारण अवस्था, बीउमा हुनसक्ने चिस्यानको घटकको मात्रा, किराको प्रकोप, विभिन्न वातावरणमा निर्भर गर्दछ । अतः यी विभिन्न अवस्था र वातावरणबाट बीउ जोगाउने उतर्दागित्व बीउ वेच्ने वा किन्नेहरूको हुन्छ । कुनै हालतमा पनि यो परिक्षणको नतिजा ६ महिना भन्दा बढि प्रयोगमा ल्याउनु हुदैन ।
- बीउको उमारशक्ति प्रमाणिकरण / यथार्थ संकेतपत्रको लागि तोकिएको न्युनतम स्तर भन्दा कम आएमा गोले (०) चिन्ह लगाइ कैफियतमा जनाइने छ ।

प्रतिवेदन तयार गर्ने

बीउ विश्लेषक

आधिकारिक दस्तखत

भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विविधता प्रशिक्षण मन्त्रालय
बागमती प्रदेश
वीउकेडिउ प्रकल्पको कार्यालय

बागमती प्रदेश हेटोडा, मकवानपुर
वीउको उमर शक्ति परिक्षणको प्रतिवेदन

परिक्षण नं.	नमुना पठाउनेको नाम र ठेगाना	नमुनाको प्रकार, जात, स्तर, तथा संकेत नम्बर	नमुना प्राप्त मिति	परिक्षण अवधि	बीउ परिक्षणको तरिका/तापक्रम	परिक्षण समान मिति	उत्पादन बर्ष	उमने शक्तिको विश्लेषण (प्रतिशत)				कैफियत/लटको परिसण (मि.ट.)
								सामान्य वेर्ना	कडा बीउ	स्वच्छ बीउ	विकृत वेर्ना	
११४९	वि.पि. २०° से. २०७७-०४-११	बोडी/मालेपाटन/उन्नत/०८७६४३	२०७७-०३-२४ ७ दिन	वि.पि. २०° से. ११ दिन	वि.पि. २०° से. २०७७-०४-११	२०७७-०४-११	८७	०	५	८	बीउ बजार	
११५०		रायो/मार्फा/उन्नत/०१ KD 2019	२०७७-०३-२४ ११ दिन	वि.पि. २०° से. १६ दिन	वि.पि. २०° से. २०७७-०४-१३	२०७७-०४-१३	०	०	०	१००	बीउ बजार	
११५१		खुर्सीनी/अकबरे/उन्नत/०१/०१	२०७७-०३-२४ १६ दिन	वि.पि. २०° से. १२ दिन	वि.पि. २०° से. २०७७-०४-१८	२०७७-०४-१८	५८	०	०	४२	बीउ बजार	
११५२		घनिया/अमेरिकन लड/उन्नत/२४४८	२०७७-०३-२४ १२ दिन	वि.पि. २०° से. १२ दिन	वि.पि. २०° से. २०७७-०४-१९	२०७७-०४-१९	७०	०	०	३०	बीउ बजार	
११५३		चम्सुर/स्थानीय/उन्नत/	२०७७-०३-२४ ६ दिन	वि.पि. २०° से. ११ दिन	वि.पि. २०° से. २०७७-०४-०८	२०७७-०४-०८	९१	०	०	९	बीउ बजार	

नोट

- यो प्रतिवेदनमा समावेश भएका नतिजाहरू नमुनामा आधारित छन । अतः यो नतिजा काममा ल्याउदा नमुनाले बीउको सम्पूर्ण परिसणलाई प्रतिनिधित्व गर्ने हुनुपर्दछ ।
- बीउको गुणस्तर सन्तोषजनक भएपनि बीउ भण्डारण अवस्था, बीउमा हुनसक्ने विषयानको घटकहरूको मात्रा, किराको प्रकोप, विभिन्न वातावरणमा निर्भर गर्दछ । अतः यी विभिन्न अवस्था र वातावरणबाट बीउ जोगाउने उतरदायित्व बीउ केने वा किन्नेहरूको हुन्छ । कुनै हालतमा पनि यो परिक्षणको नतिजा ६ महिना भन्दा बढि प्रयोगमा ल्याउनु हुदैन ।
- बीउको उमरशक्ति प्रमाणिकरण / यथार्थ संकेतपत्रको लागि लोकिएको न्युनतम स्तर भन्दा कम आएमा गोली (०) चिन्ह लगाइ कैफियतमा जनाइने छ ।

प्रतिवेदन तयार गर्ने

बीउ विभागीय

भूमी व्यवस्था विभाग, न्यायिक अधिकारी मन्त्रालय
 कृषि, विज्ञान, प्रशिक्षण विभाग
 कृषि, विज्ञान, प्रशिक्षण विभाग

बीउ विज्ञान प्रयोगशाला

बागमती प्रदेश, हेटौडा, मकवानपुर

बीउको उमार शक्ति परिक्षणको प्रतिवेदन

परिक्षण नं.	नमुना पठाउनेको नाम र ठेगाना	नमुनाको प्रकार, जात, स्तर, तथा संकेत नम्बर	नमुना प्राप्त मिति	परिक्षण अवधि	बीउ परिक्षणको तालिका/तापक्रम	परिक्षण समाप्त मिति	उत्पादन बर्ष	उमने शक्तिको विरलेपण (प्रतिशत)				कैफियत/लट को परिमाण (मे.ट.)
								सामान्य वेर्ना	कडा बीउ	स्वच्छ बीउ	विकृत वेर्ना	
११६२	गौजर /SK3/उन्नत/५७९५७१		२०७७-०३-२४	११ दिन	टि.मि. २०° से. २०७७-०४-१३			०	०	२	३७	
११६३	केराउ /रिजवान/उन्नत/२७५६५		२०७७-०३-२४	१४ दिन	टि.मि. २०° से. २०७७-०४-१८			८३	०	५	१२	
११६४	काउली /सिलभर कप/उन्नत/२०१४०		२०७७-०३-२४	६दिन	टि.मि. २०° से. २०७७-०४-०८			९४	०	२	४	

नोट

- यो प्रतिवेदनमा समावेश भएका नतिजाहरु नमुनामा आधारित छन । अतः यो नतिजा काममा ल्याउदा नमुनाले बीउको सम्पूर्ण परिमाणलाई प्रतिनिधित्व गर्ने हुनुपर्दछ ।
- बीउको गुणस्तर सन्तोषजनक भएपनि बीउ भण्डारण अवस्था, बीउमा हुनसक्ने विस्तृतको घटबढको मात्रा, किराको प्रकोप, विभिन्न वातावरणमा निर्भर गर्दछ । अतः यी विभिन्न अवस्था र वातावरणबाट बीउ जोगाउने उत्तरदायित्व बीउ बेच्ने वा किन्नेहरुको हुन्छ । कुनै हालतमा पनि यो परिक्षणको नतिजा ६ महिना भन्दा बढि प्रयोगमा ल्याउनु हुदैन ।
- बीउको उमारशक्ति प्रमाणिकरण / यथार्थ संकेतपत्रको लागि नोकिएको न्युनतम स्तर भन्दा कम आएमा गोली (०) लिह्न लगाई कैफियतमा जनाइने छ ।

प्रतिवेदन तयार गर्ने

बीउ विज्ञानिक

आधिकारीक दस्तखत

प्रदेश सरकार
भूमी व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय
कृषि विकास निदेशनालय
बीउ विज्ञान प्रयोगशाला

बागमती प्रदेश हेटौडा, मकवानपुर
बीउको उमार शक्ति परिक्षणको प्रतिवेदन

परिक्षण नं.	नमुना पठाउनेको नाम र ठेगाना	नमुनाको प्रकार, जात, स्तर, तथा सेकेत नम्बर	नमुना प्राप्त मिति	परिक्षण अवधि तरिका/तापक्रम	बीउ परिक्षणको मिति	उत्पादन वर्ष	उमार्ने शक्तिको विश्लेषण (प्रतिशत)				बीउ उपचार	कैफियत/लट को परिमाण (मे.ट.)
							सामान्य वेर्ना	कडा बीउ	स्वच्छ बीउ	शिकल वेर्ना		
११५८	किशन सेकेत पर्वत क्षेत्र, सिन्धुपाल्चोक जिल्ला	मुला/४० दिने /उन्नत/०३७७१७	२०७७-०३-२४ ६ दिन	वि.पि. २०° से.	२०७७-०४-११	-	९७	०	१	२	-	बीउ बजार
११५९		प्याज/ रेड क्रियल /उन्नत/०४७६४३३३	२०७७-०३-२४ १२ दिन	टि.पि. २०° से.	२०७७-०४-१३	-	१४	०	४	८१	-	बीउ बजार
११६०		बकुल्ला/ स्थानीय/उन्नत/०३७६३३३३	२०७७-०३-२४ ६ दिन	वि.पि. २०° से.	२०७७-०४-११	-	९१	०	५	४	-	बीउ बजार
११६१		बन्दा/ बाई आर होना/उन्नत/८००५	२०७७-०३-२४ ६ दिन	टि.पि. २०° से.	२०७७-०४-०८	-	९०	०	३	७	-	बीउ बजार

नोट

- यो प्रतिवेदनमा समावेश भएका नतिजाहरू नमुनामा आधारित छन । अतः यो नतिजा काममा ल्याउदा नमुनाले बीउको सम्पूर्ण परिसमागलाई प्रतिनिधित्व गर्ने हुनुपर्दछ ।
- बीउको गुणस्तर सन्तोषजनक भएपनि बीउ भाडारण अवस्था, बीउमा हुनसक्ने विरयनको घटबढको मात्रा, किराको प्रकोप, विभिन्न वातावरणमा निर्भर गर्दछ । अतः यी विभिन्न अवस्था र वातावरणबाट बीउ जोगाउने उतरदायित्व बीउ बेच्ने वा किन्नेहरूको हुन्छ । कुनै हालतमा पनि यो परिक्षणको नतिजा ६ महिना भन्दा बढि प्रयोगमा ल्याउनु हुदैन ।
- बीउको उमारशक्ति प्रमाणिकरण / यथार्थ सेकेतपत्रको लागि तोकिएको न्युनतम स्तर भन्दा कम आएमा गोला (०) विन्ड लगाइ कैफियतमा जमाइने छ ।

प्रतिवेदन तयार गर्ने

.....
बीउ विश्लेषक

.....
अधिकारीक दस्तखत

अनुसुचि २. गहुँ बीउ बालीको जातिय परिक्षणको प्रतिवेदन २०७७

पृष्ठभूमि

नेपाल एक कृषि प्रधान देश भएकाले कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धिका लागि आवश्यक उत्पादन सामग्रीहरू मध्ये उन्नत बीउको प्रयोगले मात्र पनि १५-२५ प्रतिशत कृषि उत्पादन वृद्धि गर्न सकिने तथ्य हामी सबैमा विदीतै छ तसर्थ आधुनिक खेती प्रविधमा संलग्न कृषि कार्य गर्ने करिब १०-१५ प्रतिशत कृषकहरूले प्रयोग गर्दै आई रहेका उन्नत जातका नयाँ बीउहरू भएता पनि उत्पादनका सिलसिलामा विभिन्न कारणहरूबाट मिश्रण हुन गई बीउको गुणस्तरमा हास हुन गई स्थानीय जात सरह उत्पादन हुने गर्दछ । तसर्थ उन्नत जातका गुणस्तर युक्त बीउलाई हास हुनबाट जोगाउन व्यवस्थित प्रणालीबाट बीउ उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरी बीउको गुणस्तर नियन्त्रण गर्न प्राविधिक तथा सम्बन्धित कृषकहरूलाई जानकारी गराई गुणस्तरीय बीउ उत्पादनमा आवश्यक सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले जातिय गुण पहिचान तथा बीउको शुद्धतामा विशेष केन्द्रित रहि गहुँबालीका विभिन्न ४ वटा जातलाई समावेश गरी यस आ.व.२०७६/७७ मा बीउ बाली जातिय परिक्षण तथा प्रदर्शन कार्यक्रम संचालन गरिएको थियो ।

उद्देश्य

- गहुँबालीका विभिन्न जातको जातिय गुण पहिचान तथा बीउको शुद्धता अध्ययन गर्ने
- सिफारिस जात मध्येका प्रजनन स्तर र नेपाल सरकारको प्रमाणीकरण गर्ने निकायले प्रमाणिकरण गरेको मुल बीउ र प्रमाणित बीउको जातिय शुद्धता एक आपसमा तोकिएको स्तरमा छ छैन एकिन गरी विश्वस्त हुने ।

कार्यक्रम संचालन प्रकृया

- परिक्षण स्थलको छनोट:
- हेटौडा उप महानगरपालिका -१६ का भरत सापकोटाको खेतबारी छनोट गरिएको ।

रेखाङ्कन

- प्रति प्लट (५*२ मी.) १० वर्ग मी.
- प्रति जात ४ प्लट
- विजय, गौतम, एन.एल.९७१, तिलोतमा
- सम्बन्धित जातको प्रजनन बीउ चेक प्लटमा बाँकी अर्को एक प्लटमा मुल बीउ लगाईएको ।

मलखाद्य प्रति हेक्टर

- नाइट्रोजन १०० के.जी., फसफोरस ५० के.जी., पोटास २५ के.जी.

- कम्पोट मल १२० डोका ।

बीउ दर

१२० के.जी. प्रति हेक्टर

बीउ छरेको मिति:

२०७६/०९/०६

सिंचाई

- पहिलो सिंचाई: बीउ छरेको २१ दिन
- दोस्रो सिंचाई: बीउ छरेको ४१ दिन
- तेस्रो सिंचाई: बीउ छरेको ६३ दिन, युरियाको आधा मात्रा टप ड्रेसिड गरियो ।
- चौथो सिंचाई: बीउ छरेको ९० दिन

गोडमेल

२ पटक

रोगिङ्ग

- २ पटक
- बीउ छरे देखी बालीको विभिन्न अवस्थामा यस प्रयोगशालाको कर्मचारीहरूबाट आवश्यकता अनुसार अध्ययन अवलोकन, तथ्याडक संकलन, बालीको अवस्था, रोगी बोट, वेजातको बोट हटाउने आदि कार्य गरेको थियो ।

झारपात

दुवो, वेथे आदि ।

बाली काटेको मिति:

२०७७/०९/१०

गाँज आउने अवस्थाको गहुको फिल्ड

नतिजा

प्लट नं.	जात	बीउको स्तर	गाँज संख्या (प्रति वर्ग मिटर)	बोटको औषत उचाई(से.मी.)	बाला निस्कने समय (दिन)	वेजात बिरुवाको संख्या प्रति प्लट	निषेधित रोग/झार आदि	बाली पाकन लागने समय (दिन)	उत्पादन प्रति प्लट (के.जी.)
१.	विजय	प्रजनन	२१५	९८	६९-८४	१	०	१११-१२३	३.४५
		मुल	२३५	९८	६९-८४	१	०	१११-१२३	४.३०
२.	गौतम	प्रजनन	२१०	९५	७६	१	०	११९	३.००
		मुल	२४०	९५	७६	०	०	११९	३.५०
३.	एन.एल.९७ १	प्रजनन	२३०	९५	८१	१	०	१२२	३.९०
		मुल	२५०	९५	८१	१	०	१२२	४.५०
४.	तिलोतमा	प्रजनन	२३५	९६	६९-८४	१	०	१०५-१२०	२.५
		मुल	२३५	९६	६९-८४	०	०	१०५-१२०	३.२

उपलब्धि

- सिफारिस मात्रामा बीउ र मलखाद्यको प्रयोग लाईनमा छरिएको गहुँबाली र अन्य छिमेकी हरुले लगाईएको गहुँबालीमा देखिइएको भिन्नताबाट उचित (सिफारिस) मात्रामा बीउ, मलखाद्य र प्रविधिको उपयोगबाट गहुँको उत्पादनमा वृद्धि हुने महशुस भएकाले छिमेकी कृषकहरु आगामी वर्ष देखी गुणस्तरीय बीउ उत्पादन गरी बीउ व्यवसाय तर्फ अग्रसर हुन उत्प्रेरित भएको पाईयो ।

- प्रजन्न तथा मुल बीउको प्रयोगमा नगन्य मात्रमा कुनै कुनै प्लटमा १/१ वटा off type (वेजातका होचा अग्ला बाला) हरू पाईएको ।
- स्थानीय हावापानी सुहाउदो बालीचक्रमा समावेश गर्न उत्पादन बढी दिने, रोग कीरा मुक्त विभिन्न जातहरुको छनोट गर्न कृषकहरुलाई समेत सहयोग पुगेको पाईयो ।
- यस प्रयोगशालाका प्राविधिक कर्मचारीहरुमा विभिन्न जात तथा जातिय गुण पहिचान तथा शुद्धता बारे जानकारी भई गहुँ बालीको बीउ बिजन गुणस्तर नियन्त्रणमा सहयोग पुगेको पाईयो ।

निष्कर्ष

बीउ बिजन गुणस्तर नियन्त्रणमा जातिय पहिचान तथा बीउको शुद्धता एवं गुणस्तर बारे अध्ययन गरी प्राप्त जानकारीका आधारमा सम्बन्धित कार्यमा संलग्न प्राविधिक एवं कृषकहरुलाई बीउ उत्पादन व्यवसाय संचालन वितरण तथा गुणस्तर नियन्त्रणमा सुदृढ गर्दै कृषकहरुलाई सस्तो, सरल र सुलभ तरिका बाट उत्पादन वितरण तथा प्रयोगबाट कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले यस हेटौडा उप.महा.न.पा-१६, स्थित भरत एन.एल.९७१, तिलोतमा) समावेश गरीएको गहुँबालीमा जातिय परिक्षण संचालन गरिएको थियो । जसमा प्रति जात २ रेप्लिकेशन, चेक प्लटमा प्रजन्न र अर्कोमा मुल बीउ प्रयोग गरी संचालन गरिएको उक्त परिक्षणको प्राप्त जानकारी अनुसार गहुँको बीउ ५-१० दिनमा उम्रेको, बीउको जात अनुसार बोट संख्या प्रति वर्ग मी. २१५-२३५, बालाको लम्बाई ८ से.मी.- ११ से.मी., ९५-९६ से.मी. सम्मको बोट उचाई साथै १-२ वटा बेजातका बालाहरु देखिएको । उत्पादन सरदर जात अनुसार फरक फरक भएता पनि समग्रमा ३.०० देखी ४.५ मे.टन सम्म प्रति हेक्टर भएको पाईयो

प्रयोगशालाको आयोजनमा यस आ.व.०७६/७७ मा सापकोटाको जग्गामा ४ जात (विजय, गौतम,

प्रयोगशालाको आयोजनमा यस आ.व.०७६/७७ मा सापकोटाको जग्गामा ४ जात (विजय, गौतम,

र उक्त परिक्षणको आधारमा कुनै पनि बालीको बीउ प्रयोग गर्दा प्रजन्न भन्दा मुल अथवा प्रमाणित बीउको प्रयोग गर्दा उत्पादन बढि हुने गरेको पाईयो ।

यस्ता कार्यक्रमले बीउ उत्पादन तथा यसमा संलग्न भई काम गर्ने प्राविधिकहरुलाई बीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण सम्बन्धि कार्यक्रममा निकै सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।

अनुसुचि ३. बीउ बाली खेत निरिक्षण तथा बीउ प्रमाणिकरण सम्बन्धि विवरण

क्रस	बीउ उत्पादक समुह/ सहकारी/ कम्पनी/ फार्म	ठेगाना	बाली	जात	बीउको स्तर	फिल्ड निरिक्षण क्षेत्रफल (हे.)	परिक्षणको किसिम तथा नतिजा				ट्यागिंग गरेको बीउको परिमाण मे. टन	बीउको लट न.
							शुद्धता (%)	उमारशक्ती (%)	चिस्यान (%)	१००० दानाको तौल		
१	तेलवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	नवलपुर सर्लाही	तोरी	प्रिती	मुल	२.००	९९.८	८९	८	-	१.५०	मा ७५-सर्ला-ते.वा.-०५
	तेलवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	नवलपुर सर्लाही	तोरी	प्रिती	मुल	"	"	"	"	-	१.५०	मा ७५-सर्ला-ते.वा.-०५
	तेलवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	नवलपुर सर्लाही	तोरी	मोरङ्ग तोरी २	मुल	२.००	९९.७	९२	८	-	१.४०	मा ७५-सर्ला-ते.वा.-०३
	तेलवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	नवलपुर सर्लाही	तोरी	विकास	मुल	१.००	९९.३	८७	७.६	-	०.५०	मा ७५-सर्ला-ते.वा.- ०१
	तेलवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	नवलपुर सर्लाही	तोरी	प्रगति	मुल	१.००	९९.८	९१	७.३	-	०.३५	मा ७५-सर्ला-ते.वा.- ०४
	तेलवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	नवलपुर सर्लाही	तोरी	प्रगति	मुल	"	"	"	"	-	"	मा ७५-सर्ला-ते.वा.- ०४
	तेलवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	नवलपुर सर्लाही	तोरी	उन्नती	मुल	१.००	९९.८	९०	७.४	-	०.४८	मा ७५-सर्ला-ते.वा.-०२
	तेलवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	नवलपुर सर्लाही	तोरी	उन्नती	मुल	"	"	"	"	-	"	मा ७५-सर्ला-ते.वा.-०२
	तेलवाली अनुसन्धान कार्यक्रम	नवलपुर सर्लाही	तोरी	उन्नती	मुल	"	"	"	"	-	"	मा ७५-सर्ला-ते.वा.-०२
२	धानबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	हर्दिनाथ धनुषा	गँहु	वाणगंगा	मुल	०.६०	९९.९	८९	११.७	-	१.४०	चै ७५-धनु-१८-०४
	धानबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	हर्दिनाथ धनुषा	गँहु	वि एल ४३४१	मुल	०.६०	९९.४	९५	११.४	-	१.००	चै ७५-धनु-१८-०५
	धानबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	हर्दिनाथ धनुषा	गँहु	गौतम	मुल	४.६०	९९.९	९६	११.६	-	११.०४	चै ७५-धनु-१८-०२
	धानबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	हर्दिनाथ धनुषा	गँहु	विजय	मुल	४.००	९९.५	९६	११	-	७.३६	चै ७५-धनु-१८-०१
	धानबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	हर्दिनाथ धनुषा	गँहु	एन एल ९७१	मुल	४.३०	९९.६	९४	११.२	-	८.६०	चै ७५-धनु-१८-०३

क्रस	बीउ उत्पादक समुह/ सहकारी/ कम्पनी/ फार्म	ठेगाना	बाली	जात	बीउको स्तर	फिल्ड निरिक्षण क्षेत्रफल (हे.)	परिक्षणको किसिम तथा नतिजा				ट्यागिंग गरेको बीउको परिमाण मे. टन	बीउको लट न.
							शुद्धता (%)	उमारशक्ती (%)	चिस्यान (%)	१००० दानाको तौल		
	धानबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	हर्दिनाथ धनुषा	गहुँ	एन एल ९७१	मुल	"	"	"	"	-	"	चै ७५-धनु-१८-०३
३	जागरुक कृषि सहकारी संस्था लि.	शिवपुरी ८ नुवाकोट	गहुँ	डब्लु के १२०४	प्रमाणित	८.८०	९९.५	९४	१२.६	-	२.००	बै ७५-नु-जागरुक-०१
	जागरुक कृषि सहकारी संस्था लि.	शिवपुरी ८ नुवाकोट	गहुँ	डब्लु के १२०४	प्रमाणित					-	४.००	बै ७५-नु-जागरुक-०१
	जागरुक कृषि सहकारी संस्था लि.	शिवपुरी ८ नुवाकोट	गहुँ	डब्लु के १२०४	प्रमाणित					-	२.००	बै ७५-नु-जागरुक-०१
	जागरुक कृषि सहकारी संस्था लि.	शिवपुरी ८ नुवाकोट	गहुँ	धौलागिरी	प्रमाणित	१.००	९९.६	९०	१२.८	-	२.००	बै ७५-नु-जागरुक-०१
४	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	वि एल ४३४१	मुल	०.३०	९८.५	९०	१३.५	-	०.७२	बै ७६-बारा-०३-०३
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल. २९७	प्रमाणित	४.२५	९९.५	९२	१३	-	४.००	बै ७६-पर्सा-०३-०४
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल. ९७१	प्रमाणित	५३.००	९९.३	८९	१३.६	-	२.००	बै ७६-बारा-०३-२२
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	"	"	"	"	-	४.००	बै ७६-बारा-०३-२२
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	"	"	"	"	-	४.००	बै ७६-बारा-०३-२२
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	"	"	"	"	-	४.००	बै ७६-बारा-०३-२२
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	"	"	"	"	-	४.००	बै ७६-बारा-०३-२२
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	"	"	"	"	-	४.००	बै ७६-बारा-०३-२२
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	"	"	"	"	-	४.००	बै ७६-बारा-०३-२२
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	"	"	"	"	-	२.००	बै ७६-बारा-०३-२२
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	"	"	"	"	-	०.८०	बै ७६-बारा-०३-२२
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	४.५०	९९.३	८८	१३.९	-	८.००	बै ७६-बारा-०३-२५
	कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	"	"	"	"	-	१६.००	बै ७६-बारा-०३-२५
कृषि सामाग्री कम्पनी लि	हेटौंडा	गहुँ	एन.एल.९७१	प्रमाणित	"	"	"	"	-	०.८०	बै ७६-बारा-०३-२५	

क्रस	बीउ उत्पादक समुह/ सहकारी/ कम्पनी/ फार्म	ठेगाना	बाली	जात	बीउको स्तर	फिल्ड निरीक्षण क्षेत्रफल (हे.)	परिक्षणको किसिम तथा नतिजा				ट्यागिंग गरेको बीउको परिमाण मे. टन	बीउको लट न.
							शुद्धता (%)	उमारशक्ती (%)	चिस्यान (%)	१००० दानाको तौल		
५	मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	गाँहु	विजय	मुल	३.००	९९.८	८९	१२	-	२.००	चै ७५-चि-१०-०३
	मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	गाँहु	आदित्य	मुल	१.००	९९.३	८६	१२.६	-	२.००	चै ७५-चि-१०-०१
	मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	गाँहु	विजय	मुल	३.००	९९.६	९१	११.९	-	२.५२	चै ७५-चि-१०-०२
६	साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन	हेटौडा	गाँहु	विजय	मुल	१.००	९९.४	८८	१३.४	-	२.००	वै ७६-पर्सा-२०-५१
	साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन	हेटौडा	गाँहु	एन एल ९७१	मुल	१.००	९९.१	८६	१३.५	-	३.५२	वै ७६-पर्सा-२०-५६
	साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन	हेटौडा	गाँहु	गौतम	मुल	१.००	९९.८	८९	१३	-	१.८४	वै ७६-पर्सा-२०-५२
	साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन	हेटौडा	गाँहु	एन एल ९७१	प्रमाणित	१६.६७	९९.५	८८	१३.७	-	२.००	वै ७६-पर्सा-२०-५३
	साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन	हेटौडा	गाँहु	एन एल ९७१	प्रमाणित					-	१०.००	वै ७६-पर्सा-२०-५३
	साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन	हेटौडा	गाँहु	विजय	प्रमाणित	१८.६७	९८.४	८७	१३.६	-	९.६०	वै ७६-पर्सा-२०-४१
७	नमुना बहुउद्देशिय कृषक समुह	दुधौली न पा सिन्धुली	गाँहु	गौतम	प्रमाणित	२.००	९९.३	९३	१२	-	२.५६	चै ७५-सिन्धु-नमुना-०१
	नमुना बहुउद्देशिय कृषक समुह	दुधौली न पा सिन्धुली	गाँहु	आदित्य	प्रमाणित	२.००	९९.३	९६	११.९	-	२.१२	चै ७५-सिन्धु-नमुना-०१
	नमुना बहुउद्देशिय कृषक समुह	दुधौली न पा सिन्धुली	गाँहु	आदित्य	प्रमाणित					-		चै ७५-सिन्धु-नमुना-०१
८	जागरुक कृषि सहकारी सं.लि.	शिवपुरी ८ नुवाकोट	मकै	रामपुर कम्पोजिट	प्रमाणित	४.००	९९.९	९१	१२.६	-	२.००	श्रा ७६-नुवा-जागरुक- ०१
९	गुप्तेश्वरी कृषि सहकारी संस्था लि	हेटौडा	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मुल	७.५०	१००.०	९६	१२	-	४.००	भा ७६-मक-गुप्तेश्वरी-०१
	गुप्तेश्वरी कृषि सहकारी संस्था लि	हेटौडा	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मुल					-	०.२४	भा ७६-मक-गुप्तेश्वरी-०१
१०	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	अरुण २	मुल	५.००	१००	९५	१२	-	२.००	मा ७६-चि-१०-०१

क्रस	बीउ उत्पादक समुह/ सहकारी/ कम्पनी/ फार्म	ठेगाना	बाली	जात	बीउको स्तर	फिल्ड निरीक्षण क्षेत्रफल (हे.)	परिक्षणको किसिम तथा नतिजा				ट्यागिंग गरेको बीउको परिमाण मे. टन	बीउको लट न.
							शुद्धता (%)	उमारशक्ती (%)	चिस्यान (%)	१००० दानाको तौल		
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	अरुण २	मुल					-	१.६०	मा ७६-चि-१०-०१
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	पोषिलो मकै १	मुल	१.००	१००	९५	१२.७	-	१.००	मा ७६-चि-१०-०४
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मुल	११.००	१००	९५	१२	-	१.८४	मा ७६-चि-१०-०१
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मुल					-	२.००	मा ७६-चि-१०-०१
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मुल					-	२.००	मा ७६-चि-१०-०१
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मुल					-	२.००	मा ७६-चि-१०-०१
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मुल					-	१.९२	मा ७६-चि-१०-०१
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मुल					-	२.००	मा ७६-चि-१०-०१
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मुल					-	२.००	मा ७६-चि-१०-०१
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	रामपुर कम्पोजिट	मुल					-	१.९२	मा ७६-चि-१०-०१
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	अरुण-४	मुल	२.००	१००	९३	१२	-	१.८८	बै ७६-चि-१०-०१
	मकैबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	मनकामना ७	मुल	०.२०	१००	९५	१२	-	१.२०	मा ७६-चि-१०-०१
११	अनमोल बीउ प्रा.लि.	भरतपुर, चितवन	धान	सावित्री	मुल	१.००	९९.९०	८२.००	१३.३०		१.२६	मं ७६-चि-अन-०१
	अनमोल बीउ प्रा.लि.	भरतपुर, चितवन	धान	सावित्री	मुल						०.०७	मं ७६-चि-अन-०१
	अनमोल बीउ प्रा.लि.	भरतपुर, चितवन	धान	रामधान	मुल	१.००	९९.९०	८१.००	१३.६०		१.७२	मं ७६-चि-अन-०१

क्रस	बीउ उत्पादक समुह/ सहकारी/ कम्पनी/ फार्म	ठेगाना	बाली	जात	बीउको स्तर	फिल्ड निरीक्षण क्षेत्रफल (हे.)	परिक्षणको किसिम तथा नतिजा				ट्यागिंग गरेको बीउको परिमाण मे. टन	बीउको लट न.
							शुद्धता (%)	उमारशक्ती (%)	चिस्यान (%)	१००० दानाको तौल		
	अनमोल बीउ प्रा.लि.	भरतपुर, चितवन	धान	रामधान	मुल						०.८८	मं ७६-चि-अन-०१
	अनमोल बीउ प्रा.लि.	भरतपुर, चितवन	धान	राधा-१४	मुल	०.३०	९९.३०	८०.००	१३.६०		०.०४	मं ७६-चि-अन-०४
	अनमोल बीउ प्रा.लि.	भरतपुर, चितवन	धान	राधा-१४	मुल						०.४९	मं ७६-चि-अन-०४
	अनमोल बीउ प्रा.लि.	भरतपुर, चितवन	धान	राधा-१४	मुल						०.५३	मं ७६-चि-अन-०४
	अनमोल बीउ प्रा.लि.	भरतपुर, चितवन	धान	सुख्खा-३	मुल	३.००	९९.९०	९०.००	१४.००		०.१८	मं ७६-चि-अन-०३
१२	राष्ट्रिय मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	मनकामना-३	मुल	३.५०	९९.९०	८८.००	१२.६०		१.१६	चै ७६-चि-१०-०१
	राष्ट्रिय मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	मनकामना-३	मुल						०.२८	चै ७६-चि-१०-०१
	राष्ट्रिय मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	मनकामना-३	मुल						०.४०	चै ७६-चि-१०-०१
	राष्ट्रिय मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	मनकामना-३	मुल						०.७६	चै ७६-चि-१०-०१
	राष्ट्रिय मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	देउती	मुल	२.००	९९.९०	९९.००	१४.००		०.७२	वै ७७-चि-१०-०१
	राष्ट्रिय मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	मकै	देउती	मुल						१.९६	वै ७७-चि-१०-०१
	राष्ट्रिय मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	धान	रामधान	मुल	३.००	९९.४०	८१.००	१३.००		०.४२	मं ७६-चि-१०-०१

क्रस	बीउ उत्पादक समुह/ सहकारी/ कम्पनी/ फार्म	ठेगाना	बाली	जात	बीउको स्तर	फिल्ड निरीक्षण क्षेत्रफल (हे.)	परिक्षणको किसिम तथा नतिजा				ट्यागिंग गरेको बीउको परिमाण मे. टन	बीउको लट न.
							शुद्धता (%)	उमारशक्ती (%)	चिस्यान (%)	१००० दानाको तौल		
	राष्ट्रिय मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	धान	रामधान	मुल						१४.००	मं ७६-चि-१०-०१
	राष्ट्रिय मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर चितवन	धान	साँवा मंसुली सब-१	मुल	३.००	९९.४०	८९.००	१३.००		१०.९२	मं ७६-चि-१०-०२
१३	विज वृद्धि कम्पनी प्रा.लि.	पिठवा चितवन	धान	रामधान	प्रमाणित	२.००	९९.९०	८९.००	१५.८०		१.४०	का ७६-चि-२१-०६
	विज वृद्धि कम्पनी प्रा.लि.	पिठवा चितवन	धान	सुख्खा-२	प्रमाणित	१.००	९९.९०	९२.००	१४.२०		०.७०	का ७६-चि-२१-०८
	विज वृद्धि कम्पनी प्रा.लि.	पिठवा चितवन	धान	राधा-४	प्रमाणित	१.००	९९.९०	८६.००	१६.००		०.७०	का ७६-चि-२१-०८
	विज वृद्धि कम्पनी प्रा.लि.	पिठवा चितवन	धान	साँवा मंसुली सब-१	प्रमाणित	१.००	९९.९०	८०.००	१५.००		०.५३	का ७६-चि-२१-०६
	विज वृद्धि कम्पनी प्रा.लि.	पिठवा चितवन	धान	मकवानपुर-१	प्रमाणित	१.००	९९.८०	८०.००	१४.००	१४	०.५३	का ७६-चि-२१-०४
	विज वृद्धि कम्पनी प्रा.लि.	पिठवा चितवन	धान	सावित्री	प्रमाणित	२.००	९९.९०	८९.००	१४.००		१.२३	मं ७६-चि-२१-०४
	विज वृद्धि कम्पनी प्रा.लि.	पिठवा चितवन	धान	सावित्री	प्रमाणित						२.९८	मं ७६-चि-२१-०४
१४	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	रामधान	मुल	१.३३	९८.५०	८३.००	१५.५०		५.२५	का ७६-चि-३०-०१
	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	स्वर्ण सब-१	मुल	०.६७	९९.८०	८३.००	१४.९०		१.०५	मं ७६-चि-३०-०१
	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	सुख्खा-२	मुल	०.४७	९८.६०	८६.००	१४.८०		१.१२	का ७६-चि-३०-०१
	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	सुख्खा-१	मुल	०.५०	९९.६०	८९.००	१४.८०		१.०५	का ७६-चि-३०-०१
	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	सावित्री	मुल	२.६७	९९.५०	८९.००	१४.१०		१२.१८	का ७६-चि-३०-०१
	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	राधा-४	मुल	०.६७	९९.५०	८१.००	१४.००		१.९३	का ७६-चि-३०-०१
	उन्नत विज वृद्धि कृषक	पटिहानी चितवन	धान	मकवानपुर-१	मुल		९९.६०	८४.००	१४.९०		४.८३	का ७६-चि-३०-०१

क्रस	बीउ उत्पादक समुह/ सहकारी/ कम्पनी/ फार्म	ठेगाना	बाली	जात	बीउको स्तर	फिल्ड निरिक्षण क्षेत्रफल (हे.)	परिक्षणको किसिम तथा नतिजा				ट्यागिंग गरेको बीउको परिमाण मे. टन	बीउको लट न.
							शुद्धता (%)	उमारशक्ती (%)	चिस्यान (%)	१००० दानाको तौल		
	समुह											
	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	साँवा मंसुली सब-1	मुल	१.५०	९९.५०	९०.००	१४.२०		५.८१	का ७६-चि-३०-०१
	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	हर्दिनाथ-1	मुल	१.९७	९९.६०	८६.००	१३.७०		३.१५	का ७६-चि-३०-०१
	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	हर्दिनाथ-3	मुल	०.६७	९८.६०	८०.००	१४.२०		१.४०	का ७६-चि-३०-०१
	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	बहुगणी-1	मुल	०.२७	९९.७०	८८.००	१४.३०		०.०४	का ७६-चि-३०-०१
	उन्नत विज वृद्धि कृषक समुह	पटिहानी चितवन	धान	बहुगणी-2	मुल	०.७७	९९.७०	८९.००	१४.५०		०.२१	का ७६-चि-३०-०१
जम्मा						१७२.९९					२४९.५४	

अनुसुचि ४. बीउको न्युनतम स्तर (Minimum Seed Standards)

क्र.स.	बालीको नाम	शुद्ध बीउ (न्युनतम) प्रतिशत		निष्कृत्य पदार्थ (अधिकतम) प्रतिशत		अरु वालीको बीउ (अधिकतम संख्या) (प्रति के.जी.)		झारपातको बीउ (अधिकतम संख्या) (प्रति के.जी.)		अरु जातको बीउ (अधिकतम संख्या) (प्रति के.जी.)		उमारशक्ति (न्युनतम) प्रतिशत		चिस्यान (अधिकतम) प्रतिशत	
		मुल	प्रमाणित	मुल	प्रमाणित	मुल	प्रमाणित	मुल	प्रमाणित	मुल	प्रमाणित	मुल	प्रमाणित	मुल	प्रमाणित
१. खाद्यान्न वाली															
१.१	धान	९८	९८	२	२	१०	२०	२	५	१०	२०	८०	८०	१३	१३
१.२	गहुँ	९८	९८	२	२	१०	२०	२	५	१०	२०	८५	८५	१२	१२
१.३	मकै	९८	९८	२	२	५	१०	०	०	१०	२०	८५	८५	१२	१२
१.४	कोदो	९७	९७	३	३	१०	२०	१०	२०	१०	२०	७५	७५	११	११
१.५	जौ	९८	९८	२	२	१०	२०	१०	२०	१०	२०	८५	८५	१२	१२
२. तेलहन वाली															
२.१	तोरी ससोँ	९७	९७	३	३	१०	२०	५	१०	१०	२०	८५	८५	८	८
२.२	रायो	९७	९७	३	३	१०	२०	१०	२०	१०	२०	८५	८५	८	८
२.३	बदाम	९६	९६	४	४	०	०	०	०	०	०	७०	७०	९	९
२.४	भटमास	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	५	१०	७५	७५	९	९
३. दलहन वाली															
३.१	मुसुरो	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	१०	२०	७५	७५	९	९
३.२	चना	९८	९८	२	२	५	१०	०	०	५	१०	७५	७५	९	९
३.३	मास	९८	९८	२	२	५	५	५	१०	१०	२०	७५	७५	९	९
३.४	बोडी	९८	९८	२	२	०	१०	०	१०	५	१०	७५	७५	९	९
३.५	अरहर	९८	९८	२	२	०	५	०	०	५	१०	७५	७५	९	९
३.६	मङ्ग	९८	९८	२	२	०	१०	०	१०	५	१०	७५	७५	९	९
४. रेशावाली :															
४.१	जुट	९७	९७	३	३	५	१०	५	१०	५	१०	८०	८०	९	९
४.२	कपास	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	०	०	६५	६५	१०	१०
५. तरकारी वाली															
५.१	काउली	९८	९८	२	२	०	०	०	०	०	०	७५	७५	८	८
५.२	बन्दा	९८	९८	२	२	०	०	०	०	०	०	७५	७५	८	८
५.३	गोलभेडा	९८	९८	२	२	५	१०	०	०	०	०	७०	७०	९	९
५.४	भण्टा	९८	९८	२	२	०	०	०	०	०	०	७०	७०	९	९
५.५	खुर्सानी	९८	९८	२	२	५	५	५	५	०	०	६५	६५	९	९
५.६	भेडेखुर्सानी	९८	९८	२	२	५	५	५	५	०	०	६५	६५	९	९
५.७	काँक्रो	९८	९८	२	२	०	०	०	०	०	०	६५	६५	९	९

५.८	लौका	९८	९८									६५	६५	९	९
५.९	तिते करेला	९८	९८	२	२	०	०	०	०	५	५	६५	६५	९	९
५.१०	घिरौला	९८	९८	२	२	०	०	०	०	५	५	६५	६५	९	९
५.११	फर्सी/स्क्वास	९८	९८	२	२	०	०	०	०	५	५	६५	६५	९	९
५.१२	रायो	९८	९८	२	२	५	५	५	१०	०	०	७५	७५	९	९
५.१३	मुला	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	०	०	७५	७५	८	८
५.१४	गाँजर	९६	९६	४	४	५	५	५	५	५	५	६५	६५	९	९
५.१५	सलगम	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	०	०	७५	७५	९	९
५.१६	स्वीसचार्ड	९७	९७	३	३	५	१०	५	१०	०	०	६५	६५	९	९
५.१७	पालुङ्गो	९६	९६	४	४	५	५	५	५	०	०	६५	६५	९	९
५.१८	मेथी	९८	९८	२	२	५	१०	२	२	५	१०	७०	७०	९	९
५.१९	रामतोरिया	९९	९९	१	१	०	०	०	०	५	५	७०	७०	१०	१०
५.२०	तनेबोडी	९८	९८	२	२	०	१०	०	१०	५	१०	७५	७५	९	९
५.२१	केराउ	९८	९८	२	२	०	०	०	०	५	१०	७५	७५	१०	१०
५.२२	प्याज	९८	९८	२	२	५	१०	५	१०	०	०	७०	७०	९	९
५.२३	घिउ सिमि	९८	९८	२	२	०	०	०	०	५	५	७५	७५	१०	१०
५.२४	तर्बुजा	९८	९८	२	२	५	५	५	५	०	०	६५	६५	९	९

६. घाँसेवाली

६.१	जै घाँस	९७	९७	३	३	१०	२०	१२	२५	१०	२०	८५	८५	१२	१२
६.२	राई घाँस	९७	९७	३	३	१०	१०	१०	१०	०	०	६५	६५	१०	१०
६.३	बर्सिम	९८	९८	२	२	१०	२०	१५	३०	०	०	८०	८०	१०	१०
६.४	लुसर्न	९८	९८	२	२	१०	२०	१५	३०	०	०	८०	८०	१०	१०
६.५	हाइट क्लोभर	९३	९३	७	७	१०	२०	१०	२०	१०	२०	६५	६५	१०	१०
६.६	स्टाइलो	९०	९०	१०	१०	१०	२०	१०	२०	१०	२०	४५	४५	१०	१०
६.७	टियोसिन्टे	९८	९८	२	२	५	१०	०	०	०	०	८५	८५	१२	१२

अनुसुचि ५. बालीको न्यूनतम स्तर (Minimum Field Standards)

क्र.सं.	बालीको नाम	न्यूनतम पृथकता दूरी (मिटर)		अधिकतम बेजात बोटहरू (प्रतिशत)		अधिकतम रोगी बोटहरू (प्रतिशत)		निषेधित गरिएका रोगहरू
		मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	मूल	प्रमाणित	
(क) खाद्यान्न बाली								
१.	धान	३	३	०.०५	०.२०	०.२०	०.५०	नेक ब्लाष्ट
२.	गहुँ	३	३	०.०५	०.३०	०.१०	०.५०	कालो पोके
३.	मकै	३००	२००	१.००	२.०	-	-	-
४.	कोदो	५	५	०.१०	०.२०	-	-	-
५.	जौ	३	३	०.०५	०.३०	०.१०	०.५०	कालो पोके
(ख) दलहन बाली:								
१.	मुसुरो	१०	५	०.१०	०.२०	-	-	-
२.	चना	१०	५	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	फयुजारियम विल्ट
३.	मास	१०	५	०.१०	०.२०	-	-	-
४.	बोडी	१०	५	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	एन्थ्राक्नोज,बीन कमन मोजाइक भाईरस
५.	रहर	२००	५	०.१०	०.२०	-	-	-
(ग) तेलहन बाली								
१.	तोरी	५०	२५	०.१०	०.५०	०.२०	०.२०	स्क्लोरोटिनिया
२.	रायो	३००	२००	०.१०	०.५०	०.२०	०.५०	अल्टरनेरिया लिफ स्पट
३.	बदाम	३	३	०.१०	०.२०	-	-	-
४.	भटमास	३	३	०.१०	०.५०	०.१०	०.५०	एन्थ्राक्नोज
(घ) तरकारी बाली								
१.	काउली	१६००	१०००	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	अल्टरनेरिया लिफस्पट
						०.१०	०.२०	कोशामा लागेको बल्याकस्पट
२.	बन्दा	१६००	१०००	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	अल्टरनेरिया लिफस्पट
						०.१०	०.२०	कोशामा लागेको बल्याक स्पट
३.	गोलभेडा	५०	२५	०.१०	०.५०	०.२०	०.५०	टोमैटो मोज्याक भाइरस
४.	मुला	१६००	१०००	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	कोशामा लागेको अल्टरनेरिया लिफ स्पट र बल्याक रट
५.	सलगम	१६००	१०००	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	कोशामा लागेको अल्टरनेरिया लिफ स्पट र बल्याक रट

६.	गाजर	१०००	५००	०.१०	०.२०	-	-	कोशामा लागेको अल्टरनेरिया लिफ स्पट र बल्याक रट
७.	प्याज	१६००	१०००	०.१०	०.२०	०.२०	०.५०	पर्पल ब्लच र एल्लो डवार्फ रोग
८.	बोडी	१०	५	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	बीन कमन मोज्याक भाइरस
						०.१०	०.५०	एन्थ्राक्नोज
९.	घिउ सिमी	५०	२५	०.१०	०.५०		०.२०	बीन कमन मोज्याक भाइरस
							०.५०	एन्थ्राक्नोज
१०.	भेडे खोर्सानी	४००	२००	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	ब्याक्टेरियल लिफ स्पट
११.	पिरो खोर्सानी	४००	२००	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	एन्थ्राक्नोज
१२.	रायो	१५००	१०००	०.१०	०.२०	०.२०	०.५०	अल्टरनेरिया ब्लाइट
१३.	काँक्रो	१०००	५००	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	मोज्याक
१४.	भाण्टा	४००	२००	०.१०	०.२०	०.२०	०.५०	फलमा लाग्ने फोमोपसिस ब्लाइट
१५.	रामतोरीयाँ	४००	२००	०.१०	०.२०	-	-	
१६.	करेला	१०००	५००	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	मोज्याक भाइरस
१७.	घिरौला	१०००	५००	०.१०	०.२०	-	-	
१८.	केराउ	१०	५	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	पी मोज्याक
१९.	स्वीसचाई	१०००	५००	०.१०	०.२०	-	-	
२०.	स्क्वायस	१०००	५००	०.१०	०.२०	०.१०	०.२०	मोज्याक भाइरस
२१.	पालुड्डो	१६००	१०००	०.१०	०.२०	०.१०	०.५०	
२२.	मेथी	१०	५	०.१०	०.२०	-	-	
२३.	खरवुजा	१०००	५००	०.१०	०.२०	-	-	
(ड) रेशा बाली :								
१.	कपास	५०	२५	०.१०	०.२०	-	-	
२.	जुट	५०	२५	०.५०	०.१०			
(च) घाँस बाली :								
१.	जै	३	३	०.०६	०.२५	०.१०	०.५०	कालोपोके
२.	राई घाँस	३	३	०.०६	०.२५	०.१०	०.५०	कालोपोके
३.	बर्सिम	४००	४००	०.२०	१.०			
४.	लुसर्न	४००	४००	०.२०	१.०			
५.	हवाइटक्लोभर	५०	२५	०.२०				
६.	स्टाइलो	५०	२५	०.१०	१.०			
७.	टियोसेन्टि	२००	१००	०.१०	०.५			

अनुसुचि ६. विभिन्न बालीहरुको लागि निर्धारित नमूनाको तौल

क्र.स.	बालीको नाम	अंग्रेजी नाम	बालीको वैज्ञानिक नाम	लटको अधिकतम तौल (के.जी.)	परीक्षणार्थ पठाइने नमूनाको न्युनतम तौल (ग्राम)	कार्य नमूनाको न्युनतम तौल (ग्राम)
क. खाद्यान्न बाली						
१.	धान	Paddy/ Rice	<i>Oryza sativa</i> L.	३००००	७००	७०
२.	मकै	Maize	<i>Zea mays</i> L.	४००००	१०००	९००
३.	गहुँ	Wheat	<i>Triticum aestivum</i> L.	३००००	१०००	१२०
४.	कोदो	Millet	<i>Eleusine coracana</i> (L.) Gaertn.	१००००	६०	६
५.	जौ	Barley	<i>Hordeum vulgare</i> L.	२००००	१०००	१२०
६.	मिठे फापर	Buckwheat	<i>Fagopyrum esculentum</i> Moench	१००००	६००	६०
७.	तिठे फापर	Buckwheat	<i>Fagopyrum tataricum</i>	१००००	६००	६०
ख. दलहन बाली						
१.	भटमास	Soybean	<i>Glycine max</i> (L.) Merr.	३००००	१०००	५००
२.	मुसुरो	Lentil	<i>Lens culinaris</i> Medik.	३००००	६००	६०
३.	चना	Chick Pea	<i>Cicer arietinum</i> L.	२००००	१०००	१०००
४.	बोडी	Cowpea	<i>Vigna unguiculata</i> (L.) Walp.	२००००	१०००	४००
५.	रहर	Pigeonpea	<i>Cajanus cajan</i> (L.) Millsp.	२००००	१०००	३००
६.	मास	Black Gram	<i>Vigna mungo</i> (L.) Hepper	२००००	१०००	७००
७.	मुड	Green Gram	<i>Phaseolus aureus</i>	२००००	१०००	१२०
ग. तेलबाली						
१.	बदाम	Groundnut	<i>Arachis hypogaea</i> L.	३००००	१०००	१०००
२.	तोरी/सुस्यु/रायो	Mustard and Rape	<i>Brassica</i> spp.	१००००	७०/४०	७/४
३.	तील	Sesame seed	<i>Sesamum indicum</i> L.	१००००	७०	७

क्र.स.	बालीको नाम	अंग्रेजी नाम	बालीको वैज्ञानिक नाम	लटको अधिकतम तौल (के.जी.)	परीक्षणार्थ पठाइने नमुनाको न्युनतम तौल (ग्राम)	कार्य नमुनाको न्युनतम तौल (ग्राम)
४.	झुसेतील	Niger	<i>Guizotia abyssinica</i>	१००००	१५०	१५
५.	कुसुम (स्याफ फलावर)	Safflower seed	<i>Carthamus tinctorius L.</i>	२५०००	९००	९०
६.	सुर्यमुखी ^२	Sunflower	<i>Helianthus annuus L.</i>	२००००	१०००	२००
७.	आलस ^२	Linseed	<i>Linum usitatissimum L.</i>	१००००	१५०	१५
घ. औद्योगिक वाली						
१.	सुती	Tobacco	<i>Nicotiana tabacum L.</i>	१००००	५	०.५
२.	कपास	Cotton	<i>Gossypium spp.</i>	२००००	१०००	३५०
३.	जुट	Jute	<i>Corchorus spp.</i>	१००००	१५०	१५
ङ. तरकारी वाली						
१.	आलु	Potato	<i>Solanum tuberosum L.</i>	१००००	२५	१०
२.	काउली	Cauliflower	<i>Brassica oleracea var. botrytis</i>	१००००	१००	१०
३.	बन्दागोवी	Cabbage	<i>Brassica oleracea var. capitata</i>	१००००	१००	१०
४.	ग्याँठगोवी	Knol Knol	<i>Brassica oleracea L. var gangylodes</i>	१००००	१००	१०
५.	ब्रोकाउली	Broccoli	<i>Brassica oleracea L.</i>	१००००	१००	१०
६.	मुला	Radish	<i>Raphanus sativus L.</i>	१००००	३००	३०
७.	सलगम	Turnip	<i>Brassica rapa L.</i>	१००००	७०	७
८.	रायो साग	Broad Leaved Mustard	<i>Brassica juncea</i>	१००००	१६०	१६
९.	प्याज	Onion	<i>Allium cepa L.</i>	१००००	८०	८
१०.	गोलभेंडा	Tomato	<i>Lycopersicon esculentum Mill.</i>	१००००	१५०	१७
११.	गाजर	Carrot	<i>Daucus carota L.</i>	१००००	३०	३

क्र.स.	बालीको नाम	अंग्रेजी नाम	बालीको वैज्ञानिक नाम	लटको अधिकतम तौल (के.जी.)	परीक्षणार्थ पठाइने नमुनाको न्युनतम तौल (ग्राम)	कार्य नमुनाको न्युनतम तौल (ग्राम)
१२.	तनेबोडी	Asparagus bean	<i>Vigna sesquipedalis</i>	२००००	१०००	४००
१३.	घिउसिमि	Hyacinth bean	<i>Dolichos lablab</i>	२००००	१०००	६००
१४.	केराउ	Pea	<i>Pisum sativum L. s.l.</i>	२५०००	१०००	९००
१५.	खुर्सानी/भेडेखुर्सानी	Chilli/ Hot-pepper	<i>Capsicum spp.</i>	१००००	१५०	१५
१६.	भण्टा	Egg Plant	<i>Solanum melongena L.</i>	१००००	१५०	१५
१७.	घिरौला	Sponge Gourd	<i>Luffa acutangula (L.) Roxb.</i>	२००००	१०००	४००
१८.	काँक्रो	Cucumber	<i>Cucumis sativus L.</i>	१००००	१५०	७०
१९.	फर्सी	Pumpkin	<i>Cucurbita pepo L.</i>	२००००	१०००	७००
२०.	स्क्वास फर्सी	Squash	<i>Cucurbita maxima</i>	२००००	१०००	७००
२१.	स्वीस चार्ड	Swisschard	<i>Beta vulgaris L. (all varieties)</i>	२००००	५००	५०
२२.	तीतेकरेला	Bitter Gourd	<i>Momordica charantia</i>	२००००	१०००	४५०
२३.	रामतोरिया	Okra	<i>Abelmoschus esculentus (L.) Moench</i>	२००००	१०००	१४०
२४.	पालुङ्गो	Spinach	<i>Spinacia oleracea L.</i>	१००००	२५०	२५
२५.	तर्बुजा	Water Melon	<i>Citrullus lanatus (Thunb.) Matsum. & Nakai</i>	२००००	१०००	२५०
२६.	लौका	Bottle Gourd	<i>Lagenaria siceraria</i>	२००००	७००	७०
२७.	पाटेघिरौला	Ridge Gourd	<i>Luffa acutangula</i>	२००००	१०००	४००
२८.	धनिंया	Corriander	<i>Coriandrum sativum</i>	१००००	५००	५०
२९.	चिचिण्डा	Snake Gourd	<i>Trichosanthes anguina</i>	२००००	१०००	२५०
३०.	कुरिलो	Asparagus	<i>Asparagus officinalis</i>	२००००	१०००	१००
३१.	पासले	Parsley	<i>Petroselinum crispum</i>	१००००	४०	४

क्र.स.	बालीको नाम	अंग्रेजी नाम	बालीको वैज्ञानिक नाम	लटको अधिकतम तौल (के.जी.)	परीक्षणार्थ पठाइने नमुनाको न्युनतम् तौल (ग्राम)	कार्य नमुनाको न्युनतम् तौल (ग्राम)
३२.	पाकचोय	Pakchoya				
३३.	जिरीको साग	Lettuce	<i>Lactuca sativa</i> L.	१००००	३०	३
३४.	चुकन्दर	Chukander	<i>Ipomea batatas</i> (L.)	२००००	५००	५०
३५.	चाईनिज वन्दा	Chinese Cabbage	<i>B.pekinensis/ B.chinensis</i>			
३६.	वकुल्ला	Broad Bean	<i>Vicia faba</i> L.	२५०००	१०००	७००
३७.	झाँगेसिमी	Pole Bean	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	३००००	१०००	७००
च. घाँसेवाली						
१.	जै	Oat	<i>Avena sativa</i> L. and <i>A. sterilis</i> L. var <i>culta</i>	२००००	१०००	१२०
२.	क्लोभार	Clover	<i>Trifolium repens</i>	१००००	२५	२
३.	कोउच घाँस	Couch grass	<i>Agropyron</i> spp.	१००००	६०	६
४.	सिलिण्डर घाँस	Black grass	<i>Alopecurus pratensis</i> L.	१००००	३०	३
५.	वेन्ट घाँस	Bent grass	<i>Agrostis</i> spp.	१००००	१०	१
६.	अम्रिसो	Brome/Amriso	<i>Bromus</i> spp.	१००००	२००	२०
७.	जंगली जै	Wild oat	<i>Avena</i> spp.	३००००	१०००	१२०
८.	कास्नी	Kasni	<i>Cichorium intybus</i> L.	१००००	५०	५
९.	राई घाँस	Rye grass	<i>Lolium</i> spp.	१००००	६०	६
१०.	फर्चा घाँस	Phurcha grass	<i>Elymus</i> spp.	१००००	८०	८
११.	बर्सिम	Berseem	<i>Trifolium alexandrinum</i> L.	१००००	६०	६
१२.	टियोसिन्टे	Teosinte	<i>Euchlaena maxicana</i>	२००००	१०००	९००
१३.	भेच	Vetch	<i>Vicia sativa</i> L.	३००००	१०००	१४०
१४.	दिनानाथ घाँस	Dinanath grass	<i>Pennisetum clandestinum</i> Hochst. ex	१००००	७०	७

क्र.स.	बालीको नाम	अंग्रेजी नाम	बालीको वैज्ञानिक नाम	लटको अधिकतम तौल (के.जी.)	परीक्षणार्थ पठाइने नमुनाको न्युनतम तौल (ग्राम)	कार्य नमुनाको न्युनतम तौल (ग्राम)
			Chiov.			
१५.	सुडान:घाँस	Sudan grass	<i>Sorghum sudanense</i> (Piper) Stapf	१००००	२५०	२५
१६.	शाफ्टल	Shaftal	<i>Trifolium resupinatum</i> L.	१००००	२०	२
१७.	दुवो	Doob/Dubo	<i>Cynodon dactylon</i> (L.) Pers.	१००००	१०	१
१८.	भेल्भेट बीन	Velvet bean	<i>Stizolobium spp.</i>	२००००	५००	५०
१९	सेटारिया घाँस	Nandi grass/Pigeon grass/Setaria ghans	<i>Setaria spp.</i>	१००००	९०	९
२०.	राईस बिन	Rice bean/Red bean	<i>Vigna umbellate</i>	३००००	१०००	७००
२१.	लालचरी	Lal chari/Lekali banso	<i>Poa pratensis</i> L.	१००००	५	१
२२.	रोड्स घाँस	Rhodos ghans	<i>Chloris gayana</i> Kunth	१००००	१०	१
२३.	धामन घाँस	Chare ghans/Bird wood grass	<i>Cenchrus setiger</i> Vahl	२००००	१५०	१५
२४.	गुवार	Cluster bean/Guar	<i>Cyamopsis tetragonoloba</i> (L.) Taub.	१००००	१०००	१००
२५.	बफेल घाँस	Buffel grass	<i>Cenchrus ciliaris</i> L. (fascicles)	१००००	६०	६
२६.	एम पी चरी	MP chari	<i>Digitaria spp.</i>	१००००	१२	१.२
२७.	स्टाइला	Stylo	<i>Stylosanthes spp,</i>	१००००	७०	७
२८.	ल्याव ल्याव बीन	Lab lab bean	<i>Lablab purpureus</i> (L.) Sweet	२००००	१०००	६००
२९.	कोक्सफुट	Cock's foot	<i>Dactylis glomerata</i> L.	१००००	३०	३
३०.	डेस्मोडियम	Desmodium	<i>Desmodium intortum</i> (Mill.) Urb.	१००००	४०	४

क्र.स.	बालीको नाम	अंग्रेजी नाम	बालीको वैज्ञानिक नाम	लटको अधिकतम तौल (के.जी.)	परीक्षणार्थ पठाइने नमुनाको न्युनतम् तौल (ग्राम)	कार्य नमुनाको न्युनतम् तौल (ग्राम)
३१.	जोहन्सन घाँस	Johnson grass	<i>Sorghum halepense</i> (L.) Pers.	१००००	९०	९
३२.	धराफ घाँस	Dharaf grass	<i>Andropogon</i> spp.	१००००	१००	१०
३३.	लुसर्न	Lucern	<i>Medicago sativa</i> L.	१००००	५०	५
३४.	नेपियर	Napier grass/Elephant grass	<i>Pennisetum</i> spp.	१००००	१५०	१५

अनुसुचि ७. न्यूनतम खेत निरिक्षण (Field Inspection) पटक र समय

क्र.स.	बाली	निरिक्षण पटक	निरिक्षण गर्ने समय
१.	धान	२	बाला निस्किक सके पछि
			बाली पाकी सके पछि तर काट्नु अघि
२.	गहुँ	२	बाला निस्किक सके पछि
			बाली पाकी सके पछि तर काट्नु अघि
३.	मकै	३	धानचमरा आउनु अघि
			धानचमरा पूर्णरूपले निस्किक सके पछि
			घोगा निरिक्षण
४.	कोदो	२	बाला निस्किक सके पछि
			बाली पाकी सके पछि तर काट्नु अघि
५.	जौ	२	बाला निस्किक सके पछि
			बाली पाकी सके पछि तर काट्नु अघि
६.	मुसुरो	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
७.	चना	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
८.	मास	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
९.	मुङ्ग	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
१०.	तोरी	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
११.	रायो	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
१२.	वदाम	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
१३.	भटमास	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
१४.	मुला सलगम	३	बीउ छरेको २०-३० दिन पछि
			जरा सार्ने वेलामा
			बीउ उत्पादन अवस्थामा

क्र.स.	बाली	निरिक्षण पटक	निरिक्षण गर्ने समय
१५.	गाजर	४	फूल फुल्नु अघि
			फूल फुलिरहेको अवस्थामा
			फूल फुलिरहेको अवस्थामा
			बाली पाकी सके पछि
१६.	गोलभेडा	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल खेल्ने बेला वा फल लाग्ने बेला
			फल पाके पछि र फल टिप्न अघि
१७.	प्याज	६	बेर्ना सारी सके पछि
			गानो उखेल्दा
			फूल फुल्नु अघि
			फूल फुलिरहेको अवस्थामा
			फूल फुलिरहेको अवस्थामा
			बाली पाकि सके पछि
१८.	काउली वन्दा	३	फूल ग्याँठ तयार हुनु अघि
			फूल ग्याँठ तयार भई बजारमा पठाउने अवस्थामा
			फूल खेल्ने बेलामा
१९.	बोडी घिउसिमि	२	फूल फुल्ने बेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
२०.	भेडे/पिरो खुर्सानी	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल फूले देखि फल लागि रहेको बेला
			फल लागे देखि फल पाक्ने समयसम्म
२१.	काँक्रो	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल फूले देखि फल लागि रहेको बेला
			फल लागे देखि फल पाक्ने समयसम्म
२२.	भाण्टा/रामतोरिया	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल फूले देखि फल लागि रहेको बेला
			फल लागे देखि फल पाक्ने समयसम्म
२३.	मेथी	२	फूल फुल्ने बेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
२४.	केराउ	२	फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
२५.	करेला र घिरौला	३	फूल फुल्नु अघि

क्र.स.	बाली	निरिक्षण पटक	निरिक्षण गर्ने समय
			फूल फूले देखि फल लागेसम्म
			फल लागे देखि फल पाक्ने समयसम्म
२६.	स्वीसचार्ड पालुङ्गो	२	फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
२७.	जुट	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल फूली कोशा लाग्न थाले पछि
			फूल फुल्नु अघि
२८.	जै राई घाँस	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			बाला लागे देखि बाला पाक्ने समयसम्म
२९.	वर्सिम लुर्सन र हाईट क्लोभार	२	फूल फुल्ने वेलामा वा फूल फुल्नु अघि
			कोशा लागे देखि कोशा पाक्ने समयसम्म
३०.	स्टाईलो टियोसिन्टे	३	फूल फुल्नु अघि
			फूल पुले देखि बाला लाग्ने समयसम्म
			बाला लागे देखि बाला पाक्ने समयसम्म

अनुसुचि ८. बागमती प्रदेश स्थित विभिन्न कार्यालय एवं बीउ विजन क्षेत्र संग सम्बन्धित कार्यालयहरुको विवरण

क्र. स.	कार्यालयको नाम	सम्पर्क न.	मोवाइल न	ईमेल / वेबसाइट
१	भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	०५७-५२५६४७		molmac@bagamati.gov.np
	सचिव ज्युको सचिवालय	०५७-५२५६४२		Secretary.molmac@bagamati.gov.np
	योजना तथा अनुगमन महाशाखा			
	खाद्य सुरक्षा तथा कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन महाशाखा	०५७-५२५९४५		
	प्रशासन तथा सहकारी विकास महाशाखा	०५७-५२५९४७		
२	कृषि विकास निर्देशनालय हेटौडा	०५७-५२०४६६, ५२११०४, ५९०५८८		addhetaudap3@gmail.com
			९८५५०१६४६६	rbpradhan1964@gmail.com
३	कृषि ज्ञान केन्द्रहरु			
३.१	कृषि ज्ञान केन्द्र, भरतपुर, चितवन (चितवन र मकवानपुर)	०५६-५२०११५	९८५५०५९५७०	akcchitwan@gmail.com

क्र. स.	कार्यालयको नाम	सम्पर्क न.	मोवाइल न	ईमेल / वेबसाइट
३.२	कृषि ज्ञान केन्द्र, सिन्धुलीमाडी, सिन्धुली (सिन्धुली)	०४७-५२०१६६	९८५११४५४०४	akcsindhuli@gmail.com
३.३	कृषि ज्ञान केन्द्र, धुलिखेल, काभ्रेपलान्चोक (काभ्रे र सिन्धुपलान्चोक)	०११-४९०५८९	९८५११२७०१०	dadokavre@gmail.com
३.४	कृषि ज्ञान केन्द्र, ललितपुर (ललितपुर, काठमाडौं र भक्तपुर)	०१-५५३४५७३	९८५१०७३६७१	dadolalitpur@gmail.com
३.५	कृषि ज्ञान केन्द्र, धादिङ्गबेशी, धादिङ्ग (धादिङ्ग)	०१०-५२०१२८	९८५११५८६३०	akcdhading@gmail.com
३.६	कृषि ज्ञान केन्द्र, विदुर, नुवाकोट (नुवाकोट र रसुवा)	०१०-५६०१२८	९८४३१५२११३	aknuwakot@gmail.com
३.७	कृषि ज्ञान केन्द्र, मन्थली, रामेछाप (रामेछाप र दोलखा)	०४८-५४००६३	९८४१५४८२८४	akc.ramechhap2075@gmail.com
४.०	फार्म केन्द्रहरू			-
४.१	शितोष्ण फलफूल रुटस्टक विकास केन्द्र वोच दोलखा		९८५४०४५४१२	boanch.gov@gmail.com
४.२	पुष्प विकास केन्द्र गोदावरी	०१-५१७४२६०	९८५१२०४२६०	pbkgodawari@gmail.com
४.३	उपोष्ण प्रदेशिय वागवानी विकास केन्द्र त्रिशुली	०१०-५६००६९		horticentretrishuli@gmail.com
४.४	शीतोष्ण वागवानी नर्सरी केन्द्र दामन	०५७-६२०४४९		thncdaman@gmail.com
४.५	कन्दमुल तरकारी विकास केन्द्र सिन्धुलीमाडी	०४७-५२०१२२		kandamulsindhuli@gmail.com
४.६	मसलावाली विकास केन्द्र पाँचखाल काभ्रे	०११-४९९०५५		scdcpanchkhal@gmail.com
४.७	प्रजनन पिठि विजकोया श्रोत केन्द्र धुनीवेशी धादिङ्ग	०१०-४०११११		pssc.dhunibesi@gmail.com
४.८	किम्बु नर्सरी विकास केन्द्र भण्डारा चितवन	०५६-५८००९१		kimbunurserybhandara@gmail.com
४.९	मौरीपालन विकास कार्यक्रम भण्डारा चितवन	०५६-५५०६५३		beekeeping_bhandara@yahoo.com
४.१०	व्यावसायिक ग्रेनेज केन्द्र चित्तपोल भक्तपुर	०१-५११६०२४		silkbhaktapur024@gmail.com
५	संघिय मन्त्रालय अन्तरगतका निकायहरू			
५.१	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय			

क्र. स.	कार्यालयको नाम	सम्पर्क न.	मोवाइल न	ईमेल / वेबसाइट
५.२	वीउ विजन गुणस्तर नियन्त्रण केन्द्र	०१-५५२१३५९	९८५१२२१३५९	sqccnepal@gmail.com
५.३	बाली विकास तथा कृषि जैविक विविधता संरक्षण केन्द्र श्रीमहल ललितपुर	०१-५५५०२२६	९८५१२१६९५१	cdabc2018@gmail.com
५.४	तरकारी विकास केन्द्र कीर्तिपुर			
५.५	फलफूल विकास केन्द्र कीर्तिपुर			
६	नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद अन्तरगतका निकायहरु			
६.१	वीउ विज्ञान प्रविधि महाशाखा खुमलटार ललितपुर	०१-५५२३०४०	९८५१०२३०४०	seedtechnarc@gmail.com
६.२	बाली विज्ञान महाशाखा खुमलटार ललितपुर	०१-५५२११६९	९८५११२१००२	agronomydivision@gmail.com
६.३	चरन तथा घासवाली अनुसन्धान केन्द्र धुन्चे रसुवा	०१०-५४०१३७	९८५११६४२०४	arspasture@live.com
६.४	राष्ट्रिय मकै बाली अनुसन्धान कार्यक्रम रामपुर चितवन	०५६-५९१००१	९८५११४०६१६	nmrp2012@gmail.com
७	विभिन्न प्रदेश अन्तरगत वीउ विजन प्रयोगशालाहरु			-
७.१	वीउ विजन प्रयोगशाला १ न प्रदेश झुम्का, सुनसरी	०२५-५६२००४	९८५२०६३१३ ५	seedlab1jumka@gmail.com
७.२	वीउ विजन प्रयोगशाला २ न प्रदेश जलेश्वर, महोत्तरी		९८५४०२२४२५	seedlabprovince2@gmail.com
७.३	वीउ विजन प्रयोगशाला गण्डकी प्रदेश पोखरा	०६१-४६८१०१	९८५६०१३१० १	seedlabkaski@gmail.com
७.४	वीउ विजन प्रयोगशाला ५ न. प्रदेश भैरहवा	०७१-५२१७६९	९८५७०११२५ ५	bhirahawaseedlab@gmail.com
७.५	वीउ विजन प्रयोगशाला ५ न. प्रदेश खजुरा बाँके	०८१-६२१२३४	९८५८०४०२३४	seedlabkhajura@gmail.com
७.६	वीउ विजन प्रयोगशाला कर्णाली प्रदेश सुर्खेत		९८४९१३८२५ ३	milan.new2007@gmail.com
७.७	वीउ विजन प्रयोगशाला सुदूरपश्चिम प्रदेश सुन्दरपुर, कन्चनपुर	०९९-५२०५८४	९८४८४७७४७७	-

अनुसुचि ९. बागमती प्रदेश स्थित मूल बीउ उत्पादनका लागि इजाजत पत्र प्राप्त कृषक समुह/कृषि सहकारी/कम्पनी /संस्थाहरु

क्र.सं	मूल बीउ उत्पादक दर्ता नं.	समूह, सहकारी तथा कम्पनीको नाम	ठेगाना	अनुमति लिएको मिति	सम्पर्क नं	सम्पर्क व्यक्ती	Email
१	२	श्री वातावरण तथा कृषि नीति अनुसन्धान प्रसार एवं विकास केन्द्र (सिप्रेड) नेपाल	सानेपा, ललितपुर	६/४/२०६२	०१-५५२०२७२	जय मुकुन्द खनाल	contact@ceapred.org.np
२	३	श्री राष्ट्रिय बीउ विजन कम्पनी लि.	केन्द्रीय कार्यालय, टेकु, काठमाण्डौ	७/२७/२०६२	०१-४२७९५६७, ४२७६४५३, ४२७९२०७		nscltd@ntc.net.np
३	४	श्री सियान सीड सर्भिस सेन्टर लिमिटेड	थानकोट, काठमाण्डौ, नेपाल	१०/३०/२०६२	०१-४३१०२४५	दुर्गा प्रसाद अधिकारी	ssscseed@gmail.com
४	९	श्री साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशन लिमिटेड	काठमाण्डौ, नेपाल	६/१०/२०६४	०१-४२७०९९४ ९६५११०७३७६	कृष्ण कुमार खडका	salt@stcnepal.com
५	१०	श्री उन्नत बिज बृद्धि समुह	पटिहानी, चितवन	६/७/२०६४	०५६-६२१४५६	उमानाथ पौडेल	info@unnatbij.com.np
६	१६	श्री अनमोल बीउ प्रा.लि.	भरतपुर १२, चितवन	१/३१/२०६९	०५६-५२३००६		info@anamolbiu.com
७	१८	श्री हरियालि सामुदायिक बीउ विजन कम्पनी प्रा.ली	थुम्पाखर ९, सिन्धुपाल्चोक	२/१२/२०६९	०११-६९०००८	डि.वी. भण्डारी	db.bhandari71@gmail.com
८	२३	श्री न्यू श्रीराम बीज बृद्धि मल्टिपर्पोज कम्पनी प्रा.लि.	चितवन	३/२०/२०७३	९६५५०६३५३३	प्रकाश रावल	
९	२८	श्री गुप्तेश्वरी कृषि सहकारी संस्था लि.	हेटौटा १३	२४/२/२०७४	९६४५५३७६१४	वसुन्धरा लामा	
१०	३२	श्री नेपाल एग्रो सिड्स	भरतपुर ४ चितवन	२९/३/२०७४	०५६-५७२४९६	हरि राज भट्टराइ	nasic2008@gmail.com

क्र.सं	मूल बीउ उत्पादक दर्ता नं.	समूह, सहकारी तथा कम्पनीको नाम	ठेगाना	अनुमति लिएको मिति	सम्पर्क नं	सम्पर्क व्यक्ती	Email
		एण्ड इन्पुट्स कम्पनि प्रा.लि.,					
११	३४	श्री साईपाल बिज वृद्धि कम्पनी प्रा लि	भरतपुर मनपा-२१ भानुटोल	१२/७/२०७४	९८५५०८२८२६	पुण्य प्रसाद अधिकारी	srbk8@gmail.com
१२	३५	श्री बाली विज्ञान फर्म, AFU	Rampur, Chitawan	२०७५ मंसिर २५ गते	९८४५१७६२७९	बलविर तामाङ्ग	admin@afu.edu.np
१३	३७	श्री काठमाण्डौ एग्रो कन्सर्न प्रा.लि.	ललितपुर	२०७५ मंसिर २५ गते	९८४१२८६३०५	गणेश वानिया	kathmanduseed@ntc.net.np

अनुसुचि १०. बागमती प्रदेश स्थित बीउ प्रशोधन कारखानाका लागि इजाजत पत्र प्राप्त कृषक समुह/कृषि सहकारी/कम्पनी /संस्थाहरु

क्र.स.	कारखाना नं.	बीउ बिजन प्रशोधन कारखानाको नाम	ठेगाना	जिल्ला	निर्णय मिति	सम्पर्क
१	३	बीउ बिजन कम्पनी प्रशोधन कारखाना	हेटौडा	मकवानपुर		
२	१०	राष्ट्रिय मकैबाली अनुसन्धान केन्द्र	रामपुर	चितवन		
३	१२	बाली विज्ञान महाशाखा नार्क	खुमलटार	ललितपुर		
४	१६	बीउ एग्रो प्रशोधन कारखाना	भरतपुर	चितवन		
५	१७	बीउ प्रशोधन कारखाना	भरतपुर	चितवन		
६	१९	राष्ट्रिय कोशेबाली अनुसन्धान कार्यक्रम	रामपुर	चितवन		
७	२०	साल्ट ट्रेडिङ कर्पोरेशन लि.	हेटौडा	मकवानपुर		
८	२१	बिज वृद्धि कृषक समूह	पिठुवा	चितवन		
९	२२	मल्ल बीज सप्लायर्स	टाँडी	चितवन		

क्र.स.	कारखाना नं.	बीउ बिजन प्रशोधन कारखानाको नाम	ठेगाना	जिल्ला	निर्णय मिति	सम्पर्क
१०	२३	सिप्रेड बीउ प्रशोधन कारखाना	ललितपुर	ललितपुर		
११	२६	एभरेष्ट सीड कम्पनी	खुमलटार	ललितपुर		
१२	२८	पहाडी बाली अनुसन्धान कार्यक्रम	काब्रे	दोलखा	११/२३/२०६६	
१३	३०	उन्नत बिज वृद्धि कृषक समूह	पटिहानी	चितवन	१२/२७/२०६७	
१४	३३	सियान सीड सर्भिस सेन्टर	थानकोट	काठमाडौं	०२/०९/२०७०	
१५	३५	न्यू श्रीराम बिजवृद्धि मल्टीप्रपोज क.प्रा.लि	पार्वतीपुर-८	चितवन	०७/२०/२०७१	९८५५०६३४१३
१७	३९	साईपल बीजवृद्धि कम्पनी प्रा.लि	पार्वतीपुर-८	चितवन	०३/०६/२०७३	
१८	४१	नेपाल एग्रीसिडस् एण्ड ईन्पुटस क.प्रा.लि	शारदानगर२	चितवन	०९/०७/२०७३	
१९	४४	कृषि तथा वन विज्ञान विश्वविद्यालय	रामपुर	चितवन	०८/०३/२०७५	
२०	४६	श्री ओमश्री बीजवृद्धि कम्पनी प्रा.लि	भरतपुर-२१	चितवन	०१/२३/२०७६	

अनुसुचि ११. बागमती प्रदेशमा व्यावसायिक बीउ उत्पादनका लागि सम्भावित क्षेत्रहरू

क्र. स.	जिल्ला	मकै	धान	गहु	दल्हन	तेल्हन	कैफियत
१	धादिग	नीलकण्ठ न.पा.	नीलकण्ठ न.पा.				
२	चितवन	भरतपुर म.न.पा., रत्ननगर न.पा., राप्ती न. पा.	भरतपुर म.न.पा., माडी न.पा., रत्न न.पा. खैरहनी न.पा., राप्ती न. पा.	भरतपुर म.न.पा., खैरहनी न.पा. माडी न.पा., राप्ती न. पा.	भरतपुर म.न.पा.	रत्न नगर न.पा., भरतपुर म.न.पा.	
३	मकवानपुर	वकैया गा.पा., मनहरी गा.पा. हेटौडा उ.न.पा.	मनहरी गा.पा. ९				
४	नुवाकोट	विदुर न.पा., शिवपुर गा.पा.	शिवपुर गा.पा.	शिवपुर गा. पा.			
५	रसुवा	कालिका गा.पा.					

क्र. स.	जिल्ला	मकै	धान	गहु	दलहन	तेलहन	कैफियत
६	रामेछाप	मन्थली न.पा., रामेछाप न.पा.,	मन्थली न.पा.				
७	दोलखा	वैदेश्वर न.पा.-४, मेलुङ्ग गा.पा.-१, भीमेश्वर न.पा.-४	वैदेश्वर न.पा.-४, मेलुङ्ग गा.पा.-१, भीमेश्वर न.पा.-४	वैदेश्वर न.पा.-४, मेलुङ्ग गा.पा.-१, भीमेश्वर न.पा.-४			
८	काभ्रे	पाँचखाल न.पा.	पाँचखाल न. पा.	नमोबुद्ध न.पा			
९	सिन्धुपाल्चोक	बलेफी गा. पा., सुनकोशी गा.पा. चौतारा न. पा.	हेलम्बु न. पा.	हेलम्बु न. पा.			